

სამეცნიერო ჟურნალი

„Scripta manent“

საქართველო

№1 (9)

2011

ჟურნალი დაფუძნებულია
ღია დიპლომატიის ასოციაციის მიერ

Scientific magazin

Научный журнал

„Scripta manent“

GEORGIA

ГРУЗИЯ

№1 (9)

2011

OPEN DIPLOMATIC ASSOCIATION

АССОЦИАЦИЯ ОТКРЫТОЙ ДИПЛОМАТИИ

ISSN 1987-7390
UDK (უაკ) 81+82
S-41

სარედაქციო კოლეგია:

მაია ჩხეიძე

მთავარი რედაქტორი

რუსუდან თაბუკაშვილი

მთავარი რედაქტორის მოადგილე

ია ჩიქვინიძე

პასუხისმგებელი მდივანი

რედაქციის წევრები:

ვიოლა ფურცელაძე, ჰანს რუდოლფ ფლუპი, კულაუ ბიბიტოვა, სილვია ბოტევა,
ტანია ბრისჰამერი, ქეთევან გაბუნია, ია გურდული, მარია მიხაილოვა,
ტატიანა მებრელიშვილი, ალბა ბრაცინო, ალმენდრა სპაღაფორა, გიორგი ყუფარაძე.

მისამართი:

საქართველო, თბილისი, 0175, კოსტავას 77, კორპუსი VI, სართული VIII

ტელ. : 36 51 76

E-mail. : r.tabukashvili@gmail.com

ტექნიკური უზრუნველყოფა: კარინა ხარაზიშვილი

E-mail. : k-kharazishvili@mail.ru

ჟურნალის ელექტრონული ვერსია განთავსებულია ღია დიპლომატიის ასოციაციის ვებგვერდზე:
www.odageorgia.ge

Editorial Board:

Maia Chkheidze, Viola Purtseladze, Rusudan Tabukashvili, Ia Chikvinidze, Hans Rudiger Fluck, Kulpash Beibitova, Tania Griebhammer, Ketevan Gabunia, Ia Burduli, Maria Mikhailova, Silvia Boteva, Tatiana Megrelishvili, Alba Graziano, Alessandra Spadafora, Georgi Kuparadze

Adress: Kostava str. 77, 0175, Tbilisi, Georgia

Tel. : (995 32) 36 51 76

E-mail: r. tabukashvili@gmail. com

Electronic version: [www. odageorgia. ge](http://www.odageorgia.ge)

Редакционная коллегия:

Маия Чхеидзе, Виола Пурцеладзе, Русудан Табукашвили, Ия Чиквинидзе, Ганс Рудигер Флук, Кульпаш Бейбитова, Таня Грисхаммер, Кетеван Габуня, Ия Бурдули, Мария Михайлова, Сильвия Ботева, Татьяна Мегрелишвили, Альба Грациано, Алессандра Спадафора, Георгий Купарадзе

Адрес: Ул. Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел. : (995 32) 36 51 76

E-mail: r. tabukashvili@gmail. com

Электронная версия: [www. odageorgia. ge](http://www.odageorgia.ge)

რელაქციისაბან

ჟურნალი აქვეყნებს როგორც ტრადიციულ, ისე თანამედროვე ლინგვისტიკისა და ლიტერატურათმცოდნეობის ყველა მიმდინარეობაზე დაფუძნებულ თეორიულ თუ პრაქტიკულ ნაშრომებს და ადგილს უთმობს აგრეთვე რეცენზიებსა და თარგმანებს.

პროფესიონალ ლინგვისტთა და ლიტერატურათმცოდნეთა ნაშრომების გამოქვეყნების გარდა ჟურნალი მიზნად ისახავს ფილოლოგიის, როგორც ერთ-ერთი ძირძველი ჰუმანიტარული მეცნიერების პოპულარიზაციას მომავალ თაობებში. ჟურნალის რედაქლეგია განსაკუთრებული ინტერესითა და ყურადღებით ეკიდება დოქტორანტთა, მაგისტრანტთა და სტუდენტთა ნაშრომებს.

სარჩევი

ციური ახელედიანი, ნონა რუაძე ინგლისური ენის ლექსიკის გავრცელება ფრანგულ ლინგვო-კულტურულ გარემოში.....	9
ირინა ბაგდონიენე დესტრუქციული ხელოვნების მოდელი ჩეხოვის მოთხრობაში „შავი ბერი“.....	14
მარინა ზორანიანი მოტივირებული შესიტყვებების პრობლემისათვის (ზედსართავი სახელების სუფიქსის -like გამოყენებით).....	20
ელენა იაროსლავოვა უწყვეტი უცხოენოვანი განათლების თანამედროვე ეტაპის ამოცანები როგორც მომავალი უმაღლესი კვალიფიკაციის მქონე სპეციალისტის თვითრეალიზაციის პირობები.....	24
სვეტლანა კოლოვა სოციოკულტურული განათლება როგორც შესასწავლი ენის ქვეყანათა კულტურისა და ტრადიციების გადმოცემის ძირითადი ხერხი.....	28
ნინო ლომსაძე კომპრესია – სპეციფიკური ენობრივი მოვლენა.....	32
თამარ მაჭავარიანი ეფექტური ვერბალური კომუნიკაცია და კომუნიკაციური ბარიერები	37
თამარ მაჭავარიანი კომუნიკაციური კომპეტენცია და მისი როლი ეფექტურ ვერბალურ კომუნიკაციაში....	44
მეგი მჭედლიშვილი ფატიკური ფუნქციის ლინგვისტური სტატუსი.....	52
გულნარა სადიხოვა ფრანგული ფრაზეოლოგიის ისტორიისა და მისი განვითარების მიმოხილვა.....	56
თინათინ სინჯიაშვილი, მანანა ივანისელი ზმინისაგან ნაწარმოები სიტყვების ბუდის სემანტიკური სტრუქტურა თანამედროვე ინგლისურ ენაში.....	61
ხათუნა ტაბატაძე თეოდორე სოლოგუბის იდიოლექტის კულტურული დომინანტები (რომანის „წვირილფეხა ეშმაკი“ მასალაზე).....	66
ნინო ჭრიკიშვილი ემილიანური გლოსების ფონეტიკურ-მორფოლოგიური მახასიათებლები	73
თამარ ხეცურიანი კომენტარი ჯონ კრაულის ახალ ესსეთა კრებულზე.....	77
გიორგი ყუფარაძე, მათა ტურიაშვილი ხმოვანთა საწარმოთქმო თავისებურებანი კანადურ ინგლისურში.....	86
ქეთევან ჯაში, ნინო გურგენიძე ცრუ იოკონიმები და მათი ეტიმოლოგიური კვლევა ფრანგულსა და ქართულ ენებში....	94
ქეთევან ჯაში, ნანა ლომია არავერბალური კომუნიკაციის თავისებურებანი იტალიურ ენაში.....	100

Contents

Tsiuri A. Akhvlediani, Nona N. Rouadze English Lexic Prevalence in French Lingvocultural Sphere	9
Irina S. Bagdoniene The Model of Destructive art in A. Chekhov's story „The Black Monk“.....	14
Marina G. Zorianian Motivated Attributive Collocations with Suffix -like.....	20
Elena N. Yaroslavova Actual Task at the present Stage of Lifelong Foreign Language Development and Its Role in Higher School Students Self-Realisation	24
Svetlana M. Colova Sociocultural Education as a Main Method of Culture of Translation and Countries Traditions of Studied language.....	28
Nino R. Lomsadze Compression – Specific Linguistic Phenomenon.....	32
Tamar Sh. Matchavariani Effective Verbal Communication and Communication Barriers	37
Tamar Sh. Matchavariani The Role of Communicative Competence in Effective Verbal Communication.....	44
Megi B. Mchedlishvili The Linguistic Status of Phatic Function.....	52
Gulnara Sadikhova French Phraseology History and Its Developing Review.....	56
Tinatin V. Sinjiashvili, Manana Sh. Ivaniseli Semantic Structure of the Verbal Word-Formative Family in the Modern English Language.....	61
Khatuna Sh. Tabatadze Dominant Cultural Idiolect Theodor Sologub (Based on the Novel „Little Demon“).....	66
Nino G. Chrikishvili Emilian Glosses phonetical and Morphological Characteristics.....	73
Tamar U. Khetsuriani Comment on John Crowley's Collection of New Essays on Winesburg, Ohio.....	77
Giorgi N. Kuparadze, Maia Turiashvili Pronunciation Peculiarities of Vowels in Canadian English.....	86
Ketevan N. Djachy, Nino L. Gurgenidze False Toponymy and Their Etymological Research in French and Georgian Languages	94
Ketevan N. Djachy, Nana K. Lomia Particularity of Nonverbal Communication in the Italian Language.....	100

Содержание

Циури Ахвледиани, Нона Руадзе Распространенность английской лексики во французской лингвокультурной среде.....	9
Ирина Багдоиене Модель деструктивного искусства в повести А. П. Чехова „Черный монах“.....	14
Марина Зораян К вопросу о мотивированности атрибутивных словосочетаний с суффиксом -like	20
Елена Ярославова Актуальные задачи современного этапа развития непрерывного иноязычного образования как условия самореализации будущего специалиста высшей квалификации.....	24
Светлана Колова Социокультурное образование как основной способ трансляции культуры и традиций стран изучаемого языка	28
Нино Ломсадзе Компрессия – специфическое лингвистическое явление.....	32
Тамар Мачавариани Эффективная вербальная коммуникация и коммуникативные барьеры	37
Тамар Мачавариани Коммуникативная компетенция и ее роль в эффективной вербальной коммуникации.....	44
Меги Мchedlishvili Лингвистический статус фатической функции	52
Гульнара Садыхова История французской фразеологии и обзор ее развития.....	56
Тинатин Синджиашвили, Манана Иванисели Семантическая структура отглагольного словообразовательного гензда в современном английском языке	61
Хатуна Табатадзе Культурные доминанты идиолекта Федора Сологуба (на материале романа „Мелкий бес“).....	66
Нино Чрикишвили Фонетические и морфологические особенности Эмилианских Глоссов	95
Тамар Хецуриани Комментарий к сборнику новых эссе Джона Краули.....	77
Георгий Купарадзе, Майя Туриашвили Особенности произношения гласных звуков в Канадском английском.....	86
Кетеван Джаши, Нино Гургенидзе Ложные ойконимы и их этимологическое исследование во французском и грузинском языках	94
Кетеван Джаши, Нана Ломя Особенности невербальной коммуникации в итальянском языке.....	100

ინგლისური ენის ლექსიკის გავრცელება ფრანგულ ლინგვო-კულტურულ გარემოში

ციური ახვლედიანი

*თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ჭავჭავაძის გამზ. 36, 0179, თბილისი, საქართველო*

ტელ.: 899 508 607

E-mail: tsiuriakhvlediani@yahoo.com

ნონა რუაძე

*თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ჭავჭავაძის გამზ. 36, 0179, თბილისი, საქართველო*

ტელ.: 893 768 088

E-mail: nonaruadze@rambler.ru

რეზიუმე

ინგლისური ენის ექსპანსია ფრანგულ ლინგვო-კულტურულ გარემოში ცოცხალი, სწრაფად გავრცელებადი პროცესია, გამოწვეული სოციალური ფაქტორებით. ყველა ანგლო-ამერიკანიზმი არ ხდება ლინგვისტური ნასესხობა, ანუ არ იქნის ფრანგული ენის თანაბარუფლებიანი ლექსიკური ერთეულის სტატუსს; უმეტესობა მათგანი თავისივე ცნებით, ანუ უცხოური სინამდვილის ამსახველი მოვლენის მნიშვნელობითვე ხდება ნასესხობა. ფრანგულ ენაში ანგლიციზმთა სხვადასხვა სახეობები არსებობს: დენოტაციური, კონოტაციური და ორმაგი ნასესხობები. ინგლისურ ნასესხობათა დამკვიდრება ფრანგულ ენაში ხორციელდება ფონეტიკური, მორფოლოგიური და სემანტიკური ადაპტაციის გზით.

საკვანძო სიტყვები:

ანგლიციზმი, დენოტაციური, კონოტაციური, ფონეტიკური ადაპტაცია.

შესავალი

ინგლისური ენის ლექსიკის შეღწევა და გავრცელება თანამედროვე ფრანგული ენის ლექსიკური შემადგენლობის ყველა შრეში და მსჯელობა ფრანგული ლინგვო-კულტურული გარემოს თვითმყოფადობის და განვითარების პერსპექტივაზე ლინგვისტთა მძაფრი განსჯის აქტუალურ თემას წარმოადგენს. ანგლიციზმთა ფრანგულ ენაში შეჭრის პროცესი კომპლექსური ხასიათისაა და ძირითადად უკავშირდება თანამედროვე მსოფლიოში ინგლისური ენის სწრაფი გავრცელების სოციოკულტურულ მიზეზებს. ინგლისური ენის ექსპანსია ფრანგულ ლინგვო-კულტურულ გარემოში ცოცხალი, სწრაფად გავრცელებადი პროცესია, სოციალური ფაქტორებითაა გამოწვეული.

ძირითადი ნაწილი

თანამედროვე ფრანგულ ენაში სიტყვათა სესხება ძირითადად, დენოტაციური ხერხით ხორციელდება. უხვად გვხვდება როგორც საყოფაცხოვრებო ხასიათის სიტყვა-ნასესხობები, ასევე ტერმინოლოგიური სოციუმები. მსესხებელი ენა პასიურად, მქანნიკურად კი არ ითვისებს უცხო სიტყვას, არამედ იმგვარად ცვლის მას, რომ გაითავისოს და აქციოს იგი საკუთარი ენობრივი სისტემის ნაწილად. გათავისების პროცესში სიტყვის ცვლილება შეიძლება სხვადასხვა მიმართულებით მოხდეს: 1) უპირველეს ყოვლისა, იცვლება მისი ფონეტიკური სახე: უცხო ბგერები იცვლება საკუ-

თართ: roast – beef > rosbif, beefsteak > bifteck; 2) იცვლება სიტყვის მორფოლოგიური სახეც: country – dance > countredanse, bull – dog > bouledogue; 3). იცვლება ნასესხები სიტყვის მნიშვნელობა: court – თანამედრ. მნიშვნ. “ჩოგბურთის მოედანი”, თავდაპირველი მნიშვნელობა “სამეფო კარი”; 4). ნასესხობა შეიძლება იყოს არა მხოლოდ სიტყვა, არამედ ცალკეული სიტყვაწარმოებითი ელემენტიც: couponing.

ანგლიციზმთა შეღწევა ფრანგულ ენაში სხვადასხვა ხერხითა და ფორმით ხდება:

1. დენოტაციური ნასესხობები. ყველა ანგლო-ამერიკანიზმი არ ხდება ლინგვისტური ნასესხობა, ანუ არ იძენს ფრანგული ენის თანაბარუფლებიანი ლექსიკური ერთეულის სტატუსს. უმეტესობა მათგანი თავისივე ცნებით, ანუ უცხოური სინამდვილის ამსახველი მოვლენის მნიშვნელობითვე ხდება ნასესხობა; ამგვარი დენოტაციური ნასესხობებია: leader, label – “ნაწიბი, იარღიყი, ეტიკეტი”, electrocution – “ელექტროდენით სიკვდილი”, nylon.

2. კონოტაციური ნასესხობები. ფრანგულ ენაში გვხვდება არცთუ მცირე რაოდენობის კონოტაციური ნასესხობანი, რომლებიც აღნიშნავენ ისეთ ცნებებს, რომელთაც უკვე აქვთ ფრანგული აღნიშვნები: week-end – fin de la semaine, baby – bébé; nurse – bonne d’enfant; insane – insense; barman – garçon, leader – chef, living room – salle de séjour, match – compétition.

3. ორმაგი ნასესხობები. იმ ანგლიციზმებს, რომლებიც მკვიდრი ფრანგული წარმოშობისანი არიან და ნასესხებნი არიან ინგლისური კონტინენტალური ენის მიერ ფრანგულიდან აღრეულ ისტორიულ ეპოქაში, შემდგომ კი კვლავ ფრანგული ენის მიერ ინგლისურიდან, ორმაგი ნას-

ესხობები ეწოდება. ასეთმა სიტყვებმა ინგლისურ ენაში XI საუკუნეში შეაღწიეს, ანუ ნაციონალურ პერიოდამდე, რაც უკავშირდებოდა მძაფრ ისტორიულ მოვლენებს (ინგლისის დაპყრობას ნორმანთა მიერ, შუასაუკუნეების ომებს, ჯვაროსნულ ლაშქრობებს). აღორძინების პერიოდშიც ფრანგული ენა ინგლისური ენის ლექსიკური მარაგის შემავსებელ წყაროს წარმოადგენდა პოლიტიკის, ეკონომიკის, კულტურისა და რელიგიის სფეროებში. XVIII საუკუნეში (განმანათლებლობის ეპოქაში) და XIX საუკუნეშიც კვლავ გაიზარდა ფრანგული ლექსიკის მოზღვაება ინგლისურ ლექსიკონში. ჩვენს დროშიც ეტიმოლოგიურად ფრანგულიდან მომდინარე მრავალი სიტყვა ინგლისურიდან ფრანგულში ბრუნდება, მხოლოდ უკვე სახეცვლილი მორფოლოგიითა და სემანტიკით. ორმაგი ნასესხობების დამკვიდრება უმტკივნეულოდ მიმდინარეობს ფრანგულ ენაში, თუმცა ინგლისურ ენაში ყოფნის პერიოდში ნასესხობებმა განიცადეს სემანტიკური და მორფოლოგიური ცვლილებები, ამ ცვლილებებს ისინი ინარჩუნებენ ფრანგულ ენაში დაბრუნებისას და მაინც თანამედროვე ფრანგული ფონეტიკის ნორმათა შესაბამისად წარმოითქმიან. მაგ., humour – “იუმორი”, ნასესხები ფრანგულიდან ინგლისურში XVII ს.-ში (ფრანგ. humeur – «ხუმრობისადმი მიდრეკილება»), რომელმაც შეიძინა ახალი დაბოლოება, დაბრუნდა წყაროენაში (ფრანგულში) და წარმოითქმის თანამედროვე ფრანგული საწარმოთქმო ნორმების შესაბამისად.

ინგლისური არსებითი სახელი supremacy მომდინარეობს ფრანგული ზედსართავიდან – suprême. ეს სიტყვა მე-16 საუკუნეში ისესხა ინგლისურმა ენამ, მე-17 საუკუნეში ფრანგულმა ისესხა ინგლისურიდან და მას ფრანგული ქღერადობა შესძინა – suprema-

tie. ინგლისური არსებითი სახელი loyalist ფრანგულ ზედსართავ loyal-დან მომდინარეობს და ნასესხებია მე-16 საუკუნეში. მე-18 საუკუნეში, ეს სიტყვა ისესხა ფრანგულმა ენამ და შეიძინა შესაბამისი ფორმა და ჟღერადობა - loyaliste “მიმდევარი, მომხრე”.

სიტყვაწარმოებითი ელემენტების სესხება. ანგლომანიის მოვლენა პროვოცირებს ახალი სიტყვების შექმნასაც კი უცხოურ ელემენტთა ბაზაზე. ესენია ეგრეთ წოდებული ცრუ ნასესხობები, რომელთა არსებობა ართულებს ნამდვილ ნასესხობათა გამოცნობას. მაგალითად, სიტყვა couponing ნაწარმოებია ფრანგული სიტყვისა coupon და ინგლისური სუფიქსისაგან -ing. აღსანიშნავია, რომ ცრუ ნასესხობები უკვე დიდი ხნის მანძილზე არსებობენ. ისინი ყველგან ჩნდებიან იმ პერიოდში, როდესაც უცხოური სიტყვები მოღაშია.

ინგლისურ ნასესხობათა ადაპტაცია ფრანგულ ენაში

ფონეტიკური ადაპტაცია. ფრანგულ ენაში ფონეტიკური ადაპტაცია ეფუძნება მახვილის გადაადგილებასა და ბოლოკიდური ხმოვნის რედუქციას. ინგლისურ ენაში ფრანგული ენისგან განსხვავებული მრავალი ბგერაა, განსაკუთრებით დიფთონგთა და თანხმოვანთა ჯგუფები; მაგ., სიტყვა roast-beef სესხებისას კარგავს დიფთონგ oa-ს და გრძელ [i]-ს; ასევე ჯგუფს stb – rosbif. გარდა ამისა, არ ასიმილირდება ისეთი სიტყვები, რომლებიც აღნიშნავენ წმინდა ინგლისურ მოვლენებსა და საგნებს: lady, gentleman, bill, pudding. სავსებით ბუნებრივია, რომ სიტყვები ინარჩუნებენ თავიანთ ბუნებრივ ფორმას მანამდე,

ვიდრე მათი მნიშვნელობა არ შეიცვლება.

მორფოლოგიური ადაპტაცია. სესხებისას სიტყვამ შეიძლება შეიცვალოს არამხოლოდ ფონეტიკური სახე, არამედ განიცადოს ზოგი სხვა ცვლილებაც; ისეთი ნასესხობებიც არსებობს, რომელთა ფორმა ადგილს ვერ პოულობს ახალი ენის სისტემაში. ასეთ შემთხვევაში ისინი იზოლირებულად არსებობენ და აღიქმებიან მთლიანობაში როგორც ერთი ფუძე – rosbif, jockey. ზოგჯერ სიტყვის ფორმა შეიძლება შეიცვალოს სავსებით გაუცნობიერებლად ბოლოკიდური ასოს ან ფსევდოსუფიქსის შეცვლის გზით და ამ დროს იცვლება სიტყვის ფუძეც. ინგლისური ნასესხობები სხვადასხვა ხერხით იცვლებიან: pannequet (pan-cake), bousin (bousing), chelin (shilling), boulingrin (bowling-green), contredance (country – dance).

სემანტიკური ადაპტაცია. ცვლილებები ხდება ნასესხებ სიტყვათა მნიშვნელობებშიც. ინგლისური ენის ისეთი სიტყვები, როგორცაა to cover, approach, conglomerate მორფოლოგიურად და სემანტიკურად დაშორდნენ თავდაპირველ ფრანგულ წყაროებს, ჩვენს დროში ამ სიტყვებმა ფრანგულთან ადაპტაციისას ახალი მნიშვნელობები შეიძინეს: „სრული ინფორმაციის გადაცემა შემთხვევის შესახებ“ (Les journalistes couvrent la réunion au sommet); „მეთოდი მეცნიერებაში“; იმ საწარმოთა გაერთიანება, რომლებიც ერთსა და იმავე ფინანსურ ჯგუფს აწვდიან პროდუქციას.

უცხოურენოვანი სიტყვა უმეტესად მისი ერთ-ერთი მნიშვნელობით არის ნასესხები, იშვიათად – ორი (ძალიან იშვიათად – სამი) მნიშვნელობით. მაგ., სიტყვის blush პირდაპირი მნიშვნელობა ინგლისურ ენაში არის «გულში სისხლის მიმოქცევა»; ფრანგულმა ენამ კი ეს სიტყვა გადატანითი მნიშვნელობით ისესხა – «სახის კოსმე-

ტიკური საშუალება» (Il existe maintenant un nouveau blush, mais sous forme de crème). ფრანგულ ენას ახასიათებს ნასესხები სიტყვის უმეტესად უცვლელად დატოვება. ერთი მხრივ, ეს ფაქტი უკავშირდება ფრანგული ენის ანალიტიკურ ტიპს, რაც კერძოდ იმით გამოიხატება, რომ სიტყვის პირდაპირი და გადატანითი მნიშვნელობა ფორმით არ განსხვავდებიან, ერთი და იმავე სიტყვით გამოიხატებიან და მნიშვნელობა დამოკიდებულია კონტექსტზე; მეორე მხრივ, ეს ფაქტი უკავშირდება კონვერსიას, ანუ სიტყვათა გადასვლას მეტყველების ერთი ნაწილიდან მეორეში, რაც ასევე ნიშნავს უქმნის მრავალმნიშვნელობას. ფრანგული ლექსიკის ეს თვისებები ნასესხობების დამკვიდრების ხელშემწყობია.

დასკვნა

ფრანგულ ენაში არსებული ანგლიციზმები არაერთგვაროვანია. უპირველეს ყოვლისა, ისინი სხვადასხვა ლინგვისტური დონის მოვლენებია. ლექსიკური ნასესხობები ხან ტერმინოლოგიური მნიშვნელობის ინგლისური სიტყვების გადატანაა ფრანგულ მეტყველებაში, რაც ენის გამდიდრებას ემსახურება, ხან კი შესაბამისი ფრანგული სიტყვების შემავიწროვებლები ფრანგულმა სიტყვებმა შეიძლება შეიცვალოს მნიშვნელობა შესაბამისი ინგლისური სიტყვების გავლენით, რის შედეგადაც წარმოიქმნება ომონიმები. ასევე, ნასესხები სიტყვა შეიძლება წარმოადგენდეს ფუძეს ახალი სიტყვების შექმნისათვის. რიგ შემთხვევებში ინგლისური ნასესხობები ძველი ფრანგული სიტყვებია, რომლებიც ადრეულ პერიოდში ისესხა ინგლისურმა ენამ და შემდგომ სახეცვლილები დაუბრუნდნენ ფრანგულს.

Распространенность английской лексики во французской лингвокультурной среде

*Ахвледиани Циური Александровна
Тбилисский государственный университет
Факультет гуманитарных наук
пр. Чавчавадзе 36, 0179, Тбилиси, Грузия
тел: 899 508 607
E-mail: tsiuriakhvlediani@yahoo.com*

*Руадзе Нона Нугзаровна
Тбилисский государственный университет
Факультет гуманитарных наук
пр. Чавчавадзе 36, 0179, Тбилиси, Грузия
тел: 893 768 088
E-mail: nonaruadze@rambler.ru*

Резюме

Экспансия английского языка во французской лингвокультурной среде является живым, бурно развивающимся процессом, вызванным социальными факторами. Существуют разные способы и формы проникновения англицизмов во французский язык путем денотативного, коннотативного и двойного заимствования. Укрепление английских заимствований во французском языке осуществляется путем фонетических, морфологических и семантических адаптаций.

Ключевые слова:

англицизмы, денотативная, коннотативная, фонетическая адаптация.

English Lexic Prevalence in French Lingvocultural Sphere

Tsiuri A. Akhvlediani
Georgian State University
Humanitarian science faculty
36 Tchavtchavadze av., 0179, Tbilisi, Georgia
Tel. 899 508 607
E-mail: tsiuriakhvlediani@yahoo.com

Nona N. Rouadze
Georgian State University
Humanitarian science faculty
36 Tchavtchavadze av., Tbilisi, Georgia
Tel. 893 768 088
E-mail: nonaruadze@rambler.ru

Resume

English language expansion into french lingua-cultural sphere is alive and rapid developing process, which is producing with the social factors. There is a lot of methods and forms of Anglicism to get into french language: denotative; connotative and double holdings. English holdings strengthening in french language happens by phonetical, morphological and semantical adaptations.

Keywords:

Anglicism, denotative, connotative, phonetic adaptation.

Модель деструктивного искусства в повести А. П. Чехова «Черный монах»

Багдолиене Ирина Сергеевна
Культурно-просветительский союз
поляков в Грузии «Полония»,
Ул. Сулхан-Саба Орбелиани 3, Тбилиси, Грузия
Тел.: 335 930, 370 042
E-mail: keskiul@rambler.ru

Резюме

Повесть А. П. Чехова «Черный монах» выпадает из общего фабулярного контекста его произведений по причине резкого отхода от устоявшихся, собственно чеховских творческих канонов. Намеренно неподвижная наррация, ее совершенно декадентские декорации и двухмерность личности главного персонажа не позволяют рассматривать «Черного монаха» в одной плоскости с «Вишневым садом» и «Чайкой», несмотря на общую проблематику «потерянности» героев в конкретном веке и конкретном обществе. Характер Андрея Коврина на первый взгляд кажется сатирой на «второе русло» литературы конца XIX – начала XX столетия – модернизм, с его склонностью к неумолимому упадничеству даже наряду с успешной литературной формой. Однако явная сублимативно-биографическая окраска повести позволяет исследователю усматривать в ней не интертекстуальный, но вторичный текстовый ряд, который, безусловно, представляет определенный интерес для изучения ее именно в теоретической плоскости. Смысловое кодирование сюжета или его выверенный остов-постулат не были присущи ни А. П. Чехову, ни его школе в целом, однако в данном случае автор теоретизи-

рует как сам текст, так и характер центрального персонажа, создавая в его лице модель деструктивного искусства.

Ключевые слова:

наррация, модель, деструктивное искусство, гениальность, сублимация.

Введение

В случае с «Черным монахом» позволено говорить об определенном феномене, редчайшем творческом исключении, которое в данном случае позволяет соотнести русского писателя с символистами, а именно – главный антигерой по сути – кумуляция психологических аллюзий творческих людей, воплощение их кризисной ментальности, модель их нравственного упадка.

Чехов осознанно прибегает к такой крайней форме еще и для того, чтобы показать, какое разрушительное воздействие порой может оказывать творчество на мир; в «Черном монахе» – на замкнутый мирок полудворянской усадьбы. Сюжет (если позволительно говорить о сюжете применительно к фактической медицинской лекции по психологии, оправленной в художественную раму) не по-чеховски статичен и определен первой строкой повести: «Андрей Васильич Коврин, магистр, утомился и расстроил себе нервы» [Чехов 1962: 288]. Смысловое наполнение фабулы «Черного монаха» представляет собой классический анамнез пациента психиатрической клиники: у героя налицо такие

признаки душевной болезни, как мания величия и раздвоение личности. Вторая составляющая безумия наряду с конфликтом героя с самим собой в кодированной форме в эпоху Чехова часто встречается как в европейской, так и в русской литературе. Таких примеров множество, однако в качестве иллюстративного фона достаточно вспомнить «Портрет Дориана Грея» Оскара Уайльда и «В зеркале» Валерия Брюсова. В обоих случаях двуликость персонажа, невольное разделение его на два противоборствующих «его» приводили к его гибели. «Черный монах» абсолютно соответствует данной литературной концепции. Однако, в двух вышеозначенных случаях мы имеем дело с типом т. н. «развлекательной» литературы. Чеховская же повесть благодаря своей статичной, близкой к философским трактатам, структуре текста и вставной параболы, представляющей собой доминанту произведения, претендует на звание произведения во многом теоретического.

Основная часть

Два Его главного героя и социум

Вставная параболы – явление нетипичное не только для чеховских текстов, но близкого писателю натуралистического литературного направления. Она отсылает реципиента к текстам символистской школы с ее зачастую бессмысленным мистицизмом. Примечательно, что именно легенда о Черном монахе – Alter ego главного героя, как раз и является базисом повести:

«Меня сегодня с самого утра занимает одна легенда, – сказал он. – Не помню, вычитал ли я ее откуда или слышал, но легенда какая-то странная, ни с чем не сообразная. (...) Тысячу лет тому назад какой-то монах, одетый в черное, шел по пустыне, где-то в Сирии или Аравии... За несколько миль от того места, где он шел,

рыбаки видели другого черного монаха, который медленно двигался по поверхности озера. Этот второй монах был мираж. (...) От миража получился другой мираж, потом от другого третий, так что образ черного монаха стал без конца передаваться из одного слоя атмосферы в другой. Его видели то в Африке, то в Испании, то в Индии, то на Дальнем Севере... (...) Но, милая моя, самая суть, самый гвоздь легенды заключается в том, что ровно через тысячу лет после того, как монах шел по пустыне, мираж опять попадет в земную атмосферу и покажется людям. И будто бы эта тысяча лет уже на исходе... По смыслу легенды, черного монаха мы должны ждать не сегодня – завтра» [Чехов 1962: 294].

Остальным действующим лицам отводится роль социума; они полностью подчинены общей и единственной цели, которой Чехов стремится достичь, а именно – создать условную модель деструктивного творчества и искусства в целом, воплотив ее в образе магистра Андрея Коврина. Примечательно, что его оба «я» не противоречат друг другу, а скорее выступают как взаимное дополнение; конфликт же возникает с окружающей действительностью, метафорическая условность которой несомненна: «Таких удивительных роз, лилий, камелий, таких тюльпанов всевозможных цветов, начиная с ярко-белого и кончая черным как сажа, вообще такого богатства цветов, как у Песоцкого, Коврину не случилось видеть нигде в другом месте» [Чехов 1962: 290]. Сад Песоцких в повести Чехова – это не только вторичная после галлюцинаций реальность Коврина, но и интерпретация рая. Сад как рай давно приобрел статус сквозной темы в произведениях Чехова. Однако со свойственной ментальности его эпохи символистской (в данном случае пародийной) точки зрения даже сам подбор действующих лиц наводит на мысль об Эдеме, как архетипическом первоисточни-

ке. Та же, что и в библейской истории, триада – Коврин, Тая, Монах = Адам, Ева, Змий; та же деструктивная роль искусителя, тот же финал потерянного рая.

Главный герой, по сути являющийся только моделью разрушительного искусства, помещен автором в центр наррации для абсолютизации и одновременного развенчания идеи о возможности гармоничного сосуществования в человеке гения и ангела. В данном случае подлинность гениальности не имеет значения: «(...) Егор Семеныч вздыхал и, помолчав, продолжал:

– Когда он был мальчиком и рос у меня, то у него было такое же ангельское лицо, ясное и доброе» [Чехов 1962: 297].

Поставив над своим героем своеобразный психологический опыт, Чехов приходит к выводу, что вышеупомянутый синтез в некоторых случаях ведет не только к гибели самого индивида, но и краху всего, к чему он прикасается, а единственный реальный – не эфемерный – плод, который он может принести – это зло, перед которым бессильна даже любовь. Последнее письмо Тани к Коврину звучит как реквием по этой любви: «Сейчас умер мой отец. Этим я обязана тебе, так как ты убил его. Наш сад погибает, в нем хозяйничают уже чужие. (...) Я ненавижу тебя всею моею душой и желаю, чтобы ты скорее погиб. О, как я страдаю! Мою душу жжет невыносимая боль... Будь ты проклят. Я приняла тебя за необыкновенного человека, за гения, я полюбила тебя, но ты оказался сумасшедшим...» [Чехов 1962: 321].

Сублимативная компонента повести

Повесть «Черный монах», как уже говорилось, можно отнести к произведениям теоретического ряда, так как в ней тезисная идея доминирует над героем, а не наоборот. И, тем не менее, интересным представляется вопрос о самом зарождении у Чехова замысла произведе-

ния и то, какой цели оно должно было служить – созданию новой культурологической гипотезы или сублимации болезненной творческой энергии.

Подтверждение последнего надлежит искать не в биографических фактах, а в мировидении Чехова, чье творчество ввиду его почти медийной распространенности подвергалось анализу не только со стороны ученых-литературоведов. Профессор кафедры психотерапии и медицинской психологии Российской медицинской академии последипломного образования М. Е. Бурно в своем исследовании «О психастеническом мироощущении А.П.Чехова (в связи с рассказом «Черный монах»)» отмечает: «Антон Павлович Чехов – психастеник. Это не душевная болезнь, а определенный болезненный характер, притом, как правило, более трудный для себя, нежели для других. Гениев со здоровой душой нет вовсе, и подлинное глубокое творчество всегда есть серьезное лечение гения. На одухотворенно-творческой высоте жизни пропадает граница между больным и здоровым, значение имеет лишь структура-рисунок души, а он, понятно, гораздо отчетливее и богаче в своем патологическом усилении. Структура-рисунок души творца светится-звучит в его произведениях, переживаниях, поступках. Не проникнувшись этим «рисунком», мы не проникнемся и закономерностями творчества писателя» [Бурно 2010: 6].

Мотив гениальности в том или ином ракурсе рассматривается каждым творцом, прежде всего, как возможность примерить его на себя как весьма желанную маску и оставить этот образ как текстуальный дагерротип на суд читателю. Аморфный образ же антигероя Коврина представляет собой еще и темную сторону авторского «я». Магистр Коврин погибает от той же болезни, что и Чехов (*чахотки – И.Б.*), он так же непостоянен в отношениях с женщинами по

причине доминирования гения над человеком, наконец, он также пребывает в философском поиске вечной жизни, а главное – ее смысла. Сравним – в «Черном монахе»:

« - Но разве людям доступна и нужна вечная правда, если нет вечной жизни?

– Вечная жизнь есть, – сказал монах.

– Ты веришь в бессмертие людей?

– Да, конечно. Вас, людей, ожидает великая, блестящая будущность. И чем больше на земле таких, как ты, тем скорее осуществится это будущее. Без вас, служителей высшему началу, живущих сознательно и свободно, человечество было бы ничтожно; развиваясь естественным порядком, оно долго бы еще ждало конца своей земной истории. Вы же на несколько тысяч лет раньше введете его в царство вечной правды – и в этом ваша высокая заслуга. Вы воплощаете собой благословение божие, которое почило на людях.

– А какая цель вечной жизни? – спросил Коврин.

– Как и всякой жизни – наслаждение. Истинное наслаждение в познании» [Чехов 1962: 305].

В «Дневнике Суворина»:

«Смерть - жестокая, отвратительная казнь. Если после смерти уничтожается индивидуальность, то жизни нет. Я не могу утешиться тем, что сольюсь со вздохами и муками в мировой жизни, которая имеет цель. Я даже цели этой не знаю. Смерть возбуждает нечто большее, чем ужас. (...) Страшно стать ничем». [Суворин 1923: 24]

Вышеназванный поиск вечной жизни также возможно отнести на счет сублимативной компоненты повести «Черный монах». То же касается сходства Чехова с его персонажем, несмотря на то, что писатель сам наотрез отрицал ее.

«28 июля 1893 г. Чехов сообщил Суворину, что написал небольшую «повестушку». (...).

Чехов называл свою повесть «медицинской», изображающей «молодого человека, страдавшего манией величия». Видимо, в ответ на замечание Суворина, что автор отразил в «Черном монахе» свое душевное состояние, Чехов писал ему 25 января 1894 г.: «...если автор изображает психически больного, то это не значит, что он сам болен. «Черного монаха» я писал без всяких унылых мыслей, по холодном размышлении. Просто пришла охота изобразить манию величия. Монах же, несущийся через поле, приснился мне». [Чехов 1962: 536]

Тем не менее, последняя строка письма опровергает т. н. «холодное размышление» как побудительный мотив к написанию повести, а в результате в ней прочитывается сублимативная составляющая вкупе с доказательством существования деструктивного мыслетворчества на примере конкретного случая помешательства.

«Черный монах», являясь произведением не только многоплановым, но и многоуровневым в отношении возможного прочтения метафор, обладает декадентской развязкой. Главный герой чувствует, что не успел ничего сделать в своей жизни, но даже в агонии мучается предсмертным выбором – любовь или гениальность. Он выбирает любовь, давно отвергнутую им; зовет ее, зовет «большой сад с роскошными цветами, обрызганными росой», но уже видит «на полу около своего лица большую лужу крови» [Чехов 1962: 321]. Это - символ краха, к которому Коврин приходит в финале, уничтожив и себя, и свой микромир посредством стремления к мифическому величию.

Заключение

Таким образом, на основе всего вышесказанного мы можем утверждать, что повесть А. П. Чехова содержит в себе помимо широко изученных сюжетных компонентов теоретическую мо-

დელი დესტრუქტიული ხელოვნების არა მხოლოდ ვიდეო თეორემა დადასტურებულია, არამედ «რეალიზებული» მაგალითი კონკრეტული ადამიანის ბედობაში.

ლიტერატურა

1. ბურნო მ. ე. (2010): О психастеническом мироощущении А.П.Чехова (в связи с рассказом «Черный монах»). Московский психологический журнал, с. 4-12. М.
2. Нымм Е. (2010): Тема «болезни» в прозе и переписке А.А. Чехова 1890-х гг. –University of Toronto. Academic Electronic Journal in Slavic Studies. Toronto
3. Суворин А.С. (1923): Дневник. М.
4. Чехов А.П. (1962): Собр. соч. в 12-ти томах, т. 7. М.

The model of destructive art in A. Chekhov's story «The Black Monk»

Irina Bagdoni

*The cultural-educational union
of Poles in Georgia "Polonia",
3 Sulhan-Saba Orbeliani str., Tbilisi, Georgia
Tel.: 370 042
E-mail: keskiul@rambler.ru*

Summary

The story of A. Chekhov «The Black Monk» stands out of the general fabular context of his creation because of a sharp withdrawal from settled, actually Chekhovian creative canons. Intentionally motionless narration, its absolutely decadent scenery and two-regularity of the person of the main character don't allow to consider «The Black Monk» in

one plane with «The Cherry Garden» and «Seagull», despite the general problematics of «lost» heroes in a concrete century and a concrete society. Andrey Kovrin's character at first sight seems a satire on «the second channel» of literature in the end of XIX – the beginning of XX century – a modernism, with its propensity to indispensable decadence even along with the successful literary form. However, obvious sublimated-biographic coloring allows the researcher to see in it the secondary text, which, certainly, represents certain interest for its studying in a theoretical plane. Semantic coding of a plot or its verified postulate weren't inherent neither to A. P. Chekhov, nor its school as a whole, however in this case the author theorizes both the text, and type of the central character, creating in his face the model of destructive art.

Keywords:

narration, model, destructive art, greatness, sublimation.

დესტრუქტიული ხელოვნების მოდელი ჩეხოვის მოთხრობაში „შავი ბერი“

ირინა ბაგდონიენე

*პოლონელთა კულტურულ-საგანმანათლებლო
გაერთიანება საქართველოში „პოლო-
ნია“*

*სულხან-საბა ორბელიანის ქ. 3, თბილისი,
საქართველო
ტელ.: 370 042*

E-mail: keskiul@rambler.ru

რეზიუმე

ჩეხოვის მოთხრობა „შავი ბერი“ მისი ნაწარმოებების ფაბულური კონტექსტიდან ამოვარდნილია. ამის მიზეზი ჩეხოვისეული,

დადგენილი შემოქმედებითი კანონებიდან განდგომა. განზრახ უმოქმედო ნარაცია, ნაშ-ბის სრულიად დეკადენტური დეკორაციები და მთავარი მოქმედი გმირის გაორებული პიროვნება არ იძლევა საშუალებას, რომ ნაშ-ში „შავი ბერი“ განვიხილოთ ერთ სიბრტყეში „აღუბლის ბაღთან“ და „თოლიასთან“, თუმცა მათგანში დასმულია ერთი პრობლემატიკა – „დაკარგული“ გმირი კონკრეტულ საუკუნეში და კონკრეტულ საზოგადოებაში. ანდრეი კოვრინის ხასიათი, ერთი შეხედვით მოდერნიზმის ანუ „მეორე მიმდინარეობის“ (XIX ს-ის ბოლო, XX ს-ის დასაწყისი) სატირად გვეჩვენება „დაცემულობისადმი“ მიდრეკილებით, თუმცა წარმატებული ლიტერატურული ფორმითაა გადმოცემული აშკარა სუბლემატური ბიოგრაფიული შეფერილობა მოთხრობისა მკვლევარს უფლებას აძლევს დაინახოს

მასში არა ინტერტექსტუალური, არამედ მეორე, ტექსტობრივი მწკრივი, რომელიც, რაღა თქმა უნდა, გარკვეულ ინტერესს იწვევს მის თეორიკულ განფენილობაში შესასწავლად. სიუჟეტის აზრობრივი კოდირება და ვერიფიცირებული პოსტულატი არ იყო დამახასიათებელი არც ჩეხოვისთვის, არც მისი სკოლისათვის, თუმცა მოცემულ შემთხვევაში ავტორი თეორეტიკულ გადაწყვეტას იძლევა როგორც ტექსტისას, ასევე მთავარი გმირის ხასიათსაც, გვიჩვენებს რა მისი სახით დესტრუქციული ხელოვნების მოდელს.

საკვანძო სიტყვები:

ნარაცია, მოდელი, დესტრუქციული ხელოვნება, გენიალობა, სუბლიმაცია.

К вопросу о мотивированности атрибутивных словосочетаний с суффиксом -like

*Зоранян Марина Георгиевна
Грузинский технический университет
Департамент иностранных языков и
коммуникаций
Ул. Костава, 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел.: 893 783 826*

Резюме

В статье рассматриваются мотивированные словосочетания с прилагательными образованными с помощью суффикса – like.

Мотивированность, т.е. наличие у слова внутренней формы, можно определить как возможность более или менее непосредственного соотнесения данного содержания с соответствующим выражением (так, например, “childlike”, “child” – ребенок и “like” - подобный). Атрибутивное словосочетание можно считать мотивированным, если в состав его входит мотивированное прилагательное (так, например, frog-like boy). В таких словосочетаниях легко можно объяснить их семантическую структуру, именно поэтому эти словосочетания являются мотивированными. Исследования показали, что тем свободнее является словосочетание, чем более свободным и необычным оно является с точки зрения соответствия экстралингвистической действительности. Свобода словосочетания зависит от его метасемиотической нагрузки.

Свобода словосочетания возрастает с увеличением метасемиотической коннотации.

Специфика значения суффикса –like обусловила наличие большого количества словосочетаний метафорического характера с прилагательным, образованным с данным суффиксом..

Ключевые слова:

мотивированность, семантическая структура, свободное словосочетание, экстралингви-

стическая действительность, метасемиотическая коннотация, метафорический характер.

Введение

В применении к слову мотивированность, т.е. наличие у него внутренней формы, можно определить как возможность более или менее непосредственного соотнесения данного содержания с соответствующим выражением.

Понятие мотивированности тесно связано с понятием продуктивности, т.е. «свободы» словосочетаний.

Атрибутивное словосочетание можно считать мотивированным, если в состав его входит мотивированное прилагательное. Так, например, frog-like boy, bell-like voice, flower-like girl. В этих словосочетаниях можно «объяснить» их семантическую структуру (именно поэтому эти словосочетания мотивированные), т.е. логичным здесь оказывается уже не только наиболее абстрактное синтаксическое отношение, поскольку flower-like, bell-like, frog-like и т.п. определяют предмет мысли через его связи с другими предметами действительности (bell, flower, frog): frog-like boy – лягушкообразный мальчик, лягушкоподобный мальчик, т.е. мальчик, похожий на лягушку; flower-like girl – девушка подобная цветку; bell-like voice – голос подобный колокольчику. Значение мотивированного словосочетания обусловлено значением атрибута, представленного мотивированным прилагательным: наличие у первого компонента морфем с четким лексическим содержанием несомненно накладывает определенные ограничения на словосочетание в целом, как бы «связывает» его. Не случаен, по-видимому, тот факт, что среди фразеологических единиц гораздо меньше мотивированных словосочетаний, чем немотивированных.

Основная часть

Словосочетания с прилагательными, образованными с помощью суффикса – like характеризуются вполне четкой мотивированностью. Поскольку продуктивный суффикс – like образует от основы существительных прилагательное со значением «подобное предмету или явлению, обозначенному основой данного существительного», пределом продуктивности словосочетания может явиться только отсутствие в экстралингвистической, объективно воспринимаемой реальности соответствующей связи между двумя предметами. Иными словами, для того чтобы можно было сравнить крыльцо с клеткой (cage-like porch), девушку с персиком (peach-like girl) или толстую мясистую руку с окороком ветчины (ham-like hand), необходимо, чтобы такое уподобление было оправдано наличием в фактическом опыте говорящего представлений о соответствующих предметах и их реальном сходстве. При этом чрезвычайно важно обратить внимание на то обстоятельство, что *словосочетание оказывается тем свободнее, чем свободнее и необычнее оно является с точки зрения соответствия (или несоответствия) экстралингвистической деятельности.* Естественность или неестественность высказывания, вытекающая из его соответствия или несоответствия внеязыковой реальности, обуславливает частотность его уподобления. Так, например, в основе словосочетания shell-like ear лежит реальное сходство (по форме) уха и раковины. Именно этот факт объясняет высокую употребительность данного высказывания (в русском языке даже имеется словосочетание «ушная раковина») и в некоторой степени накладывает ограничения на его продуктивность. В то же время словосочетание shell-like curve of her hair является гораздо менее естественным и, соответственно, более свободным, поскольку сходство между изгибом волос и раковинной представляется не только менее очевидным, но

и ранее не отмечавшимся. Несомненно, словосочетание **shell - like curve of her hair** является более насыщенным оценочно-экспрессивно-эмоциональными обертонами, чем shell-like ear.

Исходя из вышесказанного, можно, по-видимому, постулировать определенную зависимость свободы словосочетания от его метасемиотической нагрузки: свобода возрастает, увеличивается со сгущением метасемиотической коннотации. Так, словосочетание V-like neckline, вполне нейтральное, лишенное оценочно-экспрессивно-эмоциональных коннотаций, отражающее реально существующее свойство, сходство между предметами мысли, может рассматриваться как стоящее на грани составного термина (острый вырез у платья уже долгое время не выходит из моды). Словосочетания homelike atmosphere, ladylike behaviour, childlike simplicity, childlike sincerity, warlike policy и т. п. также не имеют ярко выраженной метасемиотической нагрузки, почему свобода их весьма ограничена. Наоборот, такие словосочетания, как barrow-like hills, cliff-like man, heap-like bodies of the soldiers и т.п., явно стилистически окрашены, характеризуются индивидуальным вкусом, созданы богатым воображением говорящего и вполне свободны, явно созданы в данном произведении речи.

Таким образом, получается как бы две линии, два надстраивающихся друг над другом плана, по которому может идти исследование: 1) узуальный – незуальный, т.е. такой, в котором противопоставляются обычные, естественные, общепринятые словосочетания, основанные на наличии естественной совместимости предметов (например: childlike simplicity, womanlike capriciousness, businesslike letter, ladylike manner и др.), и словосочетания необычные, характеризующиеся индивидуальным вкусом и воображением говорящего (например: plate-like eyes, office-like respectability, aunt-like man и др.). При этом действительно свободными являются толь-

ко вторые. 2) Метасемиотический – неметасемиотический план, когда противопоставляются словосочетания, связанные с оценочно-эмоциональными коннотациями (например: *corpse-like face*, *snake-like motion*, *flute-like voice*, *gimlet-like eyes* и др.), и словосочетания, лишенные таких коннотаций (например: *stringlike curtains*, *childlike hands* и др.). При этом, как отмечалось выше, увеличение метасемиотической нагрузки сопровождается возрастанием свободы словосочетаний. Сказанному не противоречит тот факт, что словосочетания метасемиотического характера, т.е. обладающие внутренней формой на метасемиотическом уровне, могут, как и всякие другие, превратиться в клише.

Заключение

Подводя итоги исследованию мотивированных словосочетаний с точки зрения свободы их образования, следует подчеркнуть определенную связь между продуктивностью суффикса, с помощью которого образовано прилагательное, и степенью свободы образования словосочетания в целом.

Мотивированные словосочетания у которых прилагательные образованы с помощью продуктивного суффикса *-like* дают большое количество примеров вполне свободных продуктивных словосочетаний. Это объясняется, по видимому, широкими возможностями продуктивных суффиксов образовывать новые слова.

При рассмотрении словосочетаний метасемиотического характера бросается в глаза следующая особенность: способность слова образовывать сочетания данного типа находится в прямой зависимости от значения суффикса. Так, специфика значения суффикса *-like* обусловила наличие большого количества словосочетаний метафорического характера с прилагательными, образованными с помощью данного суффикса. Весьма показательным является тот

факт, что прилагательные с продуктивным, но малоупотребительным суффиксом *-like* дают, главным образом, примеры явно свободных словосочетаний.

Литература

1. Akhmanova O. (1974): *Word-combination: Theory and Method*. М.
2. Тер-Минасова С. Г. (1986): *Синтагматика функциональных стилей и оптимизация преподавания иностранных языков*. М.
3. Филичева Н. И. (1964): *Словосочетание и его специфика*. Вести. МГУ, сер. филология, Сб. 4
4. Микоян А. С. (1977): *Атрибутивные словосочетания в контексте словесного-художественного творчества*. А. Д. М.

Motivated Attributive Collocations with Suffix – like

Marina G. Zoranyan
Georgian Technical University
Department of Foreign languages and communication
77 Kostava str., 0175, Tbilisi, Georgia
Tel.: 893 783 826

Abstract

The paper views motivated collocations with adjectives formed with the help of suffix – like.

Motivation, i.e. presence of inner form, can be defined as ability of more or less direct correlation of given content with the corresponding expression (e.g. *childlike*, “child” and “like”).

The attributive collocation can be considered motivated if its structure includes a motivated adjective (e.g. a *frog-like boy*). It is easy to explain

the semantic structure of such collocations that is why they are called motivated.

Investigation showed that the freer is the collocation the freer and more unusual it is from the point of view of its correspondence to extralinguistic reality. The freedom of collocations depends on their metasemiotic value. The freedom of collocation increases with the growth of metasemiotic connotations.

The specific character of the meaning of the suffix -like conditioned the presence of a great number of metaphoric collocations with adjectives formed with this suffix.

Keywords:

Motivation, semantic structure, free collocations, extralinguistic reality, metasemiotic connotation, metaphoric character.

მოტივირებული შესიტყვებების პრობლემისათვის (ზედსართავი სახელების სუფიქსის -like გამოყენებით)

*მარინა ზორანიანი
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
უცხოური ენებისა და კომუნიკაციის
დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. 77, 0175, თბილისი, საქართველო
ტელ.: 893 783 826*

რეზიუმე

მოტივირებულება, ანუ სიტყვის შიდა ფორმის არსებობა, შეიძლება განისაზღვ-

როს როგორც სიტყვის უნარი, მისი შინაარსი მეტ-ნაკლებად შეესაბამებოდეს მოცემულ შესიტყვებას. (მაგალითად, სიტყვები “childlike”, “child” – ბავშვი და “like” - მსგავსი). ატრიბუტული შესიტყვება შეიძლება განხილულ იქნეს როგორც მოტივირებული, თუ მის შემადგენლობაში შედის მოტივირებული ზედსართავი სახელი (მაგ. a frog-like boy). ასეთი შესიტყვებების სემანტიკური სტრუქტურა ადვილად აიხსნება, სწორედ ამიტომ მათ განიხილავენ როგორც მოტივირებულ შესიტყვებებს.

შესიტყვება მით უფრო თავისუფალია, რაც უფრო თავისუფალი და უჩვეულოა იგი ექსტრალინგვისტური რეალობის შესაბამისობის თვალსაზრისით. შესიტყვების თავისუფლება დამოკიდებულია მის მეტასემიოტიკურ დატვირთვაზე და იზრდება მეტასემიოტიკური კონოტაციის ზრდასთან ერთად მოტივირებულია ატრიბუტები. -like სუფიქსის პროფილაქტიკა განაპირობებს მეტაფორული ხასიათის შესიტყვებების დიდი ოდენობით წარმოქმნის.

საკვანძო სიტყვები:

მოტივირებულება, სემანტიკური სტრუქტურა, თავისუფალი შესიტყვება, ექსტრალინგვისტური რეალობა, მეტასემიოტიკური კონოტაცია, მეტაფორული ხასიათი.

Актуальные задачи современного этапа развития непрерывного иноязычного образования как условия самореализации будущего специалиста высшей квалификации

Ярославова Елена Николаевна
Южно-Уральский государственный университет
Кафедра Иностранных языков
г. Челябинск, Россия
Тел.: 893 783 826
E-mail: yaen@bk.ru

Резюме

Статья посвящена задачам иноязычного образования в свете новой образовательной парадигмы, переосмысления его роли в условиях информационного общества. Рассматривается потенциал профессионально-ориентированной иноязычной подготовки в самореализации будущего специалиста.

Ключевые слова:

непрерывное иноязычное образование, профессиональная подготовка, профессионально-ориентированная иноязычная коммуникативная компетентность.

Введение

Современная система высшего профессионального образования находится под влиянием технико-экономических, политических, культурных и социальных преобразований, которые имеют место в обществе, с одной стороны интенсивных, всеобъемлющих процессов глобализации, информатизации и интеграции – с другой стороны, что требует переосмысления места и роли образования в развитии и становлении современного специалиста высшей квалификации.

Основная часть.

Будучи участником Болонийского процесса, Россия принимает активное участие в формировании единого европейского образовательного процесса и делает акцент не только на качество

образования, переходе на двухуровневую систему образования (бакалавр-магистр), но и на изменения парадигмы образования, в основе которой лежит компетентностная модель специалиста, позволяющая максимально эффективно использовать человеческий потенциал и создать условия для самореализации граждан в течение всей жизни.

Исходя из этого, в контексте инновационного преобразования системы высшего профессионального образования теоретическую и практическую значимость, на наш взгляд, могут представлять идеи об образовании как процесс становления и реализации потребностей самого человека. В условиях постиндустриального общества основной производящей силой становится человеческий потенциал и отношения людей. Проведенные нами исследования, а также анализ работ в данном направлении показали, что не каждый индивид готов к самореализации своих возможностей и способностей, т. к. с одной стороны, не осознает их в полной мере, а с другой стороны, социальная среда препятствует самореализации: высокий уровень стандартизации не содействует развитию творческого потенциала личности; технологизация всех сторон жизни нивелирует индивидуальные особенности личности, что заставляет отказаться от роли лидера, финансовая и экономическая нестабильность создает условия для ложной самореализации, ориентируя на ложные ценности.

На наш взгляд особое внимание следует обратить на иноязычное образование, поскольку взаимосвязь образования и культуры определяет не только вектор развития общества, но и образования в целом. Иноязычное образование призвано отразить потребность специалистов в межкультурной коммуникации и професси-

ональном саморазвитии. Иными словами, нам необходимо осуществить „перезагрузку“ системы иноязычного образования, что потребует создания новой профессионально-ориентированной контекстной среды обучения в мультилингвальном, поликультурном пространстве. Инновационный характер трансформирования иноязычного образования нашел отражение в идее педагогического содействия самореализации студентов на основе построения перспективных образовательных траекторий личностного роста при освоении профессионально-ориентированной иноязычной компетенции.

Следует учитывать, что современная языковая политика в многоязычной и мультикультурной Европе ориентирована на развитие нового диверсифицированного подхода к изучению языков, в контексте демократического европейского гражданства. Реализация данной инициативы включает анализ политики изучения языков, выработку лучших стратегий для максимальной диверсификации, обеспечения развития и опробирования общеевропейских инструментов взаимопонимания и взаимопроникновения культур в данной области, международного признания сравнимых квалификаций для улучшения мобильности и расширения перспектив занятости, пожизненного обучения, с тем, чтобы найти свое место в постоянно обучающемся обществе.

Материалы Еврокомиссии по образованию убеждают нас в необходимости обращения к идее непрерывного иноязычного образования. Совет Европы определяет социально-экономические и культурные факторы, которые являются необходимыми для непрерывного иноязычного образования. Реализация этих факторов, к которым относятся вариативность целей иноязычного образования, многообразие языков обучения, использование разнообразных подходов к иноязычному образованию, способствуют созданию демократической системы образования по сути и гуманистической по духу с

тем, чтобы преодолеть культурные различия и отсутствие толерантности самых различных социальных групп.

В связи с этим в современной России владение иностранным языком становится важнейшим элементом системы подготовки будущего специалиста высшей квалификации, одним из эффективных средств осуществления профессиональной самореализации личности. Это означает, что сегодня требуется выработка такой языковой политики в области иноязычного образования, которая нацелена на удовлетворение общественных и личных потребностей, что предполагает поиск и создание инновационных технологий обучения иностранному языку, способствующих формированию у студентов профессиональной и социально-культурной коммуникации. Результатом такого подхода выступает изменение требований к иностранному языку как к учебному предмету в рамках профессиональной подготовки в ВУЗе. Новые требования предполагают не только овладения иноязычной профессионально-ориентированной коммуникативной компетенцией, но и приобретения умений, которые обеспечивают эффективную самоактуализацию и социальную адаптацию личности к условиям будущей профессиональной деятельности.

Однако следует отметить, что сближение и продвижение России в направлении современных тенденций европейского иноязычного образования происходит медленно, что обусловлено несовершенством системы профессионально-ориентированного обучения иностранному языку. Это выражается в отсутствии четких целевых установок, критериев и показателей, характеризующих уровень сформированности профессионально-ориентированной иноязычной компетентности, в отборе содержания обучения и в использовании эффективных технологий, обеспечивающих реализацию поставленных целей и рассчитанных на разный уровень подготовки обучаемых.

Не менее важным является вопрос преемственности в системе иноязычного образования, поскольку именно ее отсутствие приводит к недостаточно высокому уровню подготовки специалистов в области иностранного языка. Существенным фактором выступает то, что сегодня отсутствуют конкретные требования бизнес сообщества к уровню владения иностранным языком профессионала, что приводит к низкому уровню мотивации изучения иностранного языка в высшем учебном заведении. В связи с этим, становится очевидным, что для модернизации профессионально-ориентированной иноязычной подготовки в ВУЗе требуется создание таких условий, которые соответствовали бы потребностям общества и личности и отвечали требованиям бизнеса, реагировали бы на спрос профессиональной переориентации и повышения профессиональной квалификации, а также обеспечивали бы среду для реализации личностного потенциала специалиста. Следствием этого является направленность образовательного процесса на формирование соответствующих компетенций. Среди базовых компетенций личности, владение которым необходимо для современного профессионала, названа иноязычная коммуникативная компетенция.

Процесс обучения иностранным языкам характеризуется тем, что не только представляет знания и формирует профессиональные умения и навыки, но и оказывает непосредственное влияние на формирование личности (Г. В. Елизарова). Общеизвестно то, что знание иностранных языков расширяет возможности для самообразования, включая изучение новейших зарубежных информационных источников; продолжения/совмещения профессионального образования за рубежом, в том числе дистантно; проведения совместных научных исследований с зарубежными коллегами; осуществление контактов не только в области образования, науки и культуры, но и в экономической и промышленной сферах на международном уровне.

Таким образом, свободное владение иностранным языком – это показатель образованности, средство личностного и профессионального развития специалиста, социальной адаптации и самоопределения, фактор, обеспечивающий его профессиональную мобильность, и в конечном счете самореализации. Иностранный язык, будучи неотъемлемым компонентом общей профессиональной подготовки в поликультурном социуме, приобретает гуманитарно-образовательный, культурно-экономический и социальный смысл, а так же выступает как один из главных доминантов в формировании специалиста высшей квалификации, способного к успешной межкультурной коммуникации с учетом межэтнических языковых, религиозных и социо-культурных особенностей.

Заключение

Исходя из переосмысления роли и задач образования в современном мире, на наш взгляд, в основе построения эффективной системы непрерывного профессионально-ориентированного иноязычного образования должна быть определенная последовательность действий, направленных на формирование образовательной системы нового типа. Основу такой системы составляют характеристики будущей профессиональной деятельности. Мы полагаем, что профессиональная деятельность – это не только пространство/среда, где создаются условия для воспроизводства духовных и материальных ценностей, достижения материального благополучия, но самое важное, что происходит развитие субъекта деятельности, в результате чего человек может достичь самоутверждения и самореализации.

В результате, эффективность системы профессионально-ориентированного иноязычного образования будет обеспечиваться требованиями будущей профессиональной деятельности и уровнем сформированности профессионально-

ориентированной иноязычной компетентности личности, а также мерой включенности обучающегося в процесс профессионально-ориентированного общения.

Таким образом, на современном этапе педагогическая наука и практика нуждается:

Во-первых, в определении сущности феномена непрерывного профессионально-ориентированного иноязычного образования;

Во-вторых, в осмыслении методологии формирования и развития вторичной профессионально-ориентированной языковой личности;

В третьих, в создании банка инновационных технологий, готовых к внедрению в учебный процесс высшей школы.

Литература

1. Елизарова Г. В. (2001): Культура и обучение иностранным языкам. СПб. Изд-во „СОЮЗ“. с. 291

2. Languages. Mobility Creatures opportunities. http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc94_en.htm.

Actual Task at the Present Stage of Lifelong Foreign Language development and Its Role in Higher School Students Self-Realisation

Elena N. Yaroslavova
South Ural state University
Cathedra of Foreign Languages
Chelyabinsk, Russia
E-mail: yaen@bk.ru

Abstract

The article is devoted to the task of language education under a new educational paradigm, re-

consideration of its role in information society. The potential of professionally-oriented language training for high school students' self-realization is revealed.

Keywords:

lifelong foreign language learning, professional training, professionally oriented foreign language, communicative competence.

წყვეტი უცხოენოვანი განათლების თანამედროვე ეტაპის ამოცანები როგორც მომავალი უმაღლესი კვალიფიკაციის მქონე სპეციალისტის თვითრეალიზაციის პირობები

ელენა იაროსლავოვა
სამხრეთ ურალის უნივერსიტეტი
უცხო ენების კათედრა
ქ. ჩელიაბინსკი, რუსეთი
E-mail: yaen@bk.ru

რეზიუმე

სტატია ეძღვნება ახალ განმანათლებლურ პარადიგმის ჭრილში განხილულ უცხოენოვან წარმონაქმთა ფუნქციების და მათი როლის გააზრებას საინფორმაციო საზოგადოების პირობებში. ასევე ნაჩვენებია მომავალი სპეციალისტის თვითრეალიზების საქმეში უცხოენოვანი პროფესიონალურ ორიენტირებული გადამზადების პოტენციალი.

საკვანძო სიტყვები:

მოტივირებულება, სემანტიკური სტრუქტურა, თავისუფალი შესიტყვება, ექსტრალინგვისტური რეალობა, მეტასემიოტური კონოტაცია, მეტაფორული ხასიათი.

Социокультурное образование как основной способ трансляции культуры и традиций стран изучаемого языка

Колова Светлана Михайловна
Южно-Уральский государственный университет
Кафедра Иностранных языков
г. Челябинск, Россия
E-mail: svetlanakolova@gmail.com

Резюме

Представленная статья посвящена проблемам формирования социокультурной компетентности у студентов неязыковых вузов. В ней говорится о необходимости формирования толерантности к другому менталитету в процессе изучения иностранного языка, а также более глубокого изучения иностранной культуры средствами изучаемого языка.

Ключевые слова:

профессиональное образование, традиция, социокультура, индивидуальный и коллективный менталитет.

Введение

Эффективное межкультурное общение невозможно без знания иностранного языка, взаимосвязанного коммуникативного развития личности. Основной целью профессионального образования является подготовка высококвалифицированного специалиста, владеющего своей профессией, иностранным языком и обладающего высоким уровнем культуры.

Основная часть

Изменения, которые переживает сегодня высшее образование, являются качественными и напрямую связаны с глобальными социокультурными тенденциями современной эпохи. Глобализация мира стала важнейшей закономерностью развития современного сообщества.

В условиях стремительного развития информационных технологий наблюдается сближение стран и народов, усиление их взаимодействия в социальной и культурной сфере. В то же время происходит стирание этнического и культурного своеобразия народов, унификация культурной жизни. В результате человек в современной социокультурной ситуации находится на рубеже культур и в диалоге культур.

Основная цель профессионального образования – подготовка квалифицированного специалиста соответствующего уровня и профиля, компетентного, ответственного, свободно владеющего своей профессией, способного к эффективной работе по специальности на уровне мировых стандартов.

Система образования призвана «обеспечить воспитание граждан, способных к социализации, обладающих высокой нравственностью и проявляющих терпимость, уважительное отношение к языкам, традициям и культуре других народов; формирование культуры мира».

В связи с этим мысль о необходимости социокультурного образования средствами иностранного языка приобретает аксиоматичное звучание.

Социокультурное обоснование обучения рассматривается в исследованиях В.В. Сафоновой, В.П. Сысоева, С.Г. Тер-Минасовой, В.П. Фурмановой. Согласно концепции социокультурного обучения овладение иностранным языком предполагает изучение индивидуального и коллективного менталитета, формирование системного мышления, способности одновременного восприятия двух культурных измерений и сведения языковых и культурных фактов к единой системе лингвокультурных явлений.

Мы полностью разделяем мнение В. В. Сафоновой о том, что социокультурное обучение провозглашает в качестве основополагающего

принципа «взаимосвязанное коммуникативное и социокультурное развитие личности изучающего иностранный язык средствами этого языка» [Изучение языков международного общения в контексте диалога культур 1996 : 141].

Анализируя современные тенденции в обучении иностранному языку как иностранному, необходимо отметить, что профессиональное владение языком невозможно без социокультурного аспекта, так как любой язык изучается в контексте определенных культур, национального менталитета, специфически национальной картины мира, что и обеспечивает эффективность межкультурного общения.

Мы полагаем, что проблема формирования языковой личности нового типа (Г.И. Богин, Ю.Н. Караулов, И.И. Халеева и др.), способной эффективно осуществлять межкультурное общение во всех сферах, заняла главенствующее положение в преподавании иностранных языков в вузе. Поскольку язык является инструментом создания и интерпретации «образа мира», проникновения в мировую культуру и осознания своей национально-культурной принадлежности, инструментом социального взаимодействия, формирования и социализации личности, языковое образование играет в процессе развития личности ведущую роль..

Подтверждая мысль о необходимости построения социокультурной модели образования, П.В. Сысоев в исследовании, посвященном культурной вариативности и самоопределению личности [Значение формирования социокультурных знаний, компенсаторных умений и навыков учащихся на современном этапе модернизации языкового образования 2001: 201], представляет теоретическую модель формирования личности субъекта диалога культур.

Основная ценность модели - это показ поэтапного перехода обучающихся от этноцентризма к диалогу культур, где под последним понимается философия общения в современном поликультурном мире. В этой связи, мы соглас-

ны с мнением ученого, что «культурное самоопределение личности представляется одним из финальных уровней формирования социокультурной компетенции в рамках иноязычной коммуникативной компетенции обучающихся» [Изучение языков международного общения в контексте диалога культур 1996 : 61].

В исследованиях С. Г. Тер - Минасовой, посвященных современным проблемам межкультурной коммуникации, отмечено: «реальное употребление языка в речи во многом зависит от социокультурных фоновых знаний пользующегося языком в качестве средства общения». Мы разделяем точку зрения, что на роль социокультурного компонента в развитии коммуникативных способностей, подразумевающую необходимость научить студента не просто узнавать кем-то созданную речь, а самому производить ее, и здесь, на первый план выдвигается углубление роли социокультурного компонента... «[Язык и межкультурная коммуникация 2000 : 89].

На наш взгляд, становится аксиомой высказывание о том, что «любой язык несет отпечаток культуры и менталитета».

Мы поддерживаем точку зрения о том, что любое обучение является передачей молодому поколению культуры в определенном объеме и ее различных проявлениях, способствующих формированию личности, а язык является одним из способов трансляции культуры. [Язык и межкультурная коммуникация 2000: 56]. Поскольку язык социален и единственным источником, из которого может быть почерпнуто содержание образования, является культура, социокультурный компонент должен пронизывать содержание обучения иностранному языку и, присутствуя во всех его составляющих, обеспечивать нерасторжимую связь языка и культуры.

На основании исследования И.В. Султановой [Значение формирования социокультурных знаний, компенсаторных умений и навыков учащихся на современном этапе модернизации

языкового образования 2001:155] можно утверждать, что наполнение содержания языкового курса социокультурным компонентом может служить средством мотивации иноязычной речевой деятельности общающихся и развития социокультурных образовательных потребностей студентов.

Таким образом, мы полагаем, что оптимально организованный процесс преподавания иностранного языка внеязыковом вузе может подготовить личность обучающегося к адекватному восприятию чужой культуры, осознанному отношению к существующим стереотипам, может помочь выработать собственную линию поведения в различных ситуациях межкультурных контактов.

На кафедре иностранных языков разработан курс, посвящённый изучению английского языка в социокультурном аспекте. Структура курса модульная, а следовательно, его использование в процессе обучения иностранным языкам успешно и многофункционально. На фоне изучения языка студенты знакомятся с историей стран, их культурой, традициями, особенностями поведения носителей языка, их менталитетом. Курс интегративный, так как позволяет изучать не только иностранный язык, но и всё, что связано с культурой и культурно-историческими особенностями изучаемого языка. Наряду с интерактивностью, мы считаем важной особенностью его интерактивность – возможностью всегда быть в курсе всех последних событий стран изучаемого языка, используя Интернет-технологии.

Заключение

Основной целью высшего профессионального образования – является формирование высокопрофессиональной личности, владеющей иностранным языком, способной адекватно воспринимать чужую культуру, имеющей необходимый набор фоновых социокультурных

знаний, толерантно относящейся к чужому национальному менталитету.

Литература

1. Сафонова В. В. (1996): Изучение языков международного общения в контексте диалога культур
2. Султанова И. В. (2007): Формирование иноязычной социокультурной компетенции у студентов психологов (на материале английского языка). Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата педагогических наук. Пятигорск
3. Султанова И. В.(2007): Формирование социокультурной компетенции при профессионально ориентированном обучении межкультурной коммуникации будущего специалиста-психолога Известия Российского государственного педагогического университета имени А.И. Герцена. №11 (32). Аспирантские тетради: научный журнал. - Санкт Петербург
4. Тер-Минасова С.Г.(2000): Язык и межкультурная коммуникация. Москва: SLOVO. с.261

Sociocultural Education as a Main Method of Culture of Translation and Countries Traditions of Studied Language

Svetlana M. Colova

South Ural state Universitu

Chelyabinsk, Russia

E-mail: svetlanakolova@gmail.com

Abstract

The article deals with the aspects of cross-cultural education of non-linguistic students. It points out the importance of tolerance, understanding of foreign culture and mentality while studying the

language, because the language is a cultural phenomenon and a method of culture transference.

Keywords:

professional education, tradition, sociocultur, individual and collective mentality.

სოციოკულტურული განათლება როგორც შესასწავლი ენის ქვეყანათა კულტურისა და ტრადიციების გადმოცემის ძირითადი ხერხი

*სვეტლანა კოლოვა
სამხრეთ ურალის უნივერსიტეტი
უცხო ენების კათედრა
ქ. ჩელიაბინსკი, რუსეთი
E-mail: svetlanakolova@gmail.com*

რეზიუმე

ეფექტური კულტურათა შორისი მიმართება წარმოდგენელია უცხო ენის ცოდნის გარეშე, რაც პიროვნების კომუნიკაციურ განვითარებასთან მჭიდრო კავშირშია. პროფესიული განათლების ძირითად მიზანს წარმოადგენს მაღალკვალიფიციური სპეციალისტის მომზადება, რომელიც კარგად ფლობს თავის პროფესიას, უცხო ენას და ამავედროულად კულტურის მაღალი დონის მატარებელია

საკვანძო სიტყვები:

პროფესიული განათლება, ტრადიცია, სოციოკულტურა, ინდივიდუალური და კოლექტიური მენტალიტეტი.

კომპრესია – სპეციფიკური ენობრივი მოვლენა

ნინო ლომსაძე

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

უცხო ენებისა და კომუნიკაციის

დეპარტამენტო

კოსტავას 77, 0175, თბილისი, საქართველო

ტელ: 899 916 366

E-mail: n.lomsadze@yahoo.com

ენობრივი კომპრესია შეიძლება განიხილებოდეს თარგმანისათვის დამახასიათებელ მოვლენადაც, რომელიც განსაკუთრებით ვლინდება ორი ენის შეპირისპირებისას, ორიგინალიდან მშობლიურ ენაზე სამეცნიერო ტექნიკური ტექსტების ტრანსლაციისას.

რეზიუმე

სტატიაში კომპრესია, როგორც ინფორმაციის შეკუმშვის ერთადერთი საშუალება, მიხნეულია სპეციფიკურ ენობრივ მოვლენად.

ამ კონტექსტში ხდება მთელი რიგი პრობლემების ინტეგრირება, როგორებიცაა: ენობრივი კომპრესიის თეორიული საფუძვლები, კომპრესიის წარმოშობის ისტორია და ეტიმოლოგია, მისი გამოყენების მიზანშეწონილობა ენასა და ტექსტში, კომპრესია, როგორც ზედმეტობის არიდების რაციონალური საშუალება და კომპრესიის მოვლენა ენის სხვადასხვა დონეზე.

ენობრივი კომპრესია, როგორც სპეციფიკური ენობრივი მოვლენა ჩნდება მაშინ, როდესაც წარმოიშობა მოცემული ტექსტის რომელიმე ნაწილის შეკვეცის აუცილებლობა, შინაარსზე მნიშვნელოვანი ზეგავლენის გარეშე.

ინგლისურ ენაში ენობრივი კომპრესია მოიცავს სხვადასხვა ენობრივ დონეს. განსაკუთრებით კი იგი თვალშისაცემია და მეტი კვანტიტატურობით გვხვდება სიტყვათწარმოებაში და ლექსიკური ერთეულების გამოყენებაში, ასევე სტილისტიკაში; კომპრესია პროდუქტიულია ზეპირი კომუნიკაციის პროცესებშიც. გარდა ამისა,

საკვანძო სიტყვები:

კომპრესია, ლინგვისტური მოვლენა, რედუქცია, ლაკონიზმი, სიჭარბე.

შესავალი

კომპრესია როგორც ლინგვისტური მოვლენა დაკავშირებულია ენის სემანტიკასთან. კომპრესიის არსი იმაში მდგომარეობს, რომ ამა თუ იმ ხერხით შეამციროს (შეკუმშოს) ტექსტში მოცემული ინფორმაცია, რომელიც გარკვეულ პირობებში ზედმეტი აღმოჩნდება. ამ პროცესის შედეგად ხდება ლინგვისტური ერთეულების სემანტიკური და ფორმალური გარდაქმნა, ხოლო ტექსტი, როგორც სიტუაციის აღწერა კომუნიკაციის თვალსაზრისით ხდება უფრო შეკუმშული, კომპაქტური და ადვილად გასაგები.

როგორც ცნობილია, ინგლისური ენა მიდის ანალიზური წყობის გზით, რაც ნიშნავს ენის სიჭარბის განუწყვეტელ ზრდას. (ი. ფ. ეშენკო).

სიჭარბე არის ენის/მეტყველების ერთ-ერთი ძირითადი თვისება, რომელიც განაპირობებს ეკონომიის (კუმშვის) კანონის მოქმედებას, რაც გამოიხატება მეტყველებაში მოკლე ენობრივი/მეტყველებითი ნიშნების და სტრუქტურების გამოყენებაში გადმოსაცემი აზრის დაუკარგავად. სხვაგვარად

რომ ვთქვათ, სიჭარბე არის ერთ-ერთი მიზეზი, რომელიც განაპირობებს კომპრესიის აუცილებლობას და ავტორს საშუალებას აძლევს ეკონომიურად გამოიყენოს გამოსახვის ელემენტები, შეამციროს (შეკუმშოს) გადმოცემული ინფორმაცია.

ეს ფაქტი ამ ორი ურთიერთსაწინააღმდეგო ტენდენციის სიჭარბისა და ეკონომიურობის დიალექტიკურ ერთიანობაზე და არ გამორიცხავდა მათ დამოკიდებულებას ენის წყობაზე.

ძირითადი ნაწილი

ტერმინი “კომპრესია” (ლათ. compressio - შეკუმშვა), ისევე როგორც ბევრი სხვა ლინგვისტური ტერმინი, ლინგვისტიკაში შემოვიდა საბუნებისმეტყველო მეცნიერებებიდან, მაგრამ იმის თქმა, თუ სახელდობრ რომელი დარგიდან, საკმაოდ ძნელია, რადგან იგი ფართოდ გამოიყენება როგორც მექანიკაში, ასევე კავშირგაბმულობაში. მაგ. კავშირგაბმულობის ტექნიკისა და თეორიის თვალსაზრისით ტერმინი “კომპრესია” გამოიყენება სამეტყველო სიგნალის სპექტრის შეკუმშვის პროცესის აღსანიშნავად, რომელიც დატვირთულია ინფორმაციის გარკვეული რაოდენობით, თუმცა მისი შეკუმშვაც არ ახდენს არსებით გავლენას არსებული საწყის სიგნალში ინფორმაციის ხარისხზე. (Харкевич А. А. : 21).

ზუსტი მეცნიერების ზემოდასახელებული დარგის – მექანიკის განვითარება იყო ერთ-ერთი განმსაზღვრელი ფაქტორი, რომელმაც ხელი შეუწყო კომპრესიის საკითხის დაყენებას ლინგვისტურ ასპექტში.

ტერმინი “კომპრესია” ლინგვისტიკაში გაჩნდა უკვე 60-იანი წლების დასაწყისში, კომპრესიის მოვლენის აღწერა ყოველთ-

ვის როდი უახლოვდება თვითონ ტერმინს. მაგალითად, ვ.ი. ფიგუროვსკის ისეთ ენობრივ მოვლენაში, როგორცაა შემოკლება/შეკუმშვა გულისხმობდა სიტყვების ან სიტყვათა ჯგუფების სხვადასხვა სახის გადამუშავებას ვერბალური მასალის ეკონომიის მიზნით: “შემოკლება არის სიტყვის (სიტყვათა ჯგუფის) შეცვლა, რომელიც ემყარება სამეტყველო სიგნალის განფენილობის შემცირებას, ენაში ეკონომიისადმი ტენდენციის გამოვლინებას”. (Фигуровский В. И. : 57).

ლ. ლ. ნელიუბინის “სამეტყველო-ენობრივ საშუალებათა ეკონომია იმავე შინაარსის გამოსახატავად” (Нелиubin Л. Л., 2001 : 71) უკვე აღინიშნება ტერმინით “კომპრესია”.

ბოლო ნახევარი საუკუნის მანძილზე ძალიან ბევრი ნაშრომი, ეძღვნება კომპრესიისა და დეკომპრესიის პრობლემებს. მათი უმრავლესობა რუსი მეცნიერებია: ს.უ აბდრახმანოვა, რ.ბ. ლოტშტეინი, ტ.ბ. გლუხოვი, კ.ა. ბობროვა, ნ. ა. გლუხოვა, ნ.ი. დუდჩენკო და ლ.ი. ბაიდაკის, და მრავალი სხვა. ჩამოთვლილ მკვლევართა უმრავლესობა ენობრივი კომპრესიის გაგებას უკავშირებს ენის ეკონომიისადმი ტენდენციის გამოვლენას. აბსოლუტური უმრავლესობა ეკონომიის კანონის გამოვლინებას ენაში განიხილავს, როგორც ობიექტურ და ეკონომიურ პროცესს, რომლის შედეგიც არის გამოსატვის პლანისა და შინაარსის პლანის თანაფარდობა იმ გაგებით, რომ გამოსატვის საშუალებათა (ასოები, ნიშნები, სიმბოლოები) რაოდენობისა და მოცულობის შემცირებისას სამეტყველო ერთეულის მნიშვნელობა რჩება უცვლელი.

ენობრივი კომპრესიის ერთმანეთისაგან განცალკევებული მრავალი დეფინიციაა. მოსაზრება ფოსტერის ნაშრომში „Changing of the English language“.

მაგ., მ.დ. სტეპანოვა და გ. ცელობიტი კომპრესიას განმარტავენ ერთი გრაფიკული ან სიტყვათწარმოქმნელი მორფემის უნარს, მოიცვას თავის თავში რამოდენიმე კატეგორიული მნიშვნელობა. (Степанова М. Д., Хельниг Г. : 86). ი.მ. ჟილინის მოსაზრებით კომპრესია არის რთული ან წარმოებული სიტყვების საერთო ელემენტის დაშვება საკომუნიკაციო აქტში, სადაც ეს სიტყვები ასრულებენ ერთგვაროვანი წევრების ფუნქციას. (Жилин И. М. : 16). ლ. ა. ვინოკუროვი კი თვლის, რომ კომპრესია, როგორც ლინგვისტური მოვლენა, უნდა განვიხილოთ უფრო ფართოდ. (Винокуров Н. А. : 5) ვინოკური კომპრესიას განსაზღვრავს, როგორც ენობრივი ეკონომიის პრინციპებით განპირობებულ ენობრივი სტრუქტურების ყველა დონეზე მიმდინარე კანონზომიერ პროცესს, რომელსაც შედეგად მოსდევს გამონათქვამის გამოსახვის პლანის მნიშვნელოვანი შემცირება (შეკუმშვა) მისი შინაარსის სრული შენარჩუნებით და რომელიც უზრუნველყოფს ინფორმაციათა გაცვლის ყველაზე უფრო ოპტიმალურ პირობებს კომუნიკაციის მონაწილეთა შორის. (Куряков В. Н. : 7). როგორც სამართლიანად აღნიშნავს გ.ვ. გლუხოვი, ტერმინი “კომპრესია” განიხილება ძალიან ფართოდ და თვითნებურად, ხშირად კი თვითონ ცნება იცვლება მისი რეალიზაციის კერძო საშუალებათა აღწერით. (Глухов Г. В. : 3). დღემდე არ არსებობს მეცნიერთა მიერ აღიარებული, ცალსახა განსაზღვრება ამ ენობრივი მოვლენისა, ამიტომ მისი განხილვა კვლავ აქტუალური რჩება.

მეცნიერთა ერთი ნაწილი კომპრესიას განიხილავს სტილისტიკის ჭრილში. კომპრესიის გამოყენება მხატვრულ ლიტერატურაში ითვლება სტილისტურ ხერხად და მიეკუთვნება სინტაქსურ, სტილისტურ საშუალებებს (Мальчевская Т. Н. : 59).

სწორედ შექმნილი გამოცდილება, მკითხველის მიერ დაგროვილი ცოდნის მარაგი (საერთო ცოდნის ფონდი) ასრულებს სტრუქტურული ეკონომიისა და ტექსტის კომპრესიის ბაზის როლს, უწყობს რა ხელს მასალის კონცენტრირებულ მიწოდებას. (Пан Г. В. : 138).

ითვლება, რომ ყველაზე უფრო პროდუქტიულად კომპრესია მოქმედებს ზეპირი მეტყველების დროს, სადაც იგი მდგომარეობს გარკვეული კლიშორებული სინტაქსური კონსტრუქციების ან მყარი გამოთქმების, ენის გარკვეული რედუცირებული სტრუქტურული მოდელების გამოყენებაში, რომელთაც შეუძლიათ მიიღონ განსხვავებული ლექსიკური შინაარსი და პრაქტიკულად მაქსიმალური სიხშირით იქნან რეალიზებული ენობრივი კომუნიკაციის დროს. ქესტების, მიმიკების, ინტონაციის ფართოდ გამოყენება, რომლებიც ავსებენ რედუცირებულ კომპონენტებს, შეიძლება ადრესატის მხრიდან გაგებულ და შეცნობილი იქნას სიტუაციის და კონტექსტის გათვალისწინებით. (Adams V. An Introduction to Modern English Word-formation. -L., 1973)

თანამედროვე ინგლისურ ენაში კომპრესიის მოქმედების არეალი მოიცავს ენის მთელ გრამატიკულ სტრუქტურას, დაწყებული ელემენტარული წინადადების გრამატიკიდან, დამთავრებული წინადადებათა თანამიმდევრობის გრამატიკით. (Нелюбин Л. Л., 1968 : 224-226)

ვეთანხმები და ვიზიარებ კომპრესიის კურიაკოვასეულ დეფინიციას, რომელიც სპეციალურ ლიტერატურაში მიღებულია სამუშაო განსაზღვრებად: კომპრესია არის ენობრივი ეკონომიის პრინციპებით განპირობებული, ენობრივი სტრუქტურების ყველა დონეზე მიმდინარე კანონზომიერი პროცესი, რომელსაც შედეგად მოსდევს გამონათქვამის გამოსატყვის მნიშ-

ვნელოვანი შემოკლება (შეკუმშვა) მისი შინაარსის სრული შენარჩუნებით და რომელიც ქმნის ყველაზე უფრო ოპტიმალურ პირობებს კომუნიკაციის გაცვლისათვის.

დასკვნა

ამდენად, კომპრესია ენასა და მეტყველებაში აიხსნება ენობრივი ეკონომიის ობიექტური და უნივერსალური კანონის მოქმედებით, რომელიც გულისხმობს აზრის მოკლედ გამოხატვის საშუალებას, რომელიც თავის მხრივ ხელს უწყობს შეტყობინების მატერიალური მოცულობისა და მის დასამუშავებლად განსაზღვრული დროის შემცირებას. კომპრესიის აუცილებლობა განპირობებულია მთელი რიგი ექსტრალინგვისტური ფაქტორებით, რომელთაგანაც ძირითადს წარმოადგენს ურთიერთობის სიტუაცია, კომუნიკაციის მონაწილეთა ფონური ცოდნა და სამეტყველო აქტთა ფართო სპექტრში ენობრივი ქმედებების გამოცდილება.

ლიტერატურა

1. Adams V. (1973): An Introduction to Modern English Word-formation. L
2. Arnold G.V. (1970): The English Word. M.
3. Foster B. (1970): Changing of the English language. L.
4. Vachek J. (1955): Some thoughts on the so called complex condensation in Modern English. SPFFBU, A 3, Rocnik 4. - Brno Wood F. Iteratives, Blends and "Streckformen" // Modern Philology. -L., 1911.-Vol. 9.-№ 12.
5. Дюндик Б. П. (1971): Компрессия и некоторые вопросы перевода.
6. Дюндик Б. П. (1971): Компрессия придаточных предложений в современном англий-

ском языке. /Автореферат дисс. канд. филол. наук. М.

7. Нелюбин Л. Л., Хухуни Г. Т. (2006): Науки о переводе
8. Примерова Н. Д. (1987): (Компрессия...)
9. Швейцер А. Д. ТЕОРИЯ ПЕРЕВОДА: статус, проблемы, аспекты.
10. Власова Ю. Н. (1970): Компрессия на уровне сложного предложения.

Compression - specific linguistic phenomenon

Nino Lomsadze

Georgian Technical University,

Department of Foreign languages and communication

77 Kostava str., 0175, Tbilisi, Georgia

Tel: 899 916 366

E-mail: n.lomsadze@yahoo.com

Abstract

The article deals with the compression as the specific linguistic phenomenon. In this article we have an attempt to review the following issues such as: theoretical basis of language compression, the history of compression origin and etymology, its expediency of using in language and text, compression as a rational way to avoid redundancy and the expression of compression at a language different levels.

Language compression as a specific linguistic phenomenon arises when there is the necessity of reducing some of the text without any substantial damage to its contents.

In English language, language compression comprehend different linguistic levels. Particularly it occurs in word formation and in using of lexical

units and stylistics. Compression is also productive in the process of oral communication.

Language compression can also be considered as the typical way of translation. Which especially reveals in comparison between two languages in translation of scientific –technical texts from the original into native language.

Keywords:

Compression, redundancy, laconism, reduction, linguistic levels.

Компрессия - специфическое лингвистическое явление

Ломсадзе Нино Роиновна

Грузинский технический университет

Департамент иностранных языков и коммуникаций

Ул.Костава N 77, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел.: 899 916 366

E-mail: n.lomsadze@yahoo.com

Резюме

В статье рассмотрено важность сжатия текста и его средств выражения. А также теоретические основы языковой компрессии, возникающие проблемы и целесообразность в языке и тексте, история происхождения сжатия и этимология, сжатие, как рациональный способ избежать избыточность и выражения сжатия на различных уровнях языка.

Языковая компрессия как специфическое лингвистическое явление возникает тогда, когда имеется возможность сокращения некоторой части текста без сколько-нибудь существенного ущерба на его содержания.

В английском языке, языковая компрессия

содержит различных языковых уровней . Особенно , это происходит в словообразовании и в использовании в лексических единиц и в стилистике. Сжатие также является продуктивным в процессе устного общения.

Языковая компрессия может также рассматриваться как типичное явление перевода, Такие особенности проявляется в сравнение двух языках в переводе научно-технических текстов с оригинальной на родной язык

Ключевые слова:

Сжатие, компрессия, избыточность, лаконизм, лингвистическое явление.

Effective Verbal Communication and Communication Barriers

Tamar Matchavariani
Georgian Technical University
Department of Languages and Communication
77 Kostava Str., 0175, Tbilisi, Georgia
Tel: 877 434 980

Abstract

To communicate effectively, we should realize that we are all different in the way we perceive the world and use this understanding as a guide to our communication with others. The power of language is a broad term used to describe some of the functions language can have. Language can provide a way to influence people's behaviours and attitudes. People usually use forms of persuasion and argumentation in order to carry out their attempts at influencing people. The process of persuasion relies on facts and logic to accomplish its goals. Verbal communication can occasionally break down or be impeded by barriers. These barriers stem from a variety of sources, whether they be from some conflict or an inability of the person to properly express what is on his/her mind. Understanding these barriers can be a positive step in overcoming them.

Key Words:

Effective verbal communication, barriers to communication, cultural barriers, barriers to listening, barriers to accurate perception

Introduction

A barrier to communication is something that keeps meanings from meeting. Meaning barriers exist between all people, making communication much more difficult than most people seem to

realize. It is false to assume that if one can talk he can communicate. Because so much of our education misleads people into thinking that communication is easier than it is, they become discouraged and give up when they run into difficulty. Because they do not understand the nature of the problem, they do not know what to do.

When people are under stress, they are more apt to inject communication barriers into their conversation. These barriers can exist in any of the three components of communication - verbal, paraverbal, and nonverbal. It is worthwhile to describe some of the common responses that will, inevitably, have a negative effect on communications.

Main Body

Verbal Communication involves sending and receiving messages between and among the participants in a group. Verbal language is intellectual and suitable for transmitting information in a sophisticated manner.

The power of language is a broad term used to describe some of the functions language can have. Language can provide a way to influence people's behaviours and attitudes. People usually use forms of persuasion and argumentation in order to carry out their attempts at influencing people. The process of persuasion relies on facts and logic to accomplish its goals. Facts and logic must change in accordance with the situation and language will be the basis for that change.

In small and large organizational units there does exist an order of power or hierarchy. When a person enacts his/her influence and control on to a person who has to obey, feelings of resentment can occur within the group causing interpersonal conflict.

The process of persuasion is the use of language to persuade, issue an order, make a request, etc. Persuasion is a goal-oriented ideal as the persuader is attempting to change what the other person is doing or saying. Although nonverbal factors play a role in persuasion, such as physical appearance, the basic premise for persuasion is that the proposal has to be in linguistic form.

Ice breakers play a very important role in small group communication. The sole purpose of an ice breaker is to get the members of the group to relax and participate in group discussions.

Examples of some Ice Breakers include the following:

- What person in your life has most influenced you?
- What is something you want people to remember about you?
- If you could make one wish that would come true, what would it be?
- What is one thing you would like to accomplish in your lifetime?
- Who would you lend \$500 no questions asked?
- What is something you want to see before you die?
- Have you ever had something stolen?

In order for language to accomplish the users' goals there must be different ways to express their ideas, goals, wants and needs within the group.

The instrumental function of language can be used to express what a person wants or needs, for example: "I want."

The regulatory function of language can be used to instruct somebody or to maintain order within the group: "Do as I tell you."

The interactional function of language is the exchange of dialogue between people within the group: "Me and You."

The personal function of language is used to inform someone of your intentions within the

group: "Here I come."

The heuristic function of language is used to question something within the group: "Tell me why."

The informative function of language is used to relate information to the group: "I have something to say."

Miscommunication is a problem that may occur in a group. That group must then be able to deal with the miscommunication. Three types of miscommunication are misunderstanding, non-understanding and misinterpretation.

Misunderstanding is when one group member gains an interpretation that he/she believes is accurate, but in reality is not the interpretation the speaker intended the listener to gain.

Non-understanding is when a group member either does not gain any interpretation at all, or gains more than one interpretation with no way to choose between them.

Misinterpretation is when the interpretation of a group member's statement suggests that his/her values and beliefs are different from the other group members' values and beliefs.

Miscommunication can occur in anything that communication is used in. Some good examples can be found in ads that you would find in newspapers and magazines:

"Dog for sale: eats anything and is fond of children."

"Tired of cleaning yourself? Let me do it."

"Stock up and save. Limit: one."

"Used Cars: Why go elsewhere to be cheated? Come here first!"

"Wanted. Man to take care of cow that does not smoke or drink."

"Our experienced Mom will care for your child. Fenced yard, meals, and smacks included."

"Illiterate? Write today for help."

Miscommunication can also be found in quotes of people in the media.

"I am a jelly doughnut"- English translation

of John F. Kennedy speaking at the Berlin Wall. (According to an urban legend, Kennedy allegedly made an embarrassing grammatical error by saying „Ich bin ein Berliner.“ referring to himself not as a citizen of Berlin, but as a common pastry. Kennedy should have said „Ich bin Berliner“ to mean „I am a person from Berlin.“ By adding the indefinite article ein, his statement implied he was a non-human Berliner, thus „I am a jelly doughnut“. The story stems from a play on words with Berliner, the name of a doughnut variant filled with jam or plum sauce that is thought to have originated in Berlin).

“Nixon has been sitting in the White House while George McGovern has been exposing himself to the people of the United States.”- Frank Licht, then governor of Rhode Island, campaigning for McGovern in 1972.

Misleading words are used by speakers in order to mislead their listeners into believing only a part or none of an actual message.

Devious messages require the use of indirectness in order to escape from embarrassing questions. The idea is to satisfy the questioner without responding with a yes or no.

Lying and evasion can be classified as deceptive communication. This deceptive communication acts as a way for the speaker to hide their actual beliefs or actions. By using lying and evasion the speaker gains some power over the listeners because he/she has obscured the true beliefs or actions.

Words that bypass critical thought are used to misdirect attention while at the same time achieving the speaker's goals. By using these words the speaker can convey his/her message without it being examined.

Evocative words have the ability to evoke a very precise structure of beliefs, values, or emotions. These are often loaded words that provide a very strong response in terms of beliefs and values.

Improving communication skills is a vital part of being a group member. By improving communication skills one becomes able to make it easier for others in the group to adequately interpret his/her remarks, i. e. in the way they were intended.

When listeners appear bored or inattentive, the speaker may have talked too long. One should state his/her own ideas as simply and briefly as possible. When one talks too long it reduces the opportunity for others to speak, hence causing the audience to tune out the speaker.

A speaker should not contribute more than one idea at a time. A several point speech is out because the group can only discuss one point at a time. If you attempt to give all the information on an issue, the group will not be able to follow you and respond meaningfully.

A good pattern to follow when in a group discussion is to relate your contribution to what has already been said, state your idea, develop and support it with evidence, and connect it to the topic or phase of the problem being discussed.

Verbal communication is an important part of life. People rely upon verbal communication in their interaction with families, coworkers and peers. However, verbal communication can occasionally break down or be impeded by barriers. These barriers stem from a variety of sources, whether they be from some conflict or an inability of the person to properly express what is on his/her mind. Understanding these barriers can be a positive step in overcoming them.

Barriers to Effective Verbal Communication

In an increasingly multicultural world, some of the more common barriers to effective verbal communication fall within the category of cultural barriers. Cultural barriers make it difficult for people to communicate with one another primarily because it is culture that influences how people think. It is these different ways of thinking that

can impede communication because people of different cultures tend to see and hear the world differently. **Cultural barriers** can include language differences, which make it difficult to translate what is being said from one language to another. A second set of cultural barriers includes the behavior constraints faced when speaking to someone of a another culture. For instance, in some cultures eye contact between men and women is frowned upon; this makes non-verbal cues difficult to pick up. Emotional constraints present another cultural barrier. Emotions associated with verbal communication can be displayed differently in various cultures.

A major barrier to effective verbal communication is the tendency of some people to speak **using stereotypes and unqualified generalizations**. Speaking in this way tends to destroy the credibility of the speaker and can affect clarity as well. The speaker assumes that the listener will know what he is speaking about while the listener, in fact, has no idea or even interprets the message differently. Viewing the world in simplistic or stereotypical manner can create barriers to communication because the person receiving the message can be alienated by what is said. The speaker may not realize he is offending the listener, when in fact he is. Where the goal is to communicate and connect with other people, biased language and general labels tend to create barriers. Another form of generalization is “polarization” or creating extremes. One should be sensitive to the complexities of situations, rather than view the world simplistically (e.g., “I’m right; you’re wrong.” “They’re either with us or they’re against us.”)

Lacking clarity is a third barrier to effective verbal communication. Speakers who do not speak precisely and clearly about their topic, whatever it may be, run the risk of confusing the receiver of the message. Our use of language may differ from

that of someone we are speaking to, especially when it comes to slang, formal language or other non-literal ways of speaking. **Lack of clarity** generates “muddled messages.” Messages that are vague and imprecise may be interpreted wrongly. The best way to be sure of clarity in the process of communication is to watch for feedback from the receiver of the message to ensure that the message has been received properly. Lacking clarity. Different people may interpret the same words differently.

Jumping to conclusions. Confusing facts with inferences is a common tendency. Do not assume you know the reasons behind events, or that certain facts necessarily have certain implications. We should make sure we have all the information we can get, and then speak clearly about the facts versus the meanings or interpretations we attach to those.

Using disconfirming responses. There are a number of ways that we might respond to other people which have a negative effect on the communication between ourselves and others. We should beware of: failing to acknowledge attempts to communicate (giving no response at all), interrupting, making an irrelevant response (not addressing what was just said).

A **lack of confidence** can be a major barrier to effective communication. Shyness, difficulty being assertive, or lack of self-worth can hinder your ability to make your needs and opinions known. Also, a lack of awareness of your own rights and opportunities in a given situation can prevent you from expressing your needs openly.

While there are many subtleties to communication between people, some basic skills can help to be a more effective communicator. Barriers and strategies associated with listening, checking our perceptions, and verbal communication are all useful to explore, such as : barriers to listening and barriers to accurate perception.

Barriers to Listening.

When we spend our listening time formulating our next response, we cannot be fully attentive to what the speaker is saying, therefore it is necessary to focus on our personal agenda when communicating.

- **Hearing emotional noise.** We react emotionally to certain words, concepts and ideas, and to a myriad of other cues from speakers (appearance, non-verbal cues), therefore we should make a conscious effort to quiet our own emotional reactions so that we can listen properly.

- **Criticizing the speaker is another barrier.** We should not be distracted by critical evaluations of the speaker but should focus on what they are saying - the message - rather than the messenger.

- **Understanding speech rate vs thought rate.** Speech rate (125 words per minute) is usually much slower than the rate at which we think (600-800 words per minute). We may need to focus on using that extra mental time to clarify and organize, in our mind, what the speaker is saying. Conversely, when the listener is communicating in a second language, it may be important for the speaker to slow down the rate of speech.

- **Experiencing information overload.** Too much stimulation or information can make it very difficult to listen with full attention. In the process of communication it is necessary to focus on the relevant information, and the central points that are being conveyed.

- **Hearing external "noise".** Audible noise may be extremely distracting. Some things can be minimized – e.g., turning down the ringer on our phone, and the email beep on the computer while meeting with someone can be helpful. Other noises may be unavoidable – e.g., construction, other people. Also, there may be figurative "noise" from the external environment, such as distracting or inappropriate decor in a room, or environmental conditions (i.e., room is too hot or cold).

- **Experiencing physical difficulty.** Feeling physically unwell, or experiencing pain can make it very difficult to listen effectively. One may wish to communicate that this is not a good time, and reschedule the discussion. Otherwise, one may just need to concentrate even more on the task of listening.

Barriers to Accurate Perception

- **Stereotyping and generalizing.** One should be careful not to hold on to preconceptions about people or things. We often have a tendency to see what we want to see, forming an impression from a small amount of information or one experience, and assuming that to be highly representative of the whole person or situation.

- **Not investing time.** Making assumptions and ignoring details or circumstances can lead to misconceptions. When we fail to look in-depth for causes or circumstances, we miss important details, and do not allow for the complexity of the situation.

- **Having a distorted focus.** Focusing on the negative aspects of a conversation or a situation is a habit common to many people. Even though we may recognize the positive things, we often give more weight to the negative (i.e., one negative comment overshadows numerous positive ones).

- **Assuming similar interpretations.** Not everyone will draw the same conclusions from a given situation or set of information. Everybody interprets things differently, therefore one should make sure to check for other people's interpretations, and be explicit about his own. People need not always think alike, but do not assume that they will. Similarly, one should not assume that everyone shares his priorities. One should explicitly identify relevant goals, values, and priorities when working with other people.

- **Experiencing incongruent cues.** In order to achieve effectiveness in communication it is necessary to be consistent in the message that is

being sent. If someone else is inconsistent, it is good to ask for clarification. As speakers, and as listeners, we are constantly, and simultaneously sending cues and receiving them from other people. We should try to be consistent with our verbal cues and our body language. We should not say one thing and do another. Being aware of how our body language relates to our spoken words is a must.

Examples of Verbal Communication Barriers

1. **Attacking** (interrogating, criticizing, blaming, shaming)

»If you were doing your job and supervising Susie in the lunch line we probably wouldn't be in this situation, would we?«

»Have you followed through with the counseling we asked you to do? Have you gotten Ben to the doctor's for his medical checkup? Did you call and arrange for a Big Brother? Have you found out if you're eligible for food stamps?«

»From what I can see, you don't have the training to teach a child with ADHD. Obviously if you did you would be using different strategies that wouldn't make her feel like she's a bad person.«

2. **»You Messages«** (moralizing, preaching, advising, diagnosing)

»You don't seem to understand how important it is for your child to get this help. Don't you see that he's well on his way to becoming a sociopath?«

»You obviously don't realize that if you were following the same steps we do at home you wouldn't be having this problem. You don't seem to care about what's going on in this child's life outside of school.«

3. **Showing Power** (ordering, threatening, commanding, directing)

»If you don't voluntarily agree to this evaluation we can take you to due process. Go ahead and file a complaint if you want to.«

»I'm going to write a letter of complaint to the superintendent and have this in your file if you don't

stop humiliating my son in front of his classmates. I know my rights.«

4. **Other Verbal Barriers:** shouting, name calling, refusing to speak.

Conclusion

While there are many subtleties to communication between people, some basic skills can help to be a more effective communicator.

A barrier to communication is something that keeps meanings from meeting. Meaning barriers exist between all people, making communication much more difficult than most people seem to realize. It is false to assume that if one can talk he can communicate. Because so much of our education misleads people into thinking that communication is easier than it is, they become discouraged and give up when they run into difficulty. Because they do not understand the nature of the problem, they do not know what to do.

When people are under stress, they are more apt to inject communication barriers into their conversation. These barriers can exist in any of the three components of communication - verbal, paraverbal, and nonverbal.

Эффективная вербальная коммуникация и коммуникационные барьеры

*Мачавариани Тамара Шотаевна
Грузинский технический университет,
Департамент иностранных языков и
коммуникации
Ул. Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел: 877 434 980*

Резюме

Люди выражают свои мысли, цели, желания и потребности при помощи языка. Чтобы эффективно общаться, необходимо

осознать, что мы разные в том, как мы воспринимаем мир и используем это понимание для нашего общения с другими людьми. Язык может стать способом влияния на поведение людей и их взгляды. С целью осуществления эффективной коммуникации, как правило, используются технологии убеждения и аргументации с тем чтобы повлиять на других. Процесс убеждения опирается на факты и логику. Для успешной коммуникации важно помнить о различных коммуникативных барьерах и постоянно стараться преодолевать их.

Ключевые слова:

Эффективная вербальная коммуникация, коммуникационные барьеры, культурные барьеры, барьеры правильного восприятия

ეფექტური ვერბალური კომუნიკაცია და კომუნიკაციური ბარიერები

*თამარ მაჭავარიანი
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის
უცხოურ ენათა და კომუნიკაციის
დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. 77, 0175 თბილისი,
საქართველო
ტელ: 877 434 980*

რეზიუმე

ადამიანები ენის მეშვეობით გამოხატავენ თავიანთ აზრებს, მიზნებს, სურვილებსა და მოთხოვნებს. ეფექტური ურთიერ-ობისათვის აუცილებელია გაცნობიეროთ, რომ ადამიანები ერთმანე-

თისაგან განსხვავებულად აღიქვამენ სამყაროს. სწორედ ამ თვალსაზრისს ვითვალისწინებთ სხვებთან ურთიერთობაში. ენა, შესაძლოა, იქცეს ადამიანთა ქცევისა და მათ შეხედულებებზე ზეგავლენის საშუალებად. ეფექტური კომუნიკაციის დამყარების მიზნით, როგორც წესი, მიმართავენ ეფექტური კომუნიკაციის ტექნოლოგიებს, მაგალითად, დარწმუნებასა და არგუმენტაციას, რათა გავლენა მოახდინონ სხვებზე. დარწმუნების პროცესი ეფუძნება ფაქტებსა და ლოგიკას. ეფექტური კომუნიკაციის დასამყარებლად აუცილებელია, ვაკონტროლოთ კომუნიკაციური ბარიერები.

საკვანძო სიტყვები:

ეფექტური ვერბალური კომუნიკაცია, კომუნიკაციური ბარიერები, კულტურული ბარიერები, აღქმის ბარიერები.

The Role of Communicative Competence in Effective Verbal Communication

Tamar Matchavariani
Georgian Technical University
Humanitarian-Technical Faculty
Department of Languages and Communication
77 Kostava Str., 0175, Tbilisi, Georgia
Tel: 877 434 980

Abstract

Communicative competence is a linguistic term for the ability to not only apply the grammatical rules of a language to form correct utterances, but to know when to use these utterances appropriately. The term was coined by Dell Hymes in 1966, reacting against the inadequacy of Noam Chomsky's distinction between *competence* and *performance*. Chomsky's conception omits performance which to Hymes (1972) lacks the interactional (behavioral) element of communication. According to a 1980 paper by Canale and Swain which has become canonical in applied linguistics, communicative competence consists of four components: 1) grammatical competence: words and rules; 2) sociolinguistic competence: appropriateness; 3) discourse competence: cohesion and coherence; 4) strategic competence: appropriate use of communication strategies. A survey of communicative competence by Bachman (1990) divides it into the broad headings of »organizational competence,« which includes both grammatical and discourse (or textual) competence, and »pragmatic competence,« which includes both sociolinguistic and »illocutionary« competence.

The article attempts to pinpoint the underlying elements of communicative competence and its constituent competence areas, based on the study of extensive literature on the subject.

Key Words:

Communicative competence, communication skills, communicative behavior, linguistic variation, context.

Introduction

Language is used essentially for communication. The capability of individuals to interact with others through language is a unique quality and, simultaneously, a universal human quality. Successful language use for communication presupposes the development of **communicative competence** in the users of that language though the use of language is constrained by the socio-cultural norms of the society in which the language is used.

The understanding of communicative competence has been influenced by the field of pragmatics and the philosophy of language concerning speech acts as described in large part by John Searle and J.L. Austin.

Main Body

For decades, the notion of competence has been within the scope of interest of many linguists (Cooley & Roach, 1984).

The conception of communicative competence came about in reaction to the following assertion made by generative-grammarians Noam Chomsky:

"Linguistic theory is concerned primarily with an ideal speaker-listener, in a completely homogeneous speech community, who knows its language perfectly and is unaffected by such grammatically irrelevant conditions as memory limitations, distractions, shifts of attention and interest, and

errors (random or characteristic) in applying his knowledge of the language in actual performance." (Chomsky, 1965: 3)

Chomsky clearly distinguished the description of language form (competence) and language use (performance) and established that the speaker-listener's internal grammar that judges the grammaticality of sentences should be the main object of investigation for linguists. (Chomsky, 1965: 4).

Hymes (1972) was among the first anthropologists/ethnographers to point out that Chomsky's linguistic competence lacks consideration of the most important linguistic ability of being able to produce and comprehend utterances which are appropriate to the context in which they are made. It is part of that ability to know when to use, "Would you like to start now, sir/ma'm?" and when to use, "Hey, you wanna start now, pal?" The competence that all the adult native speakers of a language possess must include their ability to handle linguistic variation and the various uses of language in the context. It should encompass a much wider range of abilities than homogeneous linguistic competence of the Chomskyan tradition. Hymes considered Chomsky's monolithic, idealized notion of linguistic competence inadequate and he introduced the broader, more elaborate and extensive concept of communicative competence, which includes both, linguistic competence or implicit and explicit knowledge of the rules of grammar, and contextual or sociolinguistic knowledge of the rules of language use in context. Hymes viewed communicative competence as having the following four types according to: what is formally possible, what is feasible, what is the social meaning or value of a given utterance, and what actually occurs.

Hymes (1972) offers the following description of communication competence:

"I should take competence as the general term for the capability of a person. Competence is dependent on both (tacit) knowledge and (ability for)

use. ... The specification of ability for use as part of competence allows for the role of noncognitive factors, such as motivation, as partly determining competence. In speaking of competence, it is especially important not to separate cognitive from affective and volitive." (Hymes (1972: 282-283).

Basically, Hymes suggests that knowledge and ability for use (skill) are required to be perceived competent and that **cognition**, **affection**, and **volition** are part of achieving that level. For us to understand an individual's communicative performance (and hence competence), one has to take into consideration the individual and his or her interlocutor's competence and the interactional event (Hymes, 1972). Even though both Chomsky and Hymes contribute to the understanding of competence, their early definitions of the concept lack detailed explanations to be useful as a theoretical concept of competence (Cooley & Roach, 1984).

Canale and Swain (1980) defined communicative competence as "a synthesis of knowledge of basic grammatical principles, knowledge of how language is used in social settings to perform communicative functions, and knowledge of how utterances and communicative functions can be combined according to the principles of discourse (20)." Accordingly, they explained the above-mentioned Hymes's four types of communicative competence in the following way.

The first type, 'what is formally possible' is the interaction of grammatical system of competence. Hence the utterance, "the was cheese green" is not grammatical (4). The second type, 'what is feasible' is the psycholinguistic system of competence. The utterance, "the cheese the rat the cat the dog saw chased ate was green" is grammatical but not acceptable in that its multiple center-embedded clause is difficult to comprehend in terms of human information processing. To make it feasible, the utterance must be changed to the right branching structure common in English as in "the dog saw the

cat that chased the rat that ate the cheese that was green.” The third type, ‘what is the social meaning or value of a given utterance’ is the socio-cultural system of competence. For example, if one says *good-bye* in greeting someone, it is inappropriate in a particular social context. And the last type, ‘what actually occurs’ is the probabilistic rules of occurrence that something is in fact done, actually performed.

Canale and Swain classify communicative competence into grammatical competence, sociolinguistic competence, which they soon divided into sociolinguistic competence and discourse competence, and strategic competence.

Grammatical competence means the acquisition of phonological rules, morphological rules, syntactic rules, semantic rules and lexical items. Today it is usually called linguistic competence.

Sociolinguistic competence refers to the learning of pragmatic aspects of various speech acts, namely, the cultural values, norms, and other socio-cultural conventions in social context. They are the context and topic of discourse, the participants’ social status, sex, and age, and other factors which influence styles and registers of speech. Since different situations call for different types of expressions as well as different beliefs, views, values, and attitudes, the development of sociolinguistic competence is essential for communicative social action.

Discourse competence is the knowledge of rules regarding the cohesion (grammatical links) and coherence (appropriate combination of communicative functions) of various types of discourse. Canale and Swain emphasize that sociolinguistic rules of use and rules of discourse are crucial in interpreting utterances for social meaning, particularly when the literal meaning of an utterance does not lead to the speaker’s intention easily.

Strategic competence has to do with the knowledge of verbal and nonverbal strategies for break-

downs such as self-correction and at the same time to enhance the effectiveness of communication such as recognizing discourse structure, activating background knowledge, contextual guessing, and tolerating ambiguity.

Moving away from the linguists whose interest in competence is language-based, scholars of communication are more concerned with the pedagogical aspect of communicative competence (Cooley & Roach, 1984; McCroskey, 1984). Similar to Hymes, Wiemann and Backlund’s (1980) review of work on competence noted two similar categories of competence, namely the cognitive and behavioral perspectives, noting that communication is situated in the behavioral category. Arguing that competence should involve both cognition and behavior, Wiemann and Backlund view communication competence as: “The ability [i.e. cognitive ability] of an interactant to choose among available communicative behaviors in order that he (she) may successfully accomplish [by employing skills] his (her) own interpersonal goals during an encounter while maintaining the face and line of his (her) fellow interactant within the constraints of the situation [adaptation and appropriateness].” (p. 188)

Other scholars, Cooley and Roach (1984) offer **three criteria** on coming to terms with a general theorizing of the concept. They suggest that a theory of competence would take into consideration the **physiological** (age, sex and the like), **psychological** (that is cognitive constructs, affective constructs, personality constructs, and motivation) and **social/cultural** makeup of the individuals suggesting physiological and psychological categories as the minimal requirements to be perceived competent. Hence, a general definition which might fit into this suggestion would be: “Communication competence is the demonstration of communication knowledge through the appropriate use of communication skills.”

In addition to knowledge and skill, two other

features often emerge in the discussions of communication competence: adaptability and appropriateness. In his research, Spitzberg (1983) found that appropriateness and effectiveness were mostly present in his assessment of the communicative competence literature. Duran (1992), on the other hand, claims that adaptability is the most pertinent feature, where adaptability seems to be a universally accepted component in the communication competence construct. Several other researchers who share similar views assert that communicative competence is:

- “a function of one’s ability to **adapt** to differing social constraints” (Duran, 1983, p. 320).

- “an individual’s ability to **adapt** effectively to the surrounding environment over time” (Spitzberg & Cupach, 1984, p.5).

- communicative competence is important in interpersonal interactions asserting that “**adaptation** is an essential, defining feature of interpersonal communication” (Burgoon, Stern, & Dillman, 1995, p.5).

- “the ability of an individual to demonstrate knowledge of the **appropriate** communicative behavior in a given situation” (Larson, Backlund, Redmond & Barbour, 1978, p.16).

- communicative competence “can be demonstrated by observing a communication situation and identifying behaviors that would be **appropriate** or inappropriate in that situation” (McCroskey & Beatty, 1998, p. 227).

- “the knowledge of **appropriate** communication patterns in a given situation and the ability to use the knowledge” (Cooley & Roach, 1984, p.25).

- interculturally dependent. “ICC (*intercultural communication competence*) involves the knowledge, motivation, and skills to interact effectively and **appropriately** with members of different cultures” (Wiseman, 2002, p. 208). “*Competent* communication consists of behaviors that are regarded as effective and appropriate” (p. 209).

Those who disagree with these two features, question the validity of what is appropriate and effective (Wilson & Sabee, 2003), which differs when context is taken into consideration.

Individuals can accomplish effective communication through adaptation which can be seen in four patterns of behavior (Burgoon et al., 1995). First, *behavioral matching* occurs when behaviors of both interactants are very much like one another. These patterns include mirroring, interactional synchronicity, reciprocity, and convergence. *Complementarity* is when each individual’s patterns are different from the other but complement the other in some ways. Then *divergence*, as the name implies, shows a pattern dissimilar from at least one of the interactants such as dissynchrony where there is an obvious lack of coordination between the interactants. And finally, *compensation* occurs when interactants have opposite but avoidance patterns of behavior. So, when adapting, individuals follow patterns which assist them in creating a debonair, comfortable, and conducive environment. In most instances, adaptation to a particular communication situation employs appropriate and effective use of knowledge and skills.

The task of considering whether or not a communicative behavior is appropriate is a difficult one. Who gets to say that a speech is appropriate, or by what standards is a behavior appropriate? (Wilson & Sabee, 2003).

Judgment of appropriateness is contextually, situationally, and culturally bound, and for that matter appropriate communicative behavior in one situation may not apply in another. However, with adaptation, a particular behavior may seem appropriate in other cultures (or context or situation) depending on how well one is able to use one’s skills.

Communication competence and communication skills have at times been used interchangeably as though to mean the same. So, a distinction between competence and skill has to be made. According to

Spitzberg and Cupach (2002), ‘an individual’s interpersonal skills, along with his or her knowledge and motivation, enable the occurrence of certain outcomes that are judged interpersonally competent in a particular interactional context’ (p. 574). Relatedly, McCroskey and Beatty (1998) assert that competence lies “within the cognitive domain” while skill is demonstrated “within the psychomotor domain” (p. 227) claiming that skill is still necessary in competence (McCroskey, 1984). In this respect, competence has both knowledge and skills component. The difference, then, between competence and skill is that competence is the use of knowledge and the appropriate application of that knowledge in adapting to a situation, while skill is a specific behavior which someone is good at and demonstrates based on the appropriate knowledge adapted to a particular situation.

The above said means that communication competence resides in the human cognitive domain, but both the process and product are demonstrated through the use of skills in the expression of verbal and nonverbal communication. Cognitive intelligence would be the internal processing mechanism of *communication* messages while the communicative behaviors would take these messages beyond the confinement of the cognitive domain.

Narrowing the concept of communication competence, Spitzberg (1983) suggests that relational competence involves **five assumptions**: that are a) contextual, b) appropriate and effective, 3) judged as a continuum of effectiveness and appropriateness, 4) functional, and 5) an interpersonal impression formed between the communicators. In another examination of the competence criteria, Spitzberg and Cupach (2002) delineate **six qualities** that they found related to interpersonal relations: fidelity, satisfaction, efficiency, effectiveness, appropriateness, and ethics. Of these, **appropriateness** and **effectiveness** are the most common hybrid (Spitzberg & Cupach, 2002). These propositions suggest

that both, appropriate communicative behavior and relationship maintenance require from an individual to utilize his or her reasoning ability and to be able to demonstrate the chosen skills for effective interactions.

Conclusion

Proceeding from the above said, the following conclusions can be driven:

1. Communication is a psychological as well as a physiological process, at the minimum, and sociological/cultural make-up at the best (Cooley & Roach, 1984). Even though “communication competence will not have one set meaning” (Wilson & Sabee, 2003, p.41), the least that such diverse usage of a term would depict is some common underlying basic characteristics of what constitutes communication competence. Otherwise, with so “many” meanings for a single term, communication competence could mean “almost anything related to communication effectiveness.”

1) Some common features seem to appear in the definitions of communicative competence presented in this review. Based on the viewpoints and expositions of these concepts, four elements stand out: knowledge, skill, adaptation, and appropriateness. Therefore, we can say that communication competence refers to one’s adaptation of a communication situation by demonstrating skills in appropriating knowledge relevant to the communication situation and context. In other words, to be competent, one has to have the communication knowledge in order to develop the appropriate skills that can be used to adapt to situational requirements.

2) Apart from the need to have knowledge, relevant skills are required to process and produce messages. These skills are used in accurately perceiving, identifying and recognizing stimuli, particularly important messages which are implied and buried under nonverbal behaviors. A skillful communicator, then, would be the one who is

able to recognize the discrepancy between verbal and nonverbal cues, who associates those messages which appear to be related, and then transforms the perceived and stored information into appropriate and adaptable responses. So, in message processing and message production, knowledge and skills are critical in developing and producing effective messages.

3) The social dimension of this theoretical explication delineates the interactional aspect of the communication process. Knowledge involves knowing the personal, relational, and cultural standards of competences and the skills are depicted in the behavior of the communicator. Inability to perform the “standards” of what is considered competent results in perception of incompetent communication.

Literature

1. Bachman, L. (1990): *Fundamental considerations in language testing*. Oxford: Oxford University Press. ISBN 0-19-437003-8
2. Cooley, R. E. & Roach, D. A. (1984): A conceptual framework. In R. N. Bostrom (Ed.), *Competence in communication: A multidisciplinary approach* (pp. 11-32). Beverly Hills, CA: Sage
3. Chomsky, N. (1965): *Aspects of the theory of syntax*. Cambridge, Mass.: MIT Press
4. Hymes D. ‘On communicative competence’ in J. B. Pride and J. Holmes, (eds.) (1972): *Sociolinguistics*. Harmondsworth, Middlesex: Penguin Education. pp. 269-93
5. Canale M. and Swain M. (1980): Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied linguistics* 1/1. pp. 1-47
6. McCroskey J. C. (1984): Communication competence: The elusive construct. In R. N. Bostrom (Ed.), *Competence in communication* (pp. 259-268). Beverly Hills. CA: Sage
7. Wiseman R. L. (2002): Intercultural communication competence. In W. B. Gudykunst & B. Mody (Eds.), *Handbook of international and intercultural communication* (2nd ed., pp. 207-224). Thousand Oaks. CA: Sage
8. Spitzberg B. H. (1983): Communication competence as knowledge, skill, and impression. *Communication Education*, 32, 323-329
9. Duran R. L. (1992): Communicative adaptability: A review of conceptualization and measurement. *Communication Quarterly*, 40, 253-268
10. Duran R. L. (1983): Communicative adaptability: A measure of social communicative competence. *Communication Quarterly*, 31(4), 320-326
11. Spitzberg B. H. & Cupach W. R. (1984): *Interpersonal communication competence*. Beverly Hills, CA: Sage
12. Burgoon J. K., Stern L. A. & Dillman L. (1995): *Interpersonal adaptation: Dyadic interaction patterns*. New York: Cambridge University Press
13. Larson C. E., Backlund P. M., Redmond M. K. & Barbour A. (1978): *Assessing communicative competence*. Falls Church, VA: Speech Communication Association and ERIC.
14. McCroskey J. C. & Beatty M. J. (1998): Communication apprehension. In J. C. McCroskey, J. A. Daly, M. M. Martin, & M. J. Beatty, *Communication and personality trait perspectives* (pp. 215- 231). Cresskill, NJ: Hampton Press.
15. Wilson S. R. & Sabee C. M. (2003): Explicating communicative competence as a theoretical term. In J. O. Greene & B. R. Burleson, *Handbook of communication and social interaction skills* (pp. 3-50). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
16. Spitzberg B. H. & Cupach W. R. (2002): Interpersonal skills. In M. L. Knapp & J. A. Daly, *Handbook of interpersonal communication* (pp. 564-612). Thousand Oaks, CA: Sage

Коммуникативная компетенция и ее роль в эффективной вербальной коммуникации

Мачавариани Тамара Шотаевна
Грузинский технический университет
Департамент иностранных языков и коммуникации
Ул. Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел: 877 434 980

Резюме

Успешность общения зависит не только от желания говорящего вступить в контакт, но и от умения реализовать речевое намерение, которое зависит от степени владения единицами языка и умения употреблять их в конкретных ситуациях общения. Эти условия владения языком составляют сущность коммуникативной компетенции, которая была выдвинута в число центральных категорий коммуникативной лингвистики и лингводидактики.

Анализ современной научной литературы позволяет говорить о коммуникативной компетенции как о междисциплинарном феномене, в определении которого отсутствует четкая стандартизация.

В статье дается широкий обзор зарубежных источников посвященных разработке определения коммуникативной компетенции и ее характеристик.

Коммуникативная компетенция определяется как творческая способность человека пользоваться инвентарем языковых средств (в виде высказываний и дискурсов), которая складывается из знаний и готовности к их адекватному использованию. В данное понятие включаются когнитивные, аффективные и интенциональные факторы. При всем разнообразии подходов к изучению структуры коммуникативной компе-

тенции, наиболее общими компонентами являются:

- лингвистический (лексика, грамматика, фонетика, орфография),
- дискурсивный (построение устных и письменных текстов),
- прагматический (успешное достижение коммуникативной цели),
- стратегический (преодоление трудностей коммуникации),
- социокультурный (соответствие социокультурным нормам).

Ключевые слова:

Коммуникативная компетенция, коммуникативное поведение, контекст.

კომუნიკაციური კომპეტენცია და მისი როლი ეფექტურ ვერბალურ კომუნიკაციაში

თამარ მაჭავარიანი
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის
უცხოურ ენათა და კომუნიკაციის დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. 77, 0175 თბილისი, საქართველო
ტელ: 877 434 980

რეზიუმე

კომუნიკაციის ეფექტურობა დამოკიდებულია არა მხოლოდ კომუნიკანტების სურვილზე, იურთიერ-თონ, არამედ მათი კომუნიკაციური ინტენციის რეალიზაციის უნარზეც, რომელიც განპირობებულია კომუნიკანტთა მიერ ენობრივი ერთეულების

ფლობის დონით და კონკრეტულ კომუნიკაციურ სიტუაციებში ამ ერთეულების გამოყენების უნარით. ენის ცოდნის ეს პირობები ქმნის კომუნიკაციური ლინგვისტიკის უმთავრესი კატეგორიის – კომუნიკაციური კომპეტენციის არსს.

თანამედროვე სამეცნიერო ლიტერატურის ანალიზით გამოვლინდა, რომ კომუნიკაციური კომპეტენცია ინტერდისციპლინური ფენომენია, რომლის განმარტებაც გარკვევით არ არის სტანდარტიზებული.

ნაშრომში დეფინირებულია კომუნიკაციური კომპეტენცია მიმოხილულია მისი მასხასიათებლების დადგენისადმი მიძღვნილი უცხოური წყაროები.

კომუნიკაციური კომპეტენცია ადამიანის შემოქმედებითი უნარი, გამოიყენოს ენობრივი საშუალებების არსენალი (გამონათქვამებისა და დისკურსების სახით) რომელიც მოიცავს ცოდნასა და მზაობას მისი ადეკვატური გამოყენებისათვის. ამ ცნების

შემადგენლებია კოგნიტური, ემოციონალური და ინტეციონალური ფაქტორებია. მიუხედავად იმისა, რომ კომუნიკაციური კომპეტენციის სტრუქტურა სხვადასხვა მეთოდებით შეისწავლება, მის ყველაზე ზოგად კომპონენტებად შემდეგი კომპონენტები გვევლინება:

- 1) ლინგვისტური (ლექსიკა, გრამატიკა, ფონეტიკა, ორთოგრაფია);
- 2) დისკურსული (ტექსტების ზეპირი და წერილობითი კომპონენტების აგება);
- 3) პრაგმატული (საკომუნიკაციო მიზნის წარმატებით მიღწევა);
- 4) სტრატეგიული (კომუნიკაციის დროს შექმნილ სიძნელეთა გადალახვა);
- 5) სოციოკულტურული (სოციოკულტურულ ნორმებთან შესაბამისობა).

საკვანძო სიტყვები:

კომუნიკაციური კომპეტენცია, კომუნიკაციური ქცევა, კონტექსტი.

Le statut linguistique de la fonction phatique

Megui Mchedlichvili

Ivané Djavakhichvili Université d'Etat de Tbilissi

Faculté des sciences humaines

Tchavchavadze av.36, 0179, Tbilissi

Géorgie

Tel: 893 208 341

E-mail: mchedlishvilimegi@yahoo.com

Résumé

Dans l'article "le statut linguistique de la fonction phatique" on considère la notion de la fonction phatique, fondée sur la théorie des principes de la politesse et conçue comme un phénomène qui établit, continue ou rompt les liens sociaux au procès de la communication, qui se réalise à l'aide des dialogues. Cette notion est aussi trouvée, comme un style conversationnel fondée sur les procédures et les stratégies de l'interaction à l'aide de qui les participants se signalent mutuellement que le canal est ouvert et qu'ils peuvent s'entendre et rétablir la communion phatique.

La fonction phatique est aussi considérée, comme un style discursif de la communication. On la mentionne très souvent comme un phénomène psycho-social qui établit le lien linguistique entre les individus. C'est la fonction principale de la langue qui n'a ni but, ni message et qui ne contribue qu'à l'établissement du contact linguistique.

Mots clé:

Le parler phatique, La communication phatique, fonctions , Interactionnelles, "small talk"

Introduction

La notion du parler phatique est apparue au début des années quarante- vingt dans le cadre des recherches autour des routines conversationnelles et de l'élaboration d'une théorie fondée sur des

principes de la politesse dans le cadre d'une approche pragmatique du langage. Elle s'inspire du concept du communion phatique de B. Malinowski et traduit l'idée selon laquelle l'une des fonctions essentielles de la communication humaine consiste à créer les liens sociaux et à accorder la primauté à la transmission de l'information. Le parler phatique, appelé également small talk revêt une orientation vers les fonctions interactionnelles du langage et il est susceptible de jouer un rôle au sein de ce type conversationnel.

Partie principale

Le parler phatique vise à maintenir le contact entre le locuteur et l'illocutaire pour vérifier si l'information- le message- passe bien, exemples: allô? Établir un contact et patientez s'il vous plaît, maintenir le contact.

La définition exacte du parler phatique et small talk n'est pas aisée et c'est pour deux raisons:

1) La notion de small talk désigne souvent un type d'interaction plus spécifique que celle de phatic talk. Small talk se réfère à une forme de communication marquée par une légèreté particulière, fondée sur un développement "routinier" qui donne lieu à des paraphrases telles que bavardages sur la pluie et le beau temps.

2) Les notions de phatic talk et de small talk ont été utilisées dans des contextes théoriques et méthodologiques différentes. Le choix d'une approche interactionniste en lien avec une notion particulière de conversation familière se méfie d'une acception plus spécifique du terme de communication phatique en tant que small talk qui ne permettrait pas "de traquer l'engagement au sein de la gratuité". Dans les interactions entre des personnes qui entretiennent une "relation familière".

Ainsi, le discours est considéré non comme un agencement d'énoncés produits selon des règles et des normes préétablies et indépendantes des actions menées, mais comme un accomplissement interactionnel et méthodique de tâches communicative diverses.

Le parler phatique peut aussi être conçu comme un style conversationnel qui repose sur des stratégies et des procédures d'interaction par le biais desquelles les participants se signalent mutuellement que le canal est ouvert et qu'ils sont capable de s'entendre et le recours à ces expressions permet aux interactants d'afficher leur appartenance à la même communauté langagière et de recréer les liens permettant l'instauration d'une communion phatique.

Le parler phatique ne représente pas une fin en soi mais permet de jeter un point entre les interactants sur lesquels ils peuvent nouer et renouer des liens par le biais d'interactions approfondies fondées sur des procédures d'échange narratives, argumentatives, descriptives ou encore informatives. Comme l'organisation de la conversation est mouvante, le parler phatique n'apparaît pas qu'en phrase initiale, mais ,marque les points de transition entre chaque phrase ou séquence de l'interaction.

Il y a des messages qui servent essentiellement à établir, prolonger ou interrompre la communication, à vérifier si le circuit fonctionne. C'est donc l'ensemble des pratiques linguistiques qui constitue le milieu bon conducteur de la communication linguistique. Il faut aussi faire rentrer dans cette catégorie les discussions mondaines, tous les artifices de langues utilisés pour maintenir le contact verbal sans défaillance et éviter que ne s'installe un gêne, un silence. Le silence n'est acceptable que dans les relations entre les proches, dans les relations de travail ou officiels. La fonction phatique est relative au contact qui permet de provoquer et de maintenir le contact (utilisée dans la publicité, elle est souvent visuelle,

couleurs flashy, qui peut s'agir aussi des figures de rhétoriques).

Parler phatique, c'est se livrer à une activité complexe ou s'entrechoquent des visées communicatives, cognitives, conatives, protectrices ou agressives. La notion du parler phatique est associée à être en relation avec quelqu'un, établir une relation, échanger des idées. Il est également utilisé dans le sens de transmettre. Cette accentuation du contact, la fonction phatique de B.Malinowski peut donner lieu à un échange de formules ritualisés à des dialogues entiers dont l'unique objet est de prolonger la conversation. Exemples: Allô, vous m'entendez? – à attirer l'attention de l'interlocuteur ou à s'assurer qu'elle ne se relâche pas, en précisant que la fonction phatique désigne " la tendance à communiquer qui précède la capacité d'émettre ou de recouvrir des messages portants d'information.

L'une des multiples variétés de la situation du dialogue se présente dans une condition sociale des plus banales d'apparence, des moins communes en fait. B.Malinowski l'a signalé sous le nom de communication phatique qui la qualifie comme phénomène psycho-social à fonctionnement linguistique. C'est un procès ou le discours sous la forme d'un dialogue qui fonde un apport entre les individus. Une relation personnelle est créée, entretenue, par une forme conventionnelle d'énonciation, ne comportant ni objet, ni but, ni message, pure énonciation de paroles convenues, répétées par chaque énonciateur.

On peut mentionner le cas du téléphone comme exemple. Quand on appelle on veut parler. L'énonciateur décroche et dit "allô, oui, j'écoute". La communication est établie, avant tout message, avant toute information, avant même la reconnaissance d'une voix ou l'énoncé d'un nom, l'échange de deux ou trois mots fait "prendre" le circuit. En disant " allô oui, j'écoute..." on tombe d'accord d'une ligne, on tombe dans la place ou

on était place et l'autre qui désire parler se situe maintenant ici. La position- on se pose récepteur, à l'écoute- soudain remplit sa place. En disant ces quelques mots on accède à son désir de lui parler. On lui ouvre l'espace de son accomplissement, accomplissement dont le premier acte, le premier geste sera son nom, de se faire reconnaître dans et par son nom comme désir de lui parler, accomplissement de désir dont le premier geste est d'être reconnu par son nom comme sujet de ce désir.

Toutes ces variations sur le phatique téléphonique laisse entendre un motif continu de leur discours dont l'accompagnement les a rendues possible. Il faut marquer que la communication de l'un et de l'autre est aveugle. On ne se voit pas. Aussi pris dans le dispositif de parole et d'écoute, obéissons- nous, toi et moi aux règles des rituels phatiques pour établir (entretenir ou interrompre) la communication rituelle dont nous pouvons nous jouer (je " décroche", tu ne pars pas, je ne "décroche"pas, tu me parlais plus tard , je te parle comme un autre que je ne suis pas et vice versa, etc.) mais qui sont nécessaires pour que nous puissions nous parler.

Il substitute à la perception des corps, des visages , des mains et de leurs gestes signifiants des dispositifs de langage dans le dispositif telecommunicationnel. Aux corps est substitué le réseau, vaste corps, artificiel potre voix, ce corps serait un masque. Or, personne ne s'y cache, ni ne s'y montre, nul ne s'y masque, ni ne s'y découvre. Le réseau est personne parce qu'il est tout le monde, simplement champ multiplement frayé et tracé par le parcours mediats- immédiats, l'autre en général où les personnes prennent figures phoniques- acoustiques deviennent "je" par l'observance des règles du rite phatique de la mise en communication.

Conclusion

Ce n'est pas le moindre paradoxe de toute cette histoire que R.Jakobson ait emprunté le terme "phatique" pour en illustrer la fonction linguistique d'abord par "allô" téléphonique, à B.Malinowski qui l'avait inventé pour caractériser un type d'usage discursif, créateur de communication sociale dans et par l'échange de paroles.

Littérature

- 1) Auchlin A. (1990): "Analyse du discours et Bonheur conversationnel".
- 2) Jakobson R.(1959)- "Essais de linguistique générale, Mass: Mit Press.
- 3) Malinowski B. (1922): " The problem of meaning in primitive languages," Londres
- 4) Laver J. (1975): "Communicative functions of phatic communion."
- 5) Malinowski B, Jakobson R. (1922)" communion versus fonction phatique."

ფატიკური ფუნქციის ლინგვისტური სტატუსი (ფრანგული ენის მასალაზე)

მეგი მჭედლიშვილი

*ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ჭავჭავაძის გამზ: 36, 0179, თბილისი,
საქართველო*

ტელ: 893 208 341

E-mail: mchedlishvilimegi@yahoo.com

რეზიუმე

სტატიაში „ფატიკური ფუნქციის ლინგვისტური სტატუსი“ განხილულია ფატიკური

ფუნქციის ცნება, რომელიც ეყრდნობა თავაზიანობის პრინციპების თეორიას და რომელიც მოიაზრება, როგორც სოციალური კავშირების დამყარება, გაგრძელება ან შეწყვეტა დიალოგური ენობრივი კომუნიკაციის პროცესში. ეს ცნება ასევე აღიქმება, როგორც სასაუბრო სტილი, რაც ეფუძნება ინტერაქციის სტრატეგიებს და პროცედურებს, რომლის მეშვეობითაც მონაწილეები ერთმანეთს აუწყებენ, რომ სასაუბრო არხი ღიაა და მათ შეუძლიათ ერთმანეთს გაუგონ და ხელახლა დაამყარონ ფატიკური კავშირი.

ფატიკური მიმართება ასევე მოიაზრება, როგორც დისკურსიული საუბრის სტილი. მას ხშირად ფსიქო-სოციალურ ფენომენსაც უწოდებენ, რომლის მეშვეობითაც მყარდება ენობრივი კავშირი ინდივიდებს შორის. იგი ენობრივი მოღვაწეობის ერთ-ერთი ძირითადი ფუნქციაა, რომელსაც არ გააჩნია არც მიზანი, არც შეტყობინება და რომელიც მხოლოდ ენობრივი კონტაქტის დამყარებას უწყობს ხელს.

საკვანძო სიტყვები:

ფატიკური კომუნიკაცია, ფატიკური საუბარი, ინტერაქციური ფუნქციები, „პატარა საუბარი“.

Резюме

В статье «языковой статус фатических функций» рассматривается понятие фатической функции, которое опирается на теорию принципов вежливости и считается создателем социальных связей, продолжения и становления социальной общности в языковой коммуникации проводимых диалогов. Это понятие также рассматривается и как разговорный стиль, основанный на стратегии и процедуры взаимодействия, где участники информируют друг друга о том, что разговорный канал открыт, они могут понять друг друга и восстановить социальную общность.

Фатические функции также рассматривают и как дискурсионный стиль разговора. Его часто называют социально психологическим явлением, где устанавливается социальное общение между людьми. Это одна из основных функций языковой деятельности, у которой нет ни цели, ни сообщения, что способствует становлению языкового контакта.

Ключевые слова:

фатическая коммуникация, короткий разговор, фатический разговор, интерактивные функции.

Лингвистический статус фатической функции

Меги Мchedlishvili

Тбилисский государственный университет

Факультет гуманитарных наук

Пр. Чавчавадзе 36, 0179, Тбилиси, Грузия

Tel: 893 208 341

E-mail: mchedlishvilimegi@yahoo.com

Sur l'histoire et le développement de la phraséologie française

Gulnara Sadikhova

Chargée de cours à la chaire de lexicologie et de Stylistique française à

L'Université des Langues d'Azerbaïdjan

60, rue Rachid Bekhboudov, AZ 1000, BAKOU, Azerbaïdjan.

Tel: (99450) 3495 254

Email: gulnarasadiq.70@mail.ru

Résumé:

L'article est consacré à l'étude de l'histoire de la phraseologie française. Nous avons essayé d'éclaircir l'histoire du développement de la phraseologie française en tant qu'une discipline linguistique relativement jeune, mais qui a ses racines dans Moyen Age et même beaucoup plus avant. Nous présentons quelques expressions phraseologiques formées récemment qui nous paraissent bien intéressantes.

Mots clés:

phraseologie française, locutions, l'histoire de la phraseologie française.

Introduction

Comme on le sait, la phraséologie étudie des agencements de mots particuliers. En se combinant dans la parole, les mots forment deux types d'agencement essentiellement différents. Ce sont d'une part des groupements de mots individuels, passagers et instables ; les liens entre les composants de ces groupements se rompent sitôt après leur formation et les mots constituant le groupe recouvrent la pleine liberté de s'agencer avec d'autres mots. Ces groupements de mots se forment au moment même du discours et dépendent exclusivement de l'idée que le locuteur tient à exprimer. D'autre part, ce sont des agencements dont les mots-composants ont perdu leur liberté d'emploi et forment une lo-

cutation stable. Ces locutions expriment souvent une seule idée, une image unique et n'ont un sens que dans leur unité. Les locutions stables ne sont point créées au moment du discours ; tout au contraire, elles sont reproduites comme telles, intégralement, comme étant formées d'avance.

La phraséologie, - c'est une domaine à la frontière de la lexicologie et de la syntaxe qui se consacre à l'étude des combinaisons de mots récurrentes et arbitraires souvent appelées « collocations » ou « unités phraséologiques ». Bien qu'elles constituent des éléments constants du discours, les combinaisons de mots lexicalisées n'en demeurent pas moins des éléments subliminaux du langage se refusant à tout repérage facile. Souvent absentes des dictionnaires traditionnels, elles parsèment le discours d'effets de « déjà entendu » et ne se présentent pas à l'esprit distinctement comme des unités minimales de la langue.

Partie principale

En Europe occidentale et en France tout particulièrement, la phraséologie constitue un domaine de recherche généralement encore assez peu connu. Son évolution, directement liée au développement de la linguistique de corpus et du traitement automatique du langage, va toutefois grandissant depuis les années quatre-vingt-dix.

Le premier examen approfondi de la phraséologie française a été entrepris par le linguiste suisse Charles Bally dans son « Traité de stylistique française ». Après lui on peut citer A. Sechehaye avec son « Essai sur la structure logique de la phrase », J. Marouzeau avec « Précis de stylistique française ». Ces linguistes soulèvent certainement quelques questions de la phraséologie française.

D'après Alain Rey, la phraséologie, - « c'est un système de particularités expressives liées aux

conditions sociales dans lesquelles la langue est actualisée, c'est-à-dire à des usages ». Ceci recouvre deux aspects d'une même réalité, « expression » et « locution » étant très généralement employés comme deux synonymes. L'un et l'autre sont indispensables à l'aide courante, concrète, pratique que nous avons du langage.

M. de Charlus, parlant du style de M. de Norpois dans « Le temps retrouvé » écrit : « Avez-vous remarqué ce pullulement d'expressions nouvelles qui, quand elles ont fini par s'user à force d'être employées tous les jours, sont immédiatement remplacées par d'autres lieux communs ? Autrefois je me rappelle que vous vous amusiez à noter ces modes de langage qui apparaissaient, se maintenaient, puis disparaissaient : « celui qui sème le vent recolle la tempête », « les chiens aboient, la caravane passe », « travailler pour le roi de Prusse ». He bien, depuis, hélas ! que j'en ai vu mourir !

Malgré cette prolifération à peu près illimitée de possibles, le monde des locutions a ses lois : il met en œuvre des transferts sémantiques réguliers, du concret à l'abstrait, du physique au psychique ; il abonde en jugements sociaux, il exprime des contenus cohérents : plaisir et douleur, réussite et échec, santé et maladie, vie et mort, rapports entre l'homme et la nature, relations interhumaines, etc.

Les éléments de départ qui permettent d'exprimer cette « sagesse de la nation » ne sont pas quelconques : on y trouve les traces des coutumes et des attitudes du passé, du droit, de la féodalité, de l'église, de la chasse et des jeux, de la guerre et de l'agriculture, de la musique et des techniques, en un curieux conservatoire partiel de la civilisation, depuis le Moyen Âge jusqu'à nos jours, sauvegardant des réalités archaïques qui, grâce aux locutions, vivent encore, tel *maille* dans **ni sous ni maille**.

Toute une tradition textuelle conserve des bribes de l'Antiquité greco-romaine, de la Bible et de la littérature française.

Mais les textes connus et célèbres, qu'il s'agisse de l'Odyssee ou des Fables de la Fontaine, ne sont pas l'essentiel ici. La constatation la plus enrichissante est qu'aucun discours ou presque ne peut faire l'économie des locutions, lieux communs écules ou produits plaisants de l'imagination populaire.

Selon les époques et les auteurs, ce reemploi volontaire de procédés éprouvés, de formules dont on finit par oublier qu'on les cite, envahit plus ou moins les textes. La fréquence relative des locutions est un indice très significatif dans la caractérisation des discours. Le Moyen Âge, le XVIe siècle en sont étonnamment riches lorsqu'ils expriment la réalité quotidienne ou qu'ils critiquent la société : fabliaux, romans satiriques, commençant par l'immortel Roman de Renard, et en général toute la littérature bourgeoise fourmillent de témoignages de la « façon de dire » familière des classes moyennes. Au XVIe siècle, les plus grands, tels Rabelais, font une consommation énorme de phraséologie figurée et l'enrichissent généreusement, tandis que le théâtre comique aime à mettre en scène la parole familière. Cette tradition se continue au XVIIe siècle, ou le genre burlesque, l'anti-roman qu'est le récit satirique ou une comédie laissent passer ces traces du discours vulgaire que l'esthétique classique bridera et tentera d'éliminer, au moins dans les genres nobles. Sous Louis XIV, l'opposition entre les genres pourrait être testée et chaque œuvre mesurée par le plus ou moins grand envahissement du texte par les locutions figurées. La situation ne change guère au XVIIIe siècle, ou la prose de Diderot, par exemple, excelle à caractériser les psychologies et les milieux par l'emploi de façons de parler propres à chaque situation.

Le souci d'ouverture sociale, la représentation des discours et des usages populaires, après ceux de la bourgeoisie, fait du grand style romanesque du XIXe siècle, avec Balzac, Hugo, Flaubert, les transmetteurs fidèles et inspirés de la variété des usages langagiers de leur temps. Une étude des

types de locutions prêtées à César Birotteau ou à Grandet, aux Thenardier ou à Gavroche dégagerait sans doute leurs caractères sociaux tout autant que la description de leurs gestes et de leur vêtement.

D'une manière générale, la richesse en locutions, dans un texte, correspond à l'intérêt porté au langage oral, spontané, au langage symptôme de comportement social. Ainsi, un classement thématique des locutions anciennes et modernes, reprenant très généreusement les grandes sources du XVIIIe s., Oudin et Furetière, a été présentée avec franchise dans le Bouquet des expressions figurées de Claude Duneton (1990).

Cependant, l'effort pour mieux repérer dans le temps l'apparition de la phraséologie s'est poursuivi. En effet, le français contemporain voit apparaître un grand nombre d'expressions nouvelles. Nous avons décidé de présenter à votre attention les locutions phraséologiques les plus récentes et les plus intéressantes, que vous n'avez, peut-être, jamais utilisées, ni entendues.

Par exemple :

1. « **abandonner au rayon des accessoires** » - mettre à l'écart, considérer comme dépassé, sans intérêt.

2. « **je t'aime, moi non plus** » - paroles d'une chanson de Serge Gainsbourg, reprises pour stigmatiser non un paradoxe logique mais l'hypocrisie sentimentale.

3. « **se caler les amygdales** » - bien manger

4. « **s'humecter les amygdales** » - bien boire du vin, de l'alcool

5. « **gagner son bifteck** » - gagner sa vie (l'évolution de l'alimentation et du niveau de vie a modifié les nourritures fondamentales, et si l'on dit encore *gagner son pain*, les expressions phraséologiques « **gagner son bifteck, son entrecôte** », sont plus représentatives des soucis quotidiens actuels de la ménagère française)

6. « **travailler du bigoudi** » - être fou

7. « **en avoir sous les bigoudis** » - être intelligent

8. « **coup de boule** » - coup de tête, devenue surtout très populaire après le fameux coup de Zineddin Zidane au championnat du football

9. « **t'as le bonjour d'Alfred** » - formule ironique et populaire par laquelle on se débarrasse de quelqu'un .

10. « **laisse béton** » - laisser tomber, formule répandue par une chanson de Renaud

11. « **en vrac** » - du néerlandais 'wrac' - mal sale, mauvais, en parlant du hareng jeté à même les barils, sans être emballé. Cette expression signifie: 1) pêle-mêle ;2) au poids (par opposition à 'en paquet').

L'évolution de la langue française elle-même conduit à enregistrer de nouvelles expressions et à les illustrer de citations nouvelles. Cette néologie phraséologique est très riche et manifeste une forte vitalité. Un autre enrichissement provient de l'accueil fait à des locutions étrangères traduites (surtout de l'anglais). Avant de voir dans ce dernier phénomène un signe de plus de la démission du français devant les influences étrangères, il faut considérer l'enrichissement métaphorique par le recours à un fonds commun des langues indoeuropéennes, grâce à un processus de traduction qu'on ne songe pas à condamner lorsqu'il s'agit de formules citées. Par exemple, « **le lait de la tendresse humaine** » (Shakespeare), « **vous qui entrez, laissez toute espérance** » (Dante) appartiennent au patrimoine de l'humanité et l'adaptation française de ces formules célèbres, produites en anglais, en italien, ne constitue certes pas une faiblesse du français. Mais, demeurant des citations, elles ne font pas partie du fonds des locutions. Celui-ci, qui suppose l'effacement de la source individuelle, s'épanouit même en mots historiques et fragments littéraires souvent cités, remarquables contingent de phraseologie allusive. Ces allusions peuvent d'ailleurs concerner des sources moins prestigieuses que les grands auteurs. C'est même une tendance remarquable de la locution française, de

nos jours, que d'intégrer des éléments de discours repete, provenant de la politique, de la publicité, souvent véhiculés par les médias de masse. Il ne s'agit plus seulement, comme naguere, d'allusions à des formules à succès, pièces et vaudevilles, puis à des chansons et des « scies » de café-concert, puis de music-hall, mais de bribes variées provenant du bouche à oreille, aujourd'hui véhiculées par la radio et surtout la télévision, fantastiques diffuseurs au pouvoir immédiat et quasi illimité.

Ce registre est aujourd'hui très actif et on peut observer ici des exemples tirés de sketches comiques, de films, de slogans publicitaires. En quelque manière, dans ce domaine des locutions-phrases, les proverbes d'antan, qui vieillissent et trop souvent sombrent dans l'oubli, sont relayés par ces formules, dont le sens ne prétend plus transmettre une sagesse, mais dont la forme mémorisée enrichit cependant le répertoire des lieux communs qui contribue au ciment social des communautés langagières.

Ainsi dans le Dictionnaire d'expressions et locutions de Alain Rey et Sophie Chantreau nous avons découvert des exemples bien intéressants. Ces locutions peuvent être et sont souvent familières, surtout orales. Par exemple :

- **il n'a pas inventé l'eau chaude, l'eau tiède**, - pour « il n'est pas très malin »,

- **écorcher la gueule**, la bouche, - pour « être pénible à dire » dans quelques contextes.

Aussi on peut rencontrer les locutions journalistiques, politiques (**le pre carre, l'état de grace**), médicales (**encephalogramme plat**), publicitaire ou tout simplement, neutres: «**on efface tout et on recommence**», à côté «**de remettre les pendules à l'heure**» ou du très fréquent «**retour à la case départ**».

On le voit, les variantes formelles d'une même idée, règle de la création populaire spontanée, sont ici à l'honneur. Par exemple, **donner de l'eczema à qqn**, à côté de **donner (filer) des boutons, de l'ur-**

ticaire pour rendre malade, puis au sens « d'être très désagréable ».

Encore une fois, l'allusion culturelle est devenue une forme de phraséologie ultra-courante, ou des livres particulièrement populaires, qu'ils soient ou non français, par exemple- « **élémentaire, mon cher Watson !** », -emprunte au Sherlock Holmes de Conan Doyle, cotoient les diseurs humoristes, -« **y a comme un défaut !** » et les dialogues de films, -« **vous avez dit bizarre ?** ».

Signe des temps, la lecture n'est plus seule en cause et une nouvelle tradition orale, mais en fait spectaculaire et résultant d'une rhétorique très élaborée, vivent relayer la formation traditionnelle des proverbes. Ceux-ci vieillissent et sortent d'usage, mais se renouvellent aussi, par des images plus contemporaines, par exemple, - « **un train peut en cacher un autre** ».

De nombreuses allusions de ce type, tout comme les anciens proverbes, sont d'ailleurs anonymes et ne caractérisent qu'un milieu. Par exemple, la police dans «**circulez, y a rien à voir!**», réintroduisant ainsi dans la phraséologie ce pouvoir social qui dépasse la référence à un créateur individuel et repérable.

Conclusion

L'aller et retour entre discours individualisé et codage social s'observe parfaitement dans cet univers mouvant des locutions. Son évolution est fonction des systèmes de communication, qu'ils soient interindividuels ou massifs, c'est-à-dire des mouvements culturels de la société tout entière.

A la fin on peut dire que à l'heure actuelle l'intérêt porte aux problèmes de la phraséologie ne cesse de croître. Il serait juste de dire que la phraséologie demeure jusqu'à présent un des domaines de la linguistique qui soulèvent le plus de discussions.

Littérature

1. Alain Rey, Sophie Chantreau (2007): Dictionnaire d'expressions et locutions. Robert
2. Maurice Rat (1964): Petit dictionnaire des locutions françaises. P
3. Bally Ch. Traité de stylistique française. Librairie C. Klincksieck
4. Sechehaye A. (1926): Essai sur la structure logique de la phrase. P.
5. Marouzeau J. (1959): Précis de stylistique française. P.

История французской фразеологии и обзор ее развития

Гюльнара Садыхова

Кафедра лексикологии и стилистики французского языка

*Азербайджанский Университет Языков
ул. Рашида Бехбудова 60, AZ1000, Баку,
Азербайджан*

Тел.: (99450) 3495 254

Email: gulnarasadiq.70@mail.ru

Резюме:

Данная статья посвящена некоторым вопросам французской фразеологии. Мы постарались осветить вопросы ее формирования и историю развития фразеологизмов в различные исторические периоды. Мы представили некоторые недавно созданные фразеологические выражения, которые показались более интересными. Материал иллюстрирован примерами из литературных и прочих источников.

Ключевые слова:

французская фразеология, история развития фразеологизмов.

ფრანგული ფრაზეოლოგიის ისტორიისა და მისი განვითარების მიმოხილვა

გულნარა სადიხოვა

ფრანგული ფრაზეოლოგიისა და სტილი-სტიკის კათედრა

აზერბაიჯანის ენათა უნივერსიტეტი

*რაშიდ ბეხბუდოვის ქ. №60, AZ1000, ბაქო,
აზერბაიჯანი*

ტელ.: (99450) 3495 254

Email: gulnarasadiq.70@mail.ru

რეზიუმე

1) სტატია ეძღვნება ფრანგული ფრაზეოლოგიის ზოგიერთ საკითხებს. ჩვენ შევეცადეთ მიმოგვეხილა ფრაზეოლოგიზმების ფორმირებისა და განვითარების ისტორიის საკითხები სხვადასხვა ისტორიულ პერიოდებში. ჩვენ წარმოვიჩინეთ ზოგიერთი ახლადშექმნილი ფრაზეოლოგიური შესიტყვებები (გამოთქმები), რომლებიც უფრო საინტერესოდ გვეჩვენა. მასალა აღებულია ლიტერატურული და სხვა მრავალი წყაროდან.

საკვანძო სიტყვები:

ფრანგული ფრაზეოლოგია, ფრაზეოლოგიზმების განვითარების ისტორია.

Семантическая структура отглагольного словообразовательного гнезда в современном английском языке

Синджиашвили Тинатин Валерьяновна
Грузинский технический университет
Департамент иностранных языков и коммуникаций.
Ул. Костава, 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел. 851 113 220

Иванисели Манана Шотаевна
Грузинский технический университет
Департамент иностранных языков и коммуникаций.
Ул. Костава, 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел. 822 373 819

Резюме

В данной работе определение понятия «Совокупная семантика СГ» выводится из его соотношения с понятием «Семантический объект гнезда». Термин «Семантический объект СГ» обозначает количество значений всех членов СГ независимо от порядка их сложения. Совокупная семантика гнезда представлена семантическим объектом гнезда с учетом иерархии семантических отношений членов СГ, поскольку иерархия семантических отношений членов СГ, превращает аморфный, неупорядоченный семантический объект в строение системы семантических подгнезд.

Анализ особенностей гнезд, образованных от двунаправленных глаголов, показал, что в формальном плане данные СГ не отличаются большей сложностью по сравнению с гнездами от О-глаголов; выводы о структуре словообразовательного гнезда от двунаправленных глаголов аналогичны выводам, полученным в ходе анализа второй группы гнезд.

Ключевые слова:

Семантика, словообразовательное гнездо, глагол, производное существительное, семантическая структура.

Введение

Цель данной работы состоит в выявлении семантической структуры отглагольного словообразовательного гнезда современного английского языка, а также в установлении единиц, релевантных для выражения совокупной семантики гнезда.

Словообразование представляет собой особую подсистему языка, которая может быть описана в терминах принадлежащих ей макроединиц – словообразовательных гнезд, которые представляются наиболее адекватными для целей исследования как структурных, так и семантических аспектов словообразовательной системы. Исследование семантического взаимодействия производящего и производных всех ступеней деривации следует квалифицировать как начальный этап в решении проблем, связанных с изучением СГ-словообразовательного гнезда.

Основная часть

В настоящей работе значительное место уделено изучению влияния различных характеристик исходной единицы – глагола как на семантику отдельных производных, так и на семантику всего гнезда. Исследование семантики дериватов показало, что, во-первых, всем членам гнезд присущ отглагольный характер, то есть, архисема процессуальности в модифи-

цированном виде присутствует в любом производном любой ступени деривации. Более того, категориальная принадлежность вершины СГ оказывается релевантной при установлении количественного распределения производных, принадлежащих к разным частям речи. Так, в отглагольных СГ наибольший удельный вес приходится на долю производных имен существительных; прилагательные составляют около 1/3 всех отглагольных дериватов; третье место занимают производные глаголы; наименьшую группу составляют производные наречия.

В отличие от других частей речи глагол характеризуется значительным набором оппозиций, свидетельствующих о семантической многогранности глагольных наименований. В числе характеристик глагола отмечается «переходность/непереходность», имеющая разную интерпретацию в синтаксисе и семантике. Данная характеристика, присущая мотивирующему глаголу, проявляется через ориентацию глагольного действия на сферу семантического субъекта или объекта. «Переходность/непереходность» в онтологическом плане представляется как бинарная оппозиция и рассматривается как синтактико-семантическое свойство отглагольных наименований.

Словообразовательное гнездо включает однокоренные, а следовательно, семантически подобные слова и представляет собой языковую единицу, члены которой организованы корреляционным типом словообразования. Корреляционные процессы именуются так вследствие того, что исследуемая пара слов «мотивирующее-производное» демонстрирует словообразовательные корреляции слов, происходящие между мотивирующим и дериватов, характерные также и для более протяженных цепочек слов, связанных отношениями словообразовательной производности.

В ходе анализа исследуемого материала были выявлены отдельные случаи, когда корреляционным типом отношений связываются члены разных СГ, в результате объединения которых возникает новая словообразовательная группировка. Так, в современном английском языке сосуществует два однокоренных семантически близких глагола, *fix* и *fixate*, являющиеся вершинами разных СГ.

В СГ, образованное от глагола *fix* входит двадцать одно производное. Гнездо характеризуется сложной семантикой, имеет разветвленную структуру:

	<i>fix</i>	
<i>prefix</i>		<i>fixable</i>
<i>tranafix</i>	<i>fix</i>	<i>fixed</i>
<i>refix</i>	<i>fixation</i>	<i>fixative</i>
<i>unfix</i>	<i>fixing</i>	
	<i>fixture</i>	
	<i>fixer</i>	
<i>prefix</i>	<i>fixity</i>	<i>fixedness</i>
<i>prefixion</i>		<i>fixative</i>
<i>prefixture</i>		
<i>tranafixion</i>		
	<i>prefixal</i>	

Анализ дефиниций всех однокоренных производных позволил установить, что ЛСВ существительного fixation мотивируются значениями глагола fixate. Следовательно, по трем ЛСВ существительное fixation входит в СГ от глагола fixate:

fixate
fixation

Таким образом, семантика существительного fixation может рассматриваться как связующий элемент между двумя СГ, объединение которых составляет единую словообразовательную семью.

Словообразовательное гнездо обладает как планом выражения, так и планом содержания и равно как и составляющие его слова – члены СГ – является двусторонней языковой сущностью, что обуславливает правомерность исследования семантической структуры гнезда по аналогии с семантической структурой слова.

Подобно слову, которое может быть определено как совокупность внутренне взаимосвязанных и формально тождественных лексико-семантических вариантов, словообразовательное гнездо может быть описано в терминах единиц более низкого порядка, который в данной работе принято называть структурно-семантическими вариантами (сокращенно ССВ) гнезда или семантическими подгнездами.

Анализ семантики СГ в том аспекте, в котором он представлен в настоящем исследовании, связан прежде всего с необходимостью и актуальностью изучения лексико-семантических вариантов слов, выступающих в качестве конституирующих элементов структурно-семантических вариантов гнезд, поскольку ССВ СГ представляет собой иерархически упорядоченное единство ЛСВ производных членов гнезда, мотивированных одним из значений производя-

щего.

Данная работа предполагает такое понимание СГ, при котором последние расщепляется на столько семантических подгнезд, сколько значений имеет в семантической структуре мотивирующий глагол. Следовательно, СГ, образованное от полисемантического глагола «Х», имеющего «У» значений, расщепляется соответственно на «У» семантический подгнезд.

Однако, как показал проведенный анализ, далеко не все ЛСВ исходного глагола являются словообразовательно активными. Те ЛСВ, которые не имеют производных в СГ, следует, видимо, рассматривать как потенциальные вершины семантических подгнезд, поскольку постоянное движение языка влечет за собой изменение словообразовательной системы, отражающееся как в появлении новых значений у имеющихся языковых единиц, так и новых лексических единиц: развитие семантики СГ происходит не только по «вертикали» за счет увеличения глубины гнезда в терминах деривационных шагов, но и по «горизонтали», что предполагает появление новой единицы – нового члена СГ и, соответственно, семантического подгнезда.

Заключение

Одним из аспектов исследования семантики отглагольного СГ явилось исследование соотношений семантических объемов производящих и производных единиц, тесно связанное с проблемой внутрилексемной деривации, позволяющее выявить количественную и качественную тождественность исходной единицы и дериватов-членов СГ. Для достижения этой цели были сопоставлены семантические структуры производящего глагола и производных единиц гнезда. Анализ позволил установить, что в современном английском языке существует три

типа соотношений: 1) семантический объем производного; 2) семантический объем производящего глагола превышает семантический объем производного; 3) семантический объем производящего глагола меньше семантического объема производного.

ЛИТЕРАТУРА

1. И. К. Архипов (1994): Семантика производного слова английского языка. М. «Просвещение»
2. А. М. Кузнецов (1999): Деривационный статус отглагольных имен. Автореферат диссертации. М.
3. М. В. Никитин (2003): Основы лингвистической теории. Москва. «Высшая школа»

Semantic Structure of the verbal Word-Formative Family in the Family in the Modern English Language

Tinatin V. Sinjiashvili
Georgian Technical University
Department of Foreign Languages and Communication
77, Kostava St., 0175, Tbilisi, Georgia
Tel: 851 113 220

Manana Sh. Ivaniseli
Georgian Technical University
Department of Foreign Languages and Communication
77, Kostava St., 0175, Tbilisi, Georgia
Tel: 822 373 819

Summary

In the present work the definition of the notion “combined semantics of WF” is derived from its relationship with the notion “semantic object of the family”. The term “semantic volume of WF” means the number of meanings of all WF members irrespective of the order of their addition. The combined semantics of the family is represented by the semantic volume of the family with allowance for the hierarchy of semantic relations of the WF members since the hierarchy of semantic relations of WF members changes the amorphous, random semantic object into the structure of the system of semantic sub-families.

The analysis of peculiarities of the families formed from bidirectional verbs showed that formally the WF data are not distinguished by big complexity compared with the families from 0-verbs; the conclusions about the structure of the word-formative family from bidirectional verbs are similar to those obtained in the course of the analysis of the second group of families.

Key words:

semantics, word-formative family, verb, derived noun, semantic structure.

ზმნისაგან ნაწარმოები სიტყვების ბულის სემანტიკური სტრუქტურა თანამედროვე ინგლისურ ენაში

თინათინ სინჯიაშვილი
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
უცხო ენებისა და კომუნიკაციის
დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. №77, 0175, თბილისი,
საქართველო
ტელ. 851 113 220

მანანა ივანისელი
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
უცხო ენებისა და კომუნიკაციის
დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. №77, 0175 ,თბილისი, საქარ-
თველო
ტელ. 822 373 819

რეზიუმე

მოცემულ ნაშრომში “სიტყვათწარმომქმ-
ნელი ბუდის ერთობლივი სემანტიკის” ცნე-
ბის განსაზღვრა გამოყვანილია “ბუდის სე-
მანტიკური ობიექტის” ცნებასთან შეფარ-
დებით. ტერმინი “სიტყვათწარმომქმნელი
ბუდის (სბ) სემანტიკური ობიექტი” აღნიშ-
ნავს სიტყვათწარმომქმნელი ბუდის ყველა
წევრის მნიშვნელობების ერთობლიობას
მიუხედავად მათი დაჯგუფების წესისა. ბუ-
დის ერთიანი სემანტიკა წარმოდგენილია
ბუდის სემანტიკური ობიექტით – სიტყვა-
თწარმომქმნელი ბუდის ყველა წევრის სე-

ნატიკური ურთიერთობების იერარქიის გა-
თვალისწინებით, რადგანაც სიტყვათწარ-
მომქმნელი ბუდის წევრების სემანტიკური
ურთიერთქმედების იერარქია გადააქცევს
ამორფულ, უწესრიგო სემანტიკურ ობიექტს
სემანტიკური ქვებუდების სისტემის წყო-
ბად.

ორმხრივ მიმართული ზმნებისგან წარ-
მოქმნილი ბუდეების თავისებურებების
ანალიზმა აჩვენა, რომ ფორმალურად სი-
ტყვათწარმომქმნელი ბუდე არ განსხვავ-
დება მეტი სირთულით 0-ზმნების ბუდეებ-
თან შედარებით; ორმხრივ მიმართული
ზმნებისგან სიტყვათწარმომქმნელი ბუდის
სტრუქტურაზე დასკვნები ანალოგიურია
იმ დასკვნებისა, რაც მიღებულია ბუდეების
მეორე ჯგუფის ანალიზისას.

საკვანძო სიტყვები:

სემანტიკა, სიტყვათწარმომქმნელი ბუდე,
ზმნა, წარმოქმნილი არსებითი სახელი, სე-
მანტიკური სტრუქტურა.

Культурные доминанты идиолекта Федора Сологуба (на материале романа «Мелкий бес»)

Табатадзе Хатуна Шотаевна

Грузинский технический университет

ул. М. Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел.: 893 540 957

E-mail: tabatadze08@mail.ru

Резюме

В статье рассмотрена переходная культурная эпоха начала XX века. Признак неустойчивой парадигмы проявляется в использовании Сологубом архетипических образов и их художественном наполнении. Введенные автором архетипические образы, по своей семантической наполненности перекликаются с ведущими идиолектическими концептами и мифами. Писателем задействован полный перечень актуальных для своей эпохи архетипов, которые выступают как архетипические бинарные оппозиции.

Ключевые слова:

Ф.Сологуб, символизм, архетипы.

Введение

В 1905 году, в разгар революции, в журнале «Вопросы жизни» (№№ 6-11) выходит роман Ф. Сологуба «Мелкий бес», который создавался в 1892-1902 годах. Автор становится все-российской знаменитостью, произведение во многом предопределяет литературные искания 1910-х годов. Роман сразу стал популярным. Созданный «на рубеже двух столетий», он сохраняет эту «пограничность» в русской культуре и сегодня: частично, по своей структуре, по авторскому мышлению, произведение Сологуба принадлежит к классическому реалистическому роману XIX века, но вместе с тем уже и

к символизму.

Интерес к различным аспектам творчества и литературной биографии Ф. Сологуба реализовался в работах российских и зарубежных филологов: А. Дорофеева, М. Дикман, И. Жирковой, В. Ерофеева, А. Лаврова, З. Минц, О. Михайлова, Л. Пильд, П. Пильского, И. Смирнова, Л.Силард, Т. Венцлова, И. Якубовича и многих других. На сегодняшний день идея «пограничности» творчества Сологуба находит все больше сторонников в среде исследователей. Основательно изучено влияние на писателя творчества его предшественников: Н. Гоголя, Ф. Достоевского, А. Чехова и др. И. Якубович причисляет прозу Сологуба к традиции русского философского романа [9, 1989: 3]. И. Жиркова же отмечает в малой прозе писателя «попытки соединения «бытового» реализма с символическим принципом изображения действительности» [3, 1988: 51] и утверждает, что именно влиянию русской классики обязаны литературные успехи Ф. Сологуба в жанре рассказа. Русский писатель-эмигрант Евгений Замятин именно Федора Сологуба считал зачинателем «новой главы русской прозы»; он оптимистично высказывался об этом художнике: «Жестокое время сотрет многих, но Сологуб – в русской литературе останется» [6, 1911: 150].

Идиостиль Ф.Сологуба содержит ряд особенностей, изучение которых способно прояснить творческий портрет автора как носителя коммуникативных и когнитивных составляющих парадигмы Серебряного века русской культуры. К числу таких особенностей относится авторская модель построения пространства в романе «Мелкий бес», в основе которой лежит принцип архетипической репрезентации реальности. Пространство романа Сологуба на-

полнено своеобразной авторской семантикой, сквозной для русской литературы, восходящей к идиостилю Н.Гоголя, Ф.Достоевского. Однако перед нами не просто подражание именитым образцам. Сологуб, опираясь на опыт своих предшественников-реалистов, наполняет их нарративные принципы совершенно новым содержанием, открывая новые смыслы в казалось бы известных художественных приемах.

Основная часть

Писателям Серебряного века, чье творчество пришлось на переходную культурную эпоху, среди множества художественных задач в том числе нужно было в первознаках и первосимволах найти надежную опору для реализации своих творческих целей. Сологуб-прозаик гармонично вписался в рамки переходной культурной эпохи. При построении системы образов, их художественном наполнении автор в полном соответствии с основными тенденциями своей эпохи использует прием архетипического параллелизма: персонажи романа выступают одновременно как бы в двух ипостасях – вечном (символьно-архетипическое начало) и временном (реализация символьно-архетипического начала в конкретном временном дискурсе).

Знаковыми архетипическими образами в символизме стали Христос (А.Белый, А.Блок), Святая Троица, ангел (Блок), бес и всякая нечисть, мать, смерть, Эдем и Эреб и др. Сразу оговоримся, что применительно ко всему Серебряному веку, и Сологуб в этом плане не исключение, архетипическое следует понимать как первообраз, но первообраз окультуренный, даже олитературенный. Поэтому у символистов довольно редко встречаются в чистом виде такие древнейшие архетипы, как архетип Отца, Сына, Матери и т.д. Они используют архетипический маркер, ориентируясь на тот факт, что

история как бы началась с христианства. Тогда становится понятным, почему Христос, к примеру, для символистов архетипичен. То же самое можно отнести и к фольклорно-литературным персонажам такого типа, как бесы и т.д.

Сологуб почти во всех своих произведениях использовал архетипические образы, которые по своей семантической наполненности перекалились не только с ведущими идиолектическими концептами эпохи серебряного века, но и с авторскими мифами. Писателем задействован полный перечень актуальных для своей эпохи архетипов, которые в ряде случаев выступают в романе «*Мелкий бес*» как бинарные оппозиции. В романе «*Мелкий бес*» нами выделены следующие архетипы: Отец, Мать, Бес (в образе Недотыкомки[□]) и др., при этом отмечается их опосредованная соотносительность с христианским мифом.

Большинство писателей Серебряного века довольно часто используют демонический элемент для семантического расширения произведения. Не исключение и роман «*Мелкий бес*». Возникший из глубин литературной традиции мифический образ Недотыкомки является воплощением экзистенциального кошмара бытия, преследующего современного автору русского человека. Если рассмотреть исток авторского мифа о Недотыкомке, то на ум сразу же приходят черт Ивана Карамазова, гоголевский черт из «*Майской ночи*». Семантически Недотыкомка архетип беса, безликой нечисти. Ее образ, разумеется, ничтожен по сравнению с образом черта Ивана Карамазова, но именно эта известная литературная фигура когнитивно соотносится с Недотыкомкой в романе Сологуба. Образ Недотыкомки при сопоставлении с нарративными составляющими образа черта Ивана Карамазова демонстрирует авторскую установку на сознательное преуменьшение первой. Возможно, что такой вариант нарративного сценария явля-

ется типичным элементом внутреннего метади-скурса, отражающего установки авторского сознания в переходную культурную эпоху.

Образ Недотыкомки в романе настолько ничтожен, что автор даже не предлагает читателю «портрета» этого существа. *«Откуда-то прибежала маленькая тварь неопределенных очертаний – маленькая, серая, юркая недотыкомка. Она посмеивалась и дрожала, и вертелась вокруг Передонова. Когда же он притягивал к ней руку, она быстро ускользала, убежала за дверь или под шкаф, а через минуту появлялась снова, и дрожала, и дразнилась – серая, безликая, юркая»* [7, 1991: 53]. Если у Сологуба «недотыкомка **безликая**», то совершенно по-другому рисует черта Достоевский: *«Это был какой-то господин или, лучше сказать, известного сорта русский джентльмен...»*. *«Физиономия неожиданного гостя была не то чтобы добродушная, а опять-таки складная и готовая ... на всякое любезное выражение»* [выделено мной – Х. Т.]. [1, 1985: 354-355].

Как видим, у Достоевского описание черта антропоморфично и гиперболизировано, а у Сологуба образ Недотыкомки сознательно обезличен, почти развешен. Так где же здесь основа для сопоставления? Использование классических архетипических сюжетов и образов было сознательной эстетической установкой Сологуба. Интересно вспомнить отрывок из письма Сологуба А. Измайлову: *«Мне кажется, - писал он, - что такие произведения, как «Война и мир», «Братья Карамазовы» и пр., должны быть источником нового творчества, как древние мифы были материалом для трагедии... порою мы можем рассказать о них такие подробности, которых не имел в виду их создатель»* [5, 1911]. Это письмо косвенно подтверждает нашу гипотезу о влиянии образа черта Ивана Карамазова на структуру образа Недотыкомки. Однако автор не копирует персонажа Достоевского, он

его преподносит читателю как бы в зеркальном отражении, причем отражении в кривом зеркале. Да, лейтмотив тот же, но наполнение иное: Недотыкомка продукт эпохи рубежа веков, с ее ироническим, игровым пафосом. В эпоху Сологуба не только бес мельчает, но и герой, претендующий на звание сверхчеловека, также выглядит мелко. Так в романе реализуется на одном из уровней текста заявленное автором в названии обмельчание как маркер эпохи. Мельчают не только люди (Карамазов – Передонов), мельчают архетипические сущности (черт Ивана - Недотыкомка).

Текст *«Мелкого беса»* почти целиком построен на бинарных оппозициях. В романе выделяются оппозиции *«провинция – столица»*, *«жизнь – смерть»*, *«добро – зло»*, *«прошлое – настоящее»* и т.п. Данные оппозиции, как и оппозиции являются базовыми для построения художественного пространства романа и одновременно являются универсальными для русской литературы. Однако в романе Сологуба когнитивный аспект этих оппозиций репрезентируется сквозь призму их архетипического наполнения.

Художественная интерпретация оппозиции *«столица – провинция»* в творчестве каждого писателя имеет свои особенности. Субъективный взгляд на оппозицию *«столица – провинция»* представлен в произведении Сологуба. *«Столица»* ассоциируется с Эдемом, а *«провинция»* - с Эребом. В тексте *«Мелкого беса»* антитеза *«столица – провинция»* усилена в основном за счет активизации в сознании читателя реалий столицы. Образ Петербурга воссоздается в романе Сологуба как бы «за кадром». Автор старается расширить художественное пространство романа, используя в описании провинциального городка реалии столицы: *«Из Летнего сада Передонов стремительно вошел к Вершиной»* [7, 1991: 198] или предместьям

столицы *«Предводителей дом напоминал помещицкую дачу где-нибудь в Павловске или в Царском Селе»*, у значимых персонажей романа (девица Адаменко, Грушина) родня живет в Петербурге.

Стоит отметить, два типа пространства, сложившиеся к концу XIX столетия в русской литературе в две мифологемы (Петербург – провинция), обладают каждое своей знаковой символикой. Это и памятник Фальконе в Петербурге (со времен А. Пушкина памятник Петру I, знаменитый *«Медный всадник»*, символизирует столицу Российской империи), туман (*«Классическое описание Петербурга всегда начинается с тумана...»*) [4, 1994: 31].

Сологубом удивительно описан сад провинциального городка, в котором происходит действие романа. Для его описания писатель активно использует одну из знаковых символик Петербурга – желтый цвет: *«Сад желтел и нестрел плодами... Там качались сухие коробочки мака да бело-желтые крупные чепчики ромашки, желтые головки подсолнечника никли перед увяданием... , цвели светло-желтые [выделено мной – Х. Т.] лютики ...»* [7, 1991: 27]. Контекст символизма словно врывается в ткань прозы Сологуба: желтый цвет (*«Желтый пар петербургской зимы, Желтый снег, облипающий плиты...»*) (*«Петербург»* И. Анненский).

Сама же столица, изображенная в романе, словно не существует в реальности. В.Ерофеев справедливо отметил, что в романе Ф. Сологуба: «Мир столицы, где живет мифическая княгиня, от которой зависит место инспектора для Передонова и куда сам герой ездит для встречи с ней, не носит характера противовеса. <...> Столица остается призрачной, ирреальной, никакой» [2, 1990: 5]. Она недостижимый Эдем, куда можно стремиться, но так и не попасть. Она идеал в сознании обитателей замшелого провинциального городка, потому все, что

хоть мало-мальски напоминает Петербург, особенно ценится в провинции (парк, архитектура зданий, всеильная мифическая княгиня). Не случайно столица в тексте романа ирреальная: невозможно материально представить Эдем, потому и столица - Рай сознательно не описывается автором. В противовес ей, материальные, телесные черты провинциального городка воссозданы подчеркнуто подробно.

В главном герое романа – Передонове, просматриваются два архетипических образа: с одной стороны, архетип Отца-Кроноса, пожирающего своих детей (в нашем случае, учеников-гимназистов). *«Передонов выбирал родителей, ...: придет, нажалуется на мальчика (гимназиста), того высекут, - и Передонов доволен. ... К тем, которые, по мнению Передонова, стали бы заступаться за сыновей, он и не ходил: еще пожалуются в округ», «Каждый день посещал он хоть одну ученическую квартиру. Там он вел себя по-начальнически: распекал, распоряжался, угрожал»* [7, 1991: 108]. По мысли Юнга, почти любая авторитетная фигура – министр, учитель [выделено мной – Х. Т.], врач, родитель – может быть проявлением этого архетипа. Необоснованное агрессивное поведение Передонова против своих учеников-гимназистов дает нам повод предположить, что авторская мысль при создании образа Ардальона Борисовича явно сознательно стремилась актуализировать в нем архетипические черты Отца-Кроноса - злобного, нагоняющего ужас на своих «детей» существа: *«А Передонову нравилось, когда мальчики плакали, - особенно, если это он так сделал, что они плачут и винятся. Владино смущение и сдержанные слезы на его глазах, и робкая, виноватая его улыбка – все это радовало Передонова»* [7, 1991: 57].

С другой стороны бинарной оппозиции обычно фиксируется архетип мудрого и доброго Отца. По определению Юнга, этот архетип

представляет собой изначальную энергию, которая может способствовать **личностному росту** [выделено мной – *Х. Т.*] (в романе Передонов мечтает о росте по службе, хочет завладеть инспекторским местом) и преобразованию или, напротив, **разрушению и дезинтеграции личности** [выделено мной – *Х. Т.*]. Стоит вспомнить финал романа, в котором личность Передонова разрушена психически и морально: «*Передонов сидел понуро и бормотал что-то несвязное и бессмысленное*» [7, 1991: 138]. Зато «растет» гимназист Сашенька, этот архетипический «двойник» Передонова. При этом в очередной раз, как уже было с изображением недтыкомки, ироничный авторский голос вновь звучит в тексте, сообщая читателю, что и из этого молодого человека едва ли вырастет мудрый Отец, муж, наставник.

Архетип Матери реализован в романе в образе Варвары Дмитриевны Малошиной. Но вновь авторская игра с читателем продолжена: Варвара являет собой архетип «наоборот». Варвара в романе становится женой Передонова, несмотря на то, что всем персонажам она представляется как его родственница. В ее образе прослеживается бинарная оппозиция «*жена-сестра*» (в романе она приходится Ардальону Борисовичу троюродной сестрой). «*Да как же ты на Варваре Дмитриевне женишься? . . . ведь она же тебе сестра! Разве новый закон вышел, что и на сестрах венчаться можно?*» [7, 1991: 15]. Архетип матери претерпевает скрытую семантизацию. В данном случае перед нами сказочная злая мачеха (олитературенная разновидность архетипа), которая пытается ревностью добиться любви Отца (Передонова) и власти над ним. «*Женись только на ней, [Марте – Х. Т.] - закричала Варвара, красная и дрожащая от злости, я ей глаза кислотой выжгу!*» [7, 1991: 24].

Проявления позитивного аспекта архетипа матери настолько воспеты в русской культуре,

что не стоит повторяться, перечисляя их. Негативный аспект этого архетипа вызвал к жизни ведьмовские образы мачех, свекровей и тещ всех сказок и семейных драм. Помимо матери как плодородного и доброжелательного божества, этот архетип таит в себе, по выражению Юнга, «оргиастическую эмоциональность и стихийные глубины» [8, 1997: 241]. Заботливая – убаюкивающая – обволакивающая – удушьяющая – пожирающая – вот направление непрямого скольжения архетипа от его положительного полюса к отрицательному, что явственно прослеживается в семантике образа Варвары.

Удивителен нарративный прием Сологуба, переводящий героиню романа Варвару из одной зоны функционирования архетипа в совершенно иную ипостась. Стоит еще раз обратить внимание на то, что героиня соединена не только родственными, но и брачными узами с Ардальоном Борисовичем Передоновым. Не лишено оснований предположение, что в творческом сознании автора имело место невольное обращение к германо-скандинавской мифологии. В ней, как известно, штормовое божество моря – Ран, является одновременно сестрой и женой демона мирового моря – Эгира[□]. В мифологии она была хозяйкой волшебной сети, которую набрасывала на корабли, чтобы утащить их на дно. Варвара в романе тоже как бы обладает невидимой «волшебной сетью» (вымышленная знакомая княгиня Волчанская, которая, по мнению Передонова, должна продвинуть его по чиновной лестнице). С помощью этой выдумки Варвара обманым путем женит на себе главного героя. «*Сама княгиня Волчанская обещала Варваре, уж это наверное. Как только, говорит, выйдет за него замуж (Передонова), так я ему сейчас же и выхлопочу место инспектора*» [7, 1991: 7]. Не подозревая о лжи, Передонов с большой надеждой ждет своего инспекторского места, а сам тем временем, женившись на Вар-

варе, опускается все ниже и ниже, совершенно потеряв человеческое достоинство в глазах друзей и жителей города. Вместо преобразования происходит дезинтеграция его личности, т.е. полное разрушение вплоть до сумасшествия. Сумасшествие является в данном случае, как мы понимаем, авторским приемом, где автор еще раз адресует читателя к Достоевскому. И вновь у Сологуба все наоборот: сумасшествие Ивана Карамазова, этого колосса зла и заблуждений, происходит из осознания трагической роли, которую он невольно сыграл в смерти отца, от зрелища воплощенной «идеи», а Передонов сходит с ума от неосуществимости своих жалких стремлений.

Заключение

Таким образом, архетипизация является одной из ведущих черт идиолекта Сологуба. Автор вносит в свое повествование довольно удачно выбранные архетипические образы, которые становятся главными маркерами идиолекта писателя. Разумеется, исчерпать всю глубину вопроса об архетипах романа «Мелкий бес» в пределах одного доклада едва ли возможно. Однако нам хотелось бы акцентировать внимание на некоторых выводах.

1) В основе художественного мира Ф.Сологуба лежит особый тип изображения реальности, в котором органично сплетены архетипическое начало и его «неосемантизация». Этот прием, став одной из ведущих черт идиолекта прозаика, призван актуализировать в читательском сознании известные литературные знаки, наполненные новым содержанием.

2) Архетипы романа «Мелкий бес», проанализированные выше, выполняют многообразную функцию в художественном пространстве романа, сплетаясь в некое противоречивое единство: «все они подчеркивают родство героев с первозданно прекрасным архаическим миром»⁴. Однако изначальная красота, комму-

ницируя с современной автору действительностью, утрачивает первоначальные черты и приобретает черты эпохи, в которой жизнь протекает в пространстве подмен и иллюзий.

3) Тяготение Сологуба к архетипизации реальности продиктовано в романе стремлением не просто воссоздать эпоху, сколько разобраться в сложном вопросе русской парадигмы сознания, которая, по мнению писателя, заводит страну в опасные дебри, сопоставимые с эсхатологическими глубинными катастрофами. Именно для воплощения этой экзистенциальной мысли автор прибегает к использованию архетипического начала при построении нарратива романа.

Ф.Сологуб останется в русской литературе как великолепный художник, сумевший изобразить свою эпоху сквозь дымчатое стекло архетипических образов, которые являлись также неотъемлемой составляющей культуры эпохи серебряного века. Своеобразная «сологубовская архетипизация» - неотъемлемая составляющая идиолекта писателя.

Литература

1. Достоевский Ф. (1985): Братья Карамазовы // Достоевский Ф. Собр. соч. в 8 тт. Т.2. – М.
2. Ерофеев В. (1990): «Мелкий бес» Ф. Сологуба и русский реализм // В лабиринте проклятых вопросов. – М.
3. Жиркова И. (1988): Рассказы Ф. Сологуба 1890-1900-х годов // Из истории русской литературы конца XIX-начала XX века. – М.
4. Иванов Г. (1994): Собр. Соч. в 3-х тт. Т. 3. – М.
5. Измайлов А. (1911): Литературный Олимп. Характеристики встречи, портреты, автографы. – М.
6. О Ф.Сологубе (1911): Критика. Статьи и заметки. – СПб.

7. Сологуб Ф. (1991): Мелкий бес. – Томск.
8. Юнг К. (1997): Душа и миф: Шесть архетипов. – Киев; М.
9. Якубович И. (1994): Романы Ф. Сологуба и творчество Достоевского // Достоевский: Материалы и исследования. – СПб.

Примечания (Endnotes)

1. Ф. Сологуб, как это бывает в художественном тексте, расширив семантическую структуру слова «недотыкомка», наполнил его новым содержанием, сделал это слово символом в романе «Мелкий бес».
2. См. Энциклопедический словарь Брокгауза и Эфрона (1890—1907).
3. См. Ю.Лотман, З. Минц, Е. Мелетинский «Мифы народов мира», Мифологическая энциклопедия. В 2-х томах, под ред. С. Токарева, М., 1982; т. 2, стр. 58-65.

თეოდორე სოლოგუბის იდიოლექტის კულტურისეული დომინანტები (რომანის “წვრილფეხა ეშმაკი” მასალაზე)

ხათუნა ტაბატაძე
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
უცხო ენების და კომუნიკაციის დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. №77, 0175, თბილისი, საქართველო
ტელ. 893 540 957
 E-mail: tabatadze08@mail.ru

რეზიუმე

სტატიაში განხილულია მე-XX ს-ის დასაწყისის გარდამავალი კულტურისეული

ეპოქა. არამდგრადი პარადიგმის ნიშანთვისება გამოიხატება სოლოგუბის მიერ არქეტიპული სახეების გამოყენებით და მათი მხატვრულად შევსებით. რომანში ავტორისეული არქეტიპული სახეები შეესაბამებიან წამყვან იდიოლექტურ კონცეპტებს და მითებს. მწერლის მიერ ამოქმედებულია არქეტიპების სრული ჩამონათვალი, აქტუალური თავისი დროისათვის, რომლებიც წარმოადგენენ არქეტიპულ ბინარულ ოპოზიციებს.

საკვანძო სიტყვები:

თ. სოლოგუბი, სიმბოლიზმი, არქეტიპები.

Dominant cultural idiolect Theodor Sologub (based on the novel «Little Demon»)

Khatuna Tabatadze
Georgian Technical University
Department of Foreign Languages and Communications
77, Kostava St., 0175, Tbilisi, Georgia
Tel: 893 540 957
 E-mail: tabatadze08@mail.ru

Abstract

In given article we discuss a transitional cultural epoch beginning of the twentieth century. Criteria of instability paradigm is manifested in the use of the author of archetypal images and their artistic content. Having used by Sologub in the novel archetypes images, on the semantic fullness have something in common not only with leaders ideological conception and myths. The writer involves the full list of actual archetypes for the epoch which in some cases as archetypes binary oppositions.

Keywords:

Th. Sologub, symbolism, archetypes.

Rasgos fonéticos y morfológicos de las Glosas Emilianenses

Nino Chrikishvili
Estudiante de doctorado
Universidad Estatal Ivane Javakhishvili de Tbilisi
Facultad de Ciencias Humanitarias
Departamento de Filología Romance
Ave/Chavchavadze 36, 0179, Tbilisi, Georgia
Tel: 898 165 756
E-mail: n.chrikishvili@yahoo.com

Resumen

Las Glosas Emilianenses son las anotaciones interlineadas o marginales, escritas en castellano (en el Monasterio de Suso situado en la Provincia de La Rioja) en el código latino, con la intención de resolver dificultades de comprensión sintáctica, morfológica y léxica de ese texto latino sobre las vidas de santos y sermones.

El manuscrito tiene valor enorme por varios motivos pero el tema principal de este artículo es su importancia lingüística y la descripción del sistema fonético y morfológico del español arcaico según las Glosas. Además de la descripción de los rasgos que caracterizan a estos sistemas, en el artículo tenemos la explicación de la importancia de este manuscrito para la lengua vasca y la de los motivos que causaron la influencia del dialecto aragonés en castellano.

Palabras claves

Glosas, dialecto castellano, dialecto aragonés, vasco, sistema fonético, diptongación, sonorización, palatalización, sistema morfológico.

Introducción

Es un hecho sabido que, a lo largo de la historia, las lenguas cambian y en muchas ocasiones lo hacen profundamente. La mayoría de los cambios se explica por factores históricos, geográficos y políticos (factores externos) pero también hay causas internas, relacionadas con el aparato fonador.

Es natural que entre estas lenguas sea el español. Castellano que nació de la mezcla de la lengua latina y las lenguas prerromanas tuvo varias etapas de evolución y modificó mucho con el tiempo.

El primer texto escrito en castellano donde estos cambios aparecen por primera vez es Las Glosas Emilianenses. Según este manuscrito he intentado analizar el sistema fonético y morfológico del castellano arcaico. Los rasgos que caracterizan a estos sistemas es el tema principal de este artículo.

Parte principal

En la edad media los monjes que vivían en el Monasterio de Suso (situado en La Rioja y fundado por el ermitaño San Millán (Emiliano) en el siglo V) empezaron a realizar una enorme labor de copia de los libros antiguos escritos en latín pero había momentos cuando pensaban que algunos fragmentos eran difíciles de entender. Para aclarar las dificultades de comprensión sintáctica, morfológica y léxica, los monjes hicieron anotaciones (glosas) interlineadas o marginales. El texto en latín trata de santos y está fechado en el siglo X pero las glosas que contiene están escritas a finales del siglo XI. Por el nombre del fundador del Monasterio de Suso, glosas escritas allí son conocidas como Glosas Emilianenses.

Todavía no se sabe quien fue el autor de las Glosas Emilianenses pero hay 3 versiones. Un grupo de los investigadores no duda que el glosador es un estudiante de latín que hace anotaciones cerca de las palabras más difíciles. Otro grupo considera que el autor es un monje predicador que prepara sus sermones. El tercer grupo de investigadores piensa que el autor no es sólo una persona debido a la diferencia de la letra.

Las Glosas Emilianenses, en total más de mil, están escritas en latín, castellano y vasco y contienen tanto palabras independientes como oraciones simples. Más de cien glosas están escritas en

castellano pero con mucha influencia de navarro-aragonés y entre ellas la más importante es glosa 89 (página 72) donde aparece la frase más larga en castellano arcaico. Es un fragmento del sermón de San Agustín:

En castellano arcaico: “*Cono aiutorio de nuestro dueno Christo, dueno salbatore, qual dueno get ena honore et qual duenno tienet ela mandatione cono patre cono patre cono spiritu sanctoenos sieculos delo sieculos. Faca mys Deus omnipotes tal serbitio fere ke delante ela sua face gaudioso segamus. Amen*”.

En castellano moderno: “*Con la ayuda de nuestro Señor, Señor Cristo, Señor Salvador. Señor que está en el honor y Señor que tiene el mandato con el Padre con el Espíritu Santo en los siglos de los siglos. Háganos Dios omnipotente hacer tal servicio que delante de su faz gozosos seamos. Amen*”.

En vasco aparecen dos glosas: *Izioqui dugu y guez ajutuezdugu*. También existe glosa de la segunda frase en castellano: *nos non kaigamus*. Las dos breves glosas en vasco son el testimonio escrito (no epigráfico) más antiguo de la lengua vasca del que se tiene noticia. El resto de las glosas está escrito en latín coloquial.

El uso de la lengua euskera y la influencia grande de aragonés se explica por la situación política y por la geografía de los reinos de la Península Ibérica. En la edad media el territorio de La Rioja estuvo en disputa entre los reinos Navarra y Castilla y era parte a veces del primer reino, a veces del segundo. Al mismo tiempo La Rioja limitaba con el País Vasco.

Las Glosas Emilianenses tienen valor enorme por varios motivos pero ahora debemos mencionar su importancia lingüística y aclarar los rasgos fonéticos y morfológicos del castellano arcaico. Vamos a empezar por vocalismo.

En los ejemplos se ve claramente que vocales tónicas - ě y ō se diptongan: ě>ie, ō>ue. Hay quince ejemplos de la primera digtongación: *lat. tĕnet*>

esp.ant. tienet, lat. pĕtra> *esp.ant. piedra*, etc y trece de la segunda: *lat. lŏco*> *esp.ant. lueco, lat. nŏstro*> *esp.ant. nuestro, lat. hŏmine*> *esp.ant. uemne*, etc. Hay una palabra con ō >ua: *huamne* (<*homine*). M. Pidal lo explica por la influencia de aragonés. En cuanto al vocalismo átono, aquí no hay ningún tipo de cambio. Vocales finales no cambian: *lat. speculu*> *esp.ant. spiritu, lat. honore*> *esp. ant. honore, lat. dico*> *esp. ant. dico*. La vocal más usada al final de las palabras es e, principalmente en formas de infinitivo y del plural de imperativo: *parare, tenete*, etc. Hay unos ejemplos de su pérdida: *quale*> *qual*.

Mucho más hay que comentar sobre el consonantismo. En las palabras escritas en castellano aparece un consonante inexistente en latín y un dígrafo, tampoco conocido para latín. La apariencia de ñ es resultado de la evolución de nn en latín. Los copistas empiezan a utilizarlo para representar las dos enes superpuestas. En la edad media grupos -gn y mn también se convirtieron en ñ. En cuanto al dígrafo ll, se aparece por la palatalización de los grupos de consonantes - pl, cl, fl.

Como en todos los textos antiguos las grafías c (ante i, e) y z parecen emplearse de modo promiscuo: a) en posición inicial: *certe, zerte*; b) en posición intervocálica: *facen, fazen*; c) tras consonante: *dulce, terzero*.

En posición final aparecen unas pocas consonantes, en concreto: l, m, n, r, s, t. Los ejemplos con n final principalmente son formas verbales, concretamente formas de la tercera persona de plural. En el texto tenemos tres formas de presente (*bergudian, fazen, parescen*) y ocho formas de futuro (*endrezaran, uerteran, se feran*); S aparece en verbos de segunda persona de singular (ocho ejemplos: *jerras, segamus*, etc) y de primera persona de plural (siete ejemplos: *castigemus, segamus*, etc). S también aparece en los pronombres (*nos, uos*), en los adverbios (*mas, plus, fueras*) y finalmente, en la palabra *Deus*; T principalmente en formas de tercera persona de singular (veinte ejemplos:

dat, parat, dicet, tienet, etc) y en la palabra *et*. L, m y r – se presentan solo en una glosa : *qual, legem, por*.

La influencia de aragonés se ve claramente acerca de las oclusivas intervocálicas y consonantes palatalizadas. La conservación de las consonantes sordas intervocálicas y el mantenimiento de los grupos pl, cl, fl son rasgos que caracterizan al dialecto aragonés pero oponen a la norma castellana donde consonantes sordas se hicieron sonoras y los grupos pl, cl, fl se convirtieron en ll (por la influencia de las lenguas prerromanas). En las Glosas Emilianenses aparecen ejemplos de los dos tipos: *lueco*, *tota*, *ganat*, *aflarát*, *aplecare* (mantenimiento), *bergudian* (sonorización), *oc(u)lu>uello* (palatalización). El cambio de los grupos interiores – kt, ult > it, uit también es por la influencia del dialecto aragonés: *lat. factum > esp. ant. feito*, *lat. multus > esp. ant. muito*. En la edad media Castilla ya ofrece otra solución- CH.

El manuscrito es interesante por sus rasgos morfológicos también. Los glosadores usan el artículo *elo, elos* y *ela*: *elo leged*, *elos serbicios*, *ela sua face*. En todo estos casos se ve que el artículo tiene su forma plena pero hay unos casos con e inicial perdida por preposición: *delo sieculos*, *alos misquinos*. Tras preposición en y con cae L: *ena, eno, enos, cono*. No aparece el artículo indefinido. En Glosas hay varios ejemplos de los pronombres personales : *jo, tu*.

El código contiene 79 formas verbales. La mayoría de los verbos corresponde al presente y al futuro (modo indicativo). En todos los casos de la tercera persona de singular (presente) aparece terminación t: *uenot, conuienet*. Hay solo 4 ejemplos de apócope de t y eso se explica por su unión a una palabra postpuesta al verbo que empieza por consonante : *Faca nos*. Aquí mismo hay que destacar que consonante t ya perdía en latín vulgar peninsular. Su uso se explica por la intención de los copistas para mantener o recuperar dicho sonido. No hay ejemplos de la segunda persona de plural pero hay muchos de otras personas: *cas-*

tigo, dico, jerras, siedes, castigemus, segamus, bergudian, parescen. En las Glosas Emilianenses aparecen formas de futuro también: *tornaras, alfarat, lebartamus, tardaran*, etc. No hay ejemplos de las personas primera y quinta.

En Glosas aparecen unas preposiciones y adverbios. Preposiciones más usadas son de y a : *de nuestro dueno*, *a nobis*, etc. En cuanto a los adverbios, tenemos dos adverbios de tiempo y dos de lugar: *ances* (*lat. antea, esp. antes*), *lueco* (*lōco*), *fueras* (*fōras*), *aluenge* (*lat. lōnge, esp. lejos*).

Conclusión

En conclusión, la lengua de las Glosas (manifestación notable de aragonés) revela la confluencia de formas que representan diversos estados de evolución. El texto, como hemos visto, refleja la existencia de una contienda entre posibilidades diferentes: diptongación uá / ué, presencia / ausencia de -e final, etc. Pero a pesar de anarquía formal hay una transparente tendencia a uniformarse en torno a una norma. Una norma elaborada y enraizada en la provincia riojana y que en muchos aspectos coincidía con la que por los mismos años estaba caracterizando al dialecto aragonés

Literatura

1. ახვლედიანი ც., კობეშვიძე მ. (2009): ესპანური ენის ისტორია, “მედეა”, თბილისი
2. Wolf H. (1996): Las Glosas Emilianenses, Sevilla
3. Penny R. (2008): Historia de la lengua española, Ariel, Barcelona
4. Lapesa R. (1986): Historia de la lengua española, Madrid
5. Corominas J. (2008): Diccionario etimológico de la lengua castellana, Gredos, Madrid

ემილიანური გლოსების ფონეტიკურ-მორფოლოგიური მასხასიათებლები

ნინო ჭრიკიშვილი
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ჭავჭავაძის გამზ. 36, 0179, თბილისი, საქართველო
Tel: 898 165 756
E-mail: n.chrikishvili@yahoo.com

რეზიუმე

ემილიანური გლოსები ესპანურ ენაზე დაწერილი პირველი ტექსტია, რომელიც აღმოჩენილია რიოხას პროვინციაში მდებარე სუსოს მონასტერში და დათარიღებულია XI საუკუნით. კასტილიურ ენაზე შესრულებული ეს უძველესი ხელნაწერი წარმოადგენს ლათინური რელიგიური ტექსტების (წმინდანების ცხოვრების აღწერის და მათი ქადაგებების) რთული მონაკვეთების განმარტებებს ესპანურ ენაზე, რომელსაც ამავე მონასტერში მცხოვრები ბერები აკეთებდნენ გვერდის მინდორზე ან ხაზებს შუა.

უდიდესია ემილიანური გლოსების მნიშვნელობა ისტორიული და კულტურული თვალსაზრისით, მაგრამ ჩვენი ინტერესის სფეროს წარმოადგენს მისი ლინგვისტური ღირებულება. ხელნაწერი საკმაო მასალას გვაწვდის შუა საუკუნეების ესპანურის ფონეტიკური და მორფოლოგიური სისტემების შესახებ, რომელთა დახასიათებაც სტატიის მთავარი თემაა. ასევე ავსხნით, თუ რატომ არის ემილიანური გლოსები მნიშვნელოვანი ბასკური ენისთვის და რამ გამოიწვია არაგონული დიალექტის დიდი გავლენა კასტილიურ ენაზე დაწერილ გლოსებში.

საკვანძო სიტყვები:

გლოსა, კასტილიური დიალექტი, არაგონული დიალექტი, ბასკური ენა, ფონეტიკური

ტიკური სისტემა, დიფთონგიზაცია, პალატალიზაცია, მორფოლოგიური სისტემა.

Фонетические и морфологические особенности Эмилианских Глоссов

ჭრიკიშვილი ნინო გელაენა
Тбилисский государственный университет
Факультет гуманитарных наук
Пр. Чавчавадзе 36, 0179, Тбилиси, Грузия
Тел.: 898 165 756
E-mail: n.chrikishvili@yahoo.com

Резюме

Эмилианские глоссы первый текст, написанный на испанском языке, обнаруженный в монастыре Сусо в провинции Риохи, датированный с XI веком. Эта древняя рукопись, составленная священниками, проживавшие в этом монастыре, поясняет трудные части религиозных латинских текстов (описание жизни святых и их проповеди) и дается на полях страниц или между строками.

Значение Эмилианских Глоссов велико с точки зрения истории и культуры, но наша сфера интересов определяется его лингвистической ценностью. Эта рукопись дает нам достаточно необходимую информацию о фонетической и морфологической системах средневекового испанского языка, описание которых является основной задачей статьи. Также мы поясняем важность этих толкований для Баскского языка, а также чем было вызвано влияние арагонского языка на глоссы, написанных на Кастильском диалекте.

Ключевые слова:

Глосса, кастильский диалект, арагонский диалект, баскский язык, фонетическая система, дифтонгизация, палатализация, морфологическая система.

კომენტარი ჯონ კრაულის ახალ ესსეთა კრებულზე (New Essays on Winesburg, Ohio – Ed. by John W. Crowley)

თამარ ხეცურიანი
ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ქ. ჩოლოვაშილის გამზირი 3/5, 0162,
თბილისი 0162, საქართველო
ტელ.: 855 576 596
E-mail: tamrokhstamara@yahoo.com

რეზიუმე

ჯონ კრაულის ახალ ესსეთა კრებულში მოცემულია ცნობილი ამერიკელი მწერლის შერვუდ ანდერსონის წიგნის „უაინსბურგი, ოჰაიო“ (1919) ანალიზი. წიგნმა, რომელიც გამოირჩევა თავისი უჩვეულო ფორმით, აღიარება მოუტანა მის ავტორს. რაც შეეხება ფორმის უჩვეულობას, იგი მდგომარეობს იმაში, რომ წიგნი შედგება ერთმანეთთან მჭიდროდ დაკავშირებული ცალკეული ნოველებისგან, რომელთა გმირების ცხოვრებისეული სურათის დეტალები საერთო კომპოზიციაში ერთიანდებიან და წიგნის მთლიანობას განაპირობებენ.

უნდა აღინიშნოს, რომ ანდერსონის საუკეთესო ნაწარმოებებმა დიდი ზეგავლენა მოახდინეს შემდგომი თაობის თითქმის ყველა გამოჩენილი მწერლის შემოქმედებაზე. ანდერსონის გარდაცვალების შემდეგ ინტერესი მისი მწერლობისადმი მინელდა, მაგრამ გასული საუკუნის 70-ანი წლებიდან მოყოლებული მეცნიერები და კრიტიკოსები კვლავ უბრუნდებიან მის ნაწარმოებებს და იკვლევენ ანდერსონის როლს ამერიკული ნოველისტიკის ევოლუციაში.

ამ კუთხით აქტუალურია ჯონ კრაულის ზემოხსენებული კრებული, რომლის ანალიზსაც წარმოადგენს წინამდებარე სტატია. ნაშრომში გაშუქებულია ის, თუ რო-

გორია ანდერსონის წიგნის „უაინსბურგი, ოჰაიო“ თანამედროვე აღქმა და ასევე საუბარია „ახალი კრიტიკის“ მნიშვნელობაზე, რამაც, თავის მხრივ, გზა გაუხსნა კლასიკოსთა ნაწარმოებების ახლებური ხედვის შესაძლებლობას.

საკვანძო სიტყვები:

ამერიკული ნოველა, „ახალი კრიტიკა“, ლიტერატურული კონტექსტი, ნატურალისტური ექსპრესია, თემა-მოტივები.

შესავალი

ჩვენს მიერ წარმართული კვლევის პროცესში შერვუდ ანდერსონის ნოველისტიკის სფეროში, პრაქტიკულად მუდამ გვხვდება შერვუდ ანდერსონის მსატკრული პროზის პერიოდული რეზიუმირების ცდები, როდესაც სხვადასხვა თაობის ლიტერატურული კრიტიკოსები, მათ შორის ისინიც, ვისაც თავი არ მიაჩნიათ თითქმის საუკუნის მანძილზე მიმდინარე „ანდერსონიანის“ მუდმივმოქმედ მეხოტბედ ან გამქიქებლად – ყველა ისინი, ნებისთ თუ უნებლიედ აღიარებენ საკუთარი შეფასებების მცდელობის მთავარ პრობლემას, რომ „ცუდად თუ კარგად“, მაგრამ მაინც მოეთხოვებათ ჩამოაყალიბონ საკუთარი მკაფიო პოზიცია ანდერსონის როლის თაობაზე ამერიკული ნოველისტიკის ევოლუციაში, და მათი ასეთი პოზიცია უნდა იყოს კრიტიკული დაჯამების, და ამავე დროს ეპოქალური დისტანცირების პროდუქტი – ეპოქალურის, რადგან ყოველი მომდევნო თაობის კრიტიკული ხედვა დიახაც უნდა განსხვავდებოდეს ადრინდელისაგან; ეს არამც და

არამც არ ნიშნავს, რომ პოზიცია უნდა იყოს დიამეტრალურად შეცვლილი, მაგრამ ფაქტია, რომ კვალიფიციური კრიტიკა ვალდებულია განსხვავდებოდეს მანამდე არსებული შეფასებებისაგან საკუთარი არგუმენტაციით და ინტერპრეტირების საფუძველით.

ყოველგვარი ცდა, რომ გავერკვეთ ამა თუ იმ მწერლის შემოქმედების სპეციფიკაში, კვლავაც გვარწმუნებს იმაში, თუ რამდენად ლოგიკურად ჩამოყალიბდა “ახალი კრიტიკის” პოზიცია და მოთხოვნები იმ სფეროში, რაც ეხება ყურადღების ფოკუსირებას სამსჯელო ტექსტზე, რის შედეგადაც ტრადიციული მიდგომის დიაპაზონი გაიშალა და მწერლის ისტორიულ-საზოგადოებრივ და ბიოგრაფიულ გარემოს კიდევ დაემატა სპეციფიკური ინტერესის სფეროები, რომლებიც აგრეთვე გასათვალისწინებელია ავტორის ანდა მისი შემოქმედების შეფასებისას. ამ სფეროებში ჩვენ ვგულისხმობთ ფსიქოლოგიის, ეკონომიკის, და იდეოლოგიისა თუ ფილოსოფიისათვის დამახასიათებელ საკითხებს. აქედან გამომდინარე, გაიზარდა მხატვრული შემოქმედების ინტერპრეტირების სავარაუდო მიმართულებები და ხედვა, რაც განსაკუთრებით კარგად ჩანს ისეთ ავტორთა შეფასებაში, რომელთა პოპულარობამ და მოდამ უკვე გამოიარა აღზევებისა და დაცემის ეტაპები.

ამ თვალსაზრისით ბევრისთვის მთავარი შეგრძნება ანდერსონის მაგალითი, რომლის შეფასებამ უკიდურესი ცვლილება განიცადა თაყვანისცემიდან – სრულ უგულვებელყოფამდე, ამ მხრივ, ჩვენი ყურადღება მიიქცია ჯონ კრაულის მიერ გამოცემულმა ნაშრომმა: *New Essays on Winesburg, Ohio* – Ed. by John W. Crowley – Cambridge University Press, New York, 1990, რადგან მასში ამოვიცანით ობიექტური ხედვისა და გაწონასწორებუ-

ლი შეფასებების წარმატებული მაგალითი. ეს მომენტი კარგად აისახა ზემოხსენებულ ესსეთა კრებულში, რომელიც აღსანიშნავია არა მხოლოდ კრიტიკული მიდგომის განსხვავებული და რეპრეზენტატიული ხედვის ჩვენებით, არამედ თავად კრაულის, როგორც კრებულის შემდგენელის როლით, რომელმაც ავტორთა მექანიკურ შერჩევას ამჯობინა კონცეფტუალური მიდგომა ანდერსონის ადგილის და როლის მიმართ ამერიკული ნოველის განვითარებაში, და ამასთან ერთად, თვითონაც ჩაერია ანდერსონის ლიტერატურული პორტრეტის გააზრებაში და შეიძლება ითქვას, “ტონი მისცა” მაღალმხატვრული და კვალიფიციური კრიტიკის დონეს. ამას ის წარმატებით ართმევს თავს საკუთარი ლიტერატურული გემოვნების და ალღოს წყალობით, და თავიდანვე წინ სწევს ანდერსონის პერსონაჟთა იმ ასპექტს და თვისებას, რითაც მათი სახე უკავშირდება წინა თაობის ტიპაჟს და ამით იქმნება როგორც ნაწარმოების ობიექტური შეფასებისათვის საჭირო შესატყვისი ლიტერატურული კონტექსტი, ასევე ანდერსონის თემატიკის ისტორიული ტრადიციის ამოცნობა და განსაზღვრა.

ძირითადი ნაწილი

საამისოდ ჯონ კრაული იყენებს თემატიკის ფრაგმენტაციის და კონკრეტული დეტალების ტიპოლოგიზაციის მეთოდს. ამ გზით მას სჭირდება სათანადო “მასალებრივი არგუმენტაცია”, რისთვისაც ის ახერხებს დააკავშიროს ანდერსონის თემატიკები – უილიამ დინ ჰოუელსის რომანთან „საილას ლაფემის ამადლება“ (1885), კერძოდ იმ მოტივთან, რაც სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესების სწრაფვას უკავშირდებოდა და გავრცელებულ ჟარგონზე იხსენიებდნენ როგორც rags-to-riches formula-ს, და რასაც კრაული მოიხსენიებს

როგორც “corrosive effects of industrial capitalism on the human spirit... the possibility that morality and success were incompatible, indeed mutually exclusive”. [John W.Crowley 1990:3] („ადამიანის სულიერების დამანგრეველ ინდუსტრიულ კაპიტალიზმს, სადაც ზნეობა და წარმატება - რომლებიც, თავის მხრივ, თანაბრად გამორჩეულია - ფაქტობრივად, ურთიერთგამომრიცხავი ცნებები ხდებიან.“) ამასთანავე, ჯონ კრაული მართებულად ითვალისწინებს ანდერსონთან დაკავშირებით ჩამოყალიბებული ლიტერატურული კრიტიკის ორ მხარეს და ტენდენციას: ვგულისხმობთ როგორც ანდერსონის ნოველისტიკისათვის ტიპური მოტივის - და პრაქტიკულად ერთსა და იმავე, სექსუალურ საფუძველზე განვითარებული ნევროზის ასახვას, რისი შეფასება ძირითადად ცალსახა უნდა იყოს, და ამასთან ერთად, ასევე ვგულისხმობთ მეორე ტენდენციას - მისი ნოველისტიკის მუდმივ იდეას, რომელიც ხან სუსტად, ხან ძლიერი ინტენსივობით იგრძნობა მის მოთხრობებში, რომ მატერიალური წარმატება მიიღწეოდეს არა სულიერი კომპრომისის ან დეგრადაციის ხარჯზე: “Anderson, who shared Howell’s abhorrence of industrialism, sought to write a narrative of moral rejuvenation in which success could be rewedded to morality”. [John W.Crowley 1990:3] („იზიარებდა რა ჰოუელსის მოსაზრებას იმის თაობაზე, რომ ინდუსტრიალიზმი ზიზღის მომგვრელი იყო, ანდერსონი ოცნებობდა დაეწერა ამბავი მორალური განახლებისა“).

კიდევ ერთი მომენტი, რის გამოც ჩვენ ვაფასებთ კრაულის ამ კრებულს, ის არის, რომ ავტორი ინარჩუნებს ირონიის უნარს, რომლის საშუალებით მისეული შეფასება არ ემორჩილება იმ ბიძგს სუბიექტურობისაკენ, რასაც იძლევა ანდერსონის ცხოვრებისეული დრამის სენტიმენტა-

ლური ხედვა და გაგება, და რასაც თავი ვერ აარიდა რიგმა კრიტიკოსმა. ირონიით და ვითარების პაროდირებით კრაული ქმნის ისეთ სამსჯელო ფონს და ატმოსფეროს - მართალია, ისევე ჰოუელსის ტექსტის ციტირებით, მაგრამ ეს ციტატაც საკმარისია, რომ დავინახოთ ავტორისეული ირონია გამდიდრების სურვილით გაუღენთილი საზოგადოების მისამართით:

“So you want my life, death and Christian sufferings, do you, young man?”

“That’s what I am after,” said Bartley. “Your money or your life.”

“I guess you wouldn’t want my life without money,” said Lapham. [John W.Crowley 1990:2] (--ასე რომ, შენ გინდა ჩემი სიცოცხლე, სიკვდილი და ქრისტიანული ტანჯვა-წამება, არა, ყმაწვილო?

-დიახაც, რომ ასეა,- თქვა ბარტლიმ. - ან შენი ფული ან შენი სიცოცხლე.

- ჰო, მაგრამ შენ ხომ არ გენდომება ჩემი სიცოცხლე ფულის გარეშე-უპასუხა ლაფემმა).

და ასეთ კონტექსტში მით უფრო ეფექტურია ანდერსონის პროზის შეფასება ისტორიული ტრადიციის გათვალისწინებით, რაც გულისხმობს პარალელს ისეთ პერსონაჟებთან, რომლებიც შეიძლება მოვიხსენიოთ როგორც “simple people of “sterling morality” who live for their children’s advancement and instill in them “the simple virtues of the Old Testament and Poor Richard’s Almanac.” [John W.Crowley 1990:3] („სრულფასოვანი ზნეობის” უბრალო ხალხი, რომელიც ცხოვრობს საკუთარი შვილების წინსვლისთვის და უნერგავს მათ ძველი აღთქმისა და „უბირი რიჩარდის ალმანახის” მარტივ ღირსებათა სიყვარულს“).

ამგვარი პერსონაჟები დიახაც მოიძებნება ანდერსონის ნოველებში, და როგორც წესი, მათი მორალური სიმტკიცე და ზნეო-

ბრივი გამარჯვება უფრო მკითხველისათვის ხდება დასანახი და გასაგები, ვიდრე ამ პერსონაჟების სიუჟეტურ-ყოფითი მარცხის თანამონაწილეებისათვის და მოწმეებისათვის შესაბამის ნოველებში. ამ თვალსაზრისით შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ რამდენადაც ერთგული არ უნდა იყოს ანდერსონი ტრადიციული ზნეობრივი კოდის, იგი მაინც უპირატესობას ანიჭებს სინამდვილის რეალისტურ ასახვას, და დრამატული კონფლიქტის უტყუარობას; სწორედ ამიტომ ასე დრამატული ჩანს მისეული პროტაგონისტების “ჩუმი” მარცხი.

უნდა ითქვას, რომ მრავალ მიზეზთა გამო, ნებისთ თუ უნებლიედ, ანდერსონმა თუ შეიძლება ასე ითქვას, “გააერთიანა” თავისი ცხოვრება და შემოქმედება; “გააერთიანა”, რადგან თავისი ნოველების დეტალებად და ელემენტებად აქცია საკუთარი ცხოვრების გადამწყვეტი ნაბიჯები და დეტალები, და მათ შორის, ყველაზე ცნობილი – მისი “სამწერლო გზაზე დადგომის” გახმაურებული ნაბიჯი. საკვირველია, მაგრამ მიუთითებს რა გარკვეულ მსგავსებაზე ანდერსონის ცნობილ ”წუთიერ ტრანსფორმაციაზე” ბიზნესმენიდან შემოქმედამდე, კრახული იფარგლება ამ გარეგნული “ბიოგრაფიული” მსგავსებით, ეყრდნობა რა მწერლის მოგონებას, რომ ის ჩვეულებისამებრ, საქმიან წერილს კარნახობდა მდივანს, როდესაც უცებ შეჩერდა, სიტყვა შუაზე გაწყვიტა – “looking directly into her eyes, I laughed gaily... I looked at my feet. “I have been wading in a long river and my feet are wet,” I said. Again I laughed as I walked lightly towards the door and out of a long and tangled phase of my life, out of the door and out of the door of buying and selling, out of the door of affairs”. [John W. Crowley 1990:8] („ჩაახედე მას თვალებში, მხიარულად გავიცინე... მერე ფეხებზე დავიხედე. „მდინარეზე რომ გადავდიოდი, ფეხები სულმთლად დამის-

ველდა,”- ვუთხარი. ისევე გამეცინა. შემდეგ უდარდელად გავემართე კარისკენ, გაველი გარეთ, და უკან მოვიტოვე ჩემი ცხოვრების განვლილი, აწეწილ-დაწეწილი წლები და მათთან ერთად ყიდვა-გაყიდვის და საქმიანობის ხანა.”).

უნდა აღვნიშნოთ, რომ ამგვარ აქტში კრიტიკოსი მსგავსებას ხედავს იბსენის ნორას საბედისწერო ნაბიჯთან პიესაში “თოჯინის სახლი”. ამ პარალელს კრიტიკოსი მართებულად უდებს საფუძვლად გმირის სწრაფვას დამოუკიდებლობისა და ემანსიპაციისაკენ, რაც შეიძლება გავრცელდეს ანდერსონის გმირებზეც; მაგრამ კრიტიკოსი უყურადღებოდ სტოვებს თვით იმ ფაქტს, რომ სიტყვა *exit* **საერთოდ გამოხატავს ანდერსონის პერსონაჟთა სულიერი კონფლიქტის კულმინაციურ მომენტს, ვინაიდან ყველა ასეთი პერსონაჟი გადის ყოფითი არსებობის რუტინული ფორმიდან, და ცოტა ხნით მაინც, თვისობრივად განსხვავებული რეჟიმის წესით იქცევა.**

საერთოდ, ჩვენ მიგვაჩნია, რომ მთელი რიგი კრიტიკოსების შეფასებათა მსგავსებას განაპირობებს მათი დამოკიდებულება ბიოგრაფიული ფაქტის ავტორისეულ ახსნაზე, მაგრამ ასეთი ახსნა შინაარსს არ მატებს მათ დასკვნებს. ეს შენიშვნა თანაბრად ვრცელდება დედის მოტივზე, ქალთა ტიპაჟის განსაზღვრაზე და წარმოჩენაზე, საკუთარი თავის ფსიქოანალიტიკურ პორტრეტზე, და შემოქმედებითი მომენტის და შთაგონების იმპულსის ამოცნობაზე.

საკუთარი თავის შეცნობისას, ანდერსონი გამოჰყოფდა ორ მომენტს: - ერთს, მისი სოციალური და საქმიანი, “ბიზნეს-აქტიურობის” ეტაპს, რომელიც წინ უძღვოდა მის შემოქმედებით კარიერას, და მეორეს – უკვე უშუალოდ მისი მწერლობის ხანას, და იმ პერიოდში ნაფიქრალს და თვითშე-

ფასებას. *A Story Teller's Story*-ში, ანდერსონი იხსენებს ბენჯამენ ფრანკლინისეული ტიპის “შეგონებებს”, რომელთა მკვეთრი დინამიკა, ზოგჯერ კი პაროდიული ციტირება, განსაკუთრებით აძლიერებს ამ ფსევდო-შეგონებათა “უტრირებულად გლეხურ” ფილოსოფიას: “Get on. Make money. Get to the top. A penny saved is a penny earned. Money makes the mare go”. [John W. Crowley.1990:5] (,იყავი წარმატებული. გამდიდრდი. იარე მწვერვალისკენ. შემონახული პენი, ნაშთად ვარს უდრის. ფული ძალაა.”) აღსანიშნავია, რომ ანდერსონის მკვეთრ და შეურიგებელ იდიოსინკრეზიას იმაზე, რასაც ვუწოდებთ ფულად ურთიერთობაზე აგებული საქმიანობის წესს, და იდიოსინკრეზიას საერთოდ, ზოგადად ქვეყნისა და სამყაროს მიმართ – ამას ხელი შეუწყო უშუალოდ მისი საქმიანობის სპეციფიკამ, რასაც არაფერი არ ჰქონდა საერთო ზნეობასთან და სულიერებასთან. ქალაქის მაღალ სოციალურ საფეხურზე ყოფნა თავისთავად ანიჭებდა მას “upper crust”-ის საზოგადოებრივ მდგომარეობას, და ამ სტატუსს მოსდევდა კიდევ ტრიალი ისეთ წრეში, რომლისთვისაც საერთოდ უცნობი და უცხო იყო ნებისმიერი გატაცება იმ “მასალით”, რასაც არ გააჩნდა ფულადი ექვივალენტი.

ჩვენს ხელთ არსებული კრიტიკის საერთო თვალსაზრისის სურათი იძლევა კიდევ ერთი შენიშვნის საფუძველს: ანდერსონის შემოქმედებითი პორტრეტის დამხატვრი კრიტიკოსები აღნიშნავენ მისი პირადი ბუნების და ფსიქოლოგიის დამახასიათებელ საპირისპირო ინდივიდუალურ თვისებებს, და მართლაც – მწერალი ერთდროულად წარმოგვიდგება როგორც საკუთარი სოციალური წრის ორგანული ნაყოფი, და ამასთან ერთად, კიდევ როგორც ინტროვერტიული პიროვნება, რომელიც სიამოვნებას ნახულობს უფრო მეტად კარჩაკეტილ არ-

სებობაში და სხვათა ცხოვრების დაკვირვებაში და ანალიზში, ვიდრე ურთიერთობით “იმ სხვებთან”. მაგრამ ამგვარ ვითარებაში მთავარი ის არის, რომ ამ ურთიერთსაწინააღმდეგო საწყისთა კონფლიქტი აგრეთვე წარმოგვიდგება როგორც მსგავსი პრეცედენტის მქონე ეროვნულ ტრადიციაში – და ამის პირდაპირ და საუკეთესო მაგალითს იძლევა ნათენიელ ჰოთორნი, ვისი შემოქმედება წარმოგვიდგება როგორც ნოსტალგიისა და კრიტიკის ნარევი საკუთარი ერის წარსულისადმი. და მართლაც, ჯონ კრაულის მოჰყავს მსგავსი ვითარების ამსახველი მაგალითები, როდესაც ახსენებს – ერთის მხრივ, ანდერსონის პერსონაჟების სამყაროს, მამაკაცთა ტრადიციული ტლანქი და ბრიყვეული “მაჩოზით”, რისი ატმოსფერო სწამლავდა და სტეხდა სინდისიერი და დაკვირვებული ყმაწვილის სულიერ სამყაროს, ხოლო მეორეს მხრივ – მსგავსი სამყაროს მსხვერპლად განწირული ერთეული ქალის დრამას: “Part of what made *Winesburg, Ohio* seem so “modern” ... was its questioning of Victorian gender codes... that once had enforced a clear separation between the domestic sphere of women and the encompassing world of men”. [John W. Crowley.1990:11] (,უაინსბურგი, ოჰაიო” ნაწილობრივ იმიტომ გვეჩვენება ასე „თანამედროვედ”, რომ ამ წიგნმა ეჭვის ქვეშ დააყენა ქალისა და მამაკაცის ფუნქციების მკვეთრად გამოჯვანის წესი დამკვიდრებული ვიქტორიანულ ეპოქაში – მაშინ, როდესაც მამაკაცს მინიჭებული ჰქონდა საზოგადოებრივ საქმიანობაში სრული თავისუფლება, ქალის მოვალეობა მხოლოდ საოჯახო საქმეების გაძღვლით შემოიფარგლებოდა.”)

არის კიდევ ერთი მომენტი, რომელიც ხსნის კრიტიკოსთა ჩამოუყალიბებელი პოზიციის მიზეზს ქალი-პერსონაჟების გახსნასა და წარმოჩენაში ანდერსონთან –

თავად ავტორის მიერ ნახსენები საკუთარი შეგრძნებების განსხვავებული “პალიტრა”. კრაული მიიჩნევს რომ : ...a woman is central to his idea of the artist, for he was consciously in revolt against the model of manhood he had adopted in his youth. [John W. Crowley.1990:11] (“ანდერსონისათვის საკუთარი თავის ქალად წარმოდგენა განმსაზღვრელია, როცა საკითხი ეხება მისეულ წარმოდგენას ხელოვანის რაობაზე – რამეთუ ის შეგნებულად ებრძოდა იმ “კაცურობის” მოდელს, რომელიც მან სიყრმიდანვე შეითვისა.”)

საინტერესოა ანდერსონის მოგონება, რომლის “ნატურალისტური ექსპრესია” სტილისტურად უფრო გულუბრყვილო და ემოციურ აღსარებას მიესადაგება, ანდა ცალკე მოთხრობის მხატვრულ მოტივს. ანდერსონის ეს მოგონება იწყება გულწრფელი დეტალით, რომ დაძინებისას არ მონიღომა პიჟამოს ჩაცმა, და ამ ნიუანსს იგი იყენებს თავისი მოგონების დრამატიზაციისათვის და ამავე დროს, თავმოსაწონად, რადგან თვით იმ სურათში, და იმ სიტყვებში, როგორც არის ეს სურათი გადმოცემული, აშკარად იგრძნობა ერთგვარი ნარცისიზმი საკუთარი შემოქმედებითი “მუზით” და იმ სპონტანურობით, რა პირობებშიც შეიქმნა მისი „უაინსბურგი“:

I was there naked in the bed and I sprang up. I went to my typewriter and began to write. I was there, under those circumstances, myself sitting near an open window, the rain occasionally blowing in and wetting my bare back, that I did my first writing... I wrote it, as I wrote them all, complete in the one sitting... The rest of the stories in the book came out of me on succeeding evenings... I was like a woman having my babies, one after another but without pain. [John W. Crowley.1990:11] (შიშველი ვიწექი საწოლზე. მერე წამოვხტი, მივუჯექი საბუკლ მანქანას და დავიწყე წერა. ვიჯექი ასე, ღია ფანჯარასთან, წვიმა დრო

და დრო ჩემს ოთახში ასხამდა და შიშველ ზურგს მისველებდა, ასე გაჩნდა ჩემი პირველი ნაწერი... მე ის დავეწერე ერთი ამოსუნთქვით, ისე, როგორც ყველა სხვა... წიგნის დანარჩენი მოთხრობები მომდევნო საღამოებში გაჩნდნენ... ქალს დავემგვანე, რომელიც ბავშვებს ერთი მეორის მიყოლებით აჩენს, უმტკივნეულოდ.”).

აღსანიშნავია ის ირონია, როგორც უდგება ჯონ კრაული ამ პასაჟს: მან სკრუპულოზურად გადაამოწმა ნოველების რეალური ქრონოლოგია, და დაასკვნა, რომ ანდერსონი ხელმძღვანელობდა საკუთარი “შემოქმედებითი იმიჯის” ეფექტურობის სურვილით, რის გამოც არჩია, რომ სწორედ ეს რეალურად მომხდარი ფაქტი, რომელიც წინ უძღვოდა “Hands”-ის დაწერას, გამოეყენებინა თავისი ნიჭის გაბრწყინების მომგებიან სურათად – ნაცვლად იმისა, რომ არ დაერღვია მისი შემოქმედების ნამდვილი ქრონოლოგია და პირველ ნაწარმოებად დაესახელებინა სწორედ ის ნოველა, რითიც დაიწყო მისი სამწერლო კარიერა, ანუ “The Book of the Grotesque”.

კრიტიკული ლიტერატურის განხილულ ნაწილში ჩვენ არ შეგხვედრია ამ შენიშვნის საგულისხმო ფსიქოლოგიური დეტალი და ნიუანსი: იმისათვის, რომ საკუთარი შემოქმედებითი პორტრეტისათვის მიენიჭებინა უფრო შთამბეჭდავი და მეტყველი “არტისტიზმი”, ანდერსონმა არჩია გამოეყენებინა ზემოსხენებული ეპიზოდი თავისი ცხოვრებიდან – რის შედეგადაც ვრწმუნდებით, რომ მწერალი, რომელიც გვიან დაადგა შემოქმედებით გზას, ცდილობს, გარკვეულწილად, “აინაზღაუროს” დაკარგული პერიოდი, და საამისოდ ის მიმართავს საკუთარი პროფესიის და საკუთარი მხატვრული სახის იდეალიზაციას და “რომანტიზაციას”. ამით ვასკვნი, რომ მისი ეპოქის – fin de siecle–ის და ახალი

ეპოქის მაუწყებელი მოდერნიზმის ერთობლივი გავლენა იმდენად ძლიერი იყო, რომ ანდერსონს აარჩევინა ასეთი ზერედე, და უკვე გარდასული ლიტერატურული მოდით ნაკარნახევი პროფესიული სტერეოტიპი – მაშინ როდესაც მის “გროტესკთა წიგნში” ჩადებულია გაცილებით უფრო შინაარსიანი და ორიგინალური შემოქმედებითი ამბიციის მატარებელი იდეა, რომელშიც ამოიცნობა გაცილებით უფრო ცოცხალი, ჯერ არ გამოყენებული მხატვრული მეთოდის პოტენციალი, რამაც შემდეგ თავი იჩინა გასული საუკუნის საკულტო პროზის ავტორებთან – ჰენრი მილერთან და გორ ვიდალთან.

ამავე დროს, ობიექტურობა გეკარნახობს დავასახელოთ ის მომენტი, რამაც, ჩვენის აზრით, განაპირობა ანდერსონის მიერ ნამდვილი ფაქტების ამგვარი გადახედვება. ამისათვის საკმარისია პარალელი გავალოთ მისი მეტამორფოზის იმ ყბადაღებულ ეპიზოდთან, რომელიც ჩვენ ზემოთ ვახსენეთ, და სადაც ჩანს, რა უცებ, პრაქტიკულად ერთ წუთში აიღო ხელი მან თავის – არა მხოლოდ ბიზნესმენობაზე, ან უფრო მეტიც – ცხოვრების წესზე, არამედ საერთოდ – ხელი აიღო საკუთარ “მე”-ზე, მეობაზე, რათა დასდგომოდა შემოქმედებით გზას. გამოდის, რომ ორივე შემთხვევაში ანდერსონის ასეთ ნაბიჯზე თუ არჩევანზე ისევ და ისევ იმოქმედა მწერლის სწრაფვამ, რომ ფაქტები წარმოეჩინა მაქსიმალურად მხატვრულად.

ჯონ კრაულის სურვილმა, რომ რაც შეიძლება ღრმად მიუდგეს ანდერსონის შემოქმედებითი “სამზარეულოს” გამოცანებს, განაპირობა მისი კვლევის სიღრმეც – იქამდე, რომ კრიტიკოსმა მიაკვლია სავარაუდო გავლენის ერთ-ერთ წყარომდე: ჩვენ ვგულისხმობთ მოწოდებას “strenuous life”-სადმი, რომელიც გაისმა ჯერ კიდევ თეო-

ლორ რუზველტისეულ ცხოვრების წესის პროპაგანდაში, რომელიც კრაულის მოჰყავს რუზველტის ნაშრომიდან: “The Strenuous Life” (1900), “I wish to preach, not the doctrine of ignoble ease, but the doctrine of the strenuous life, the life of toil and effort, of labor and strife; to preach that highest form of success which comes, not to the man who desires mere easy peace, but to the man who does not shrink from danger, from hardship, or from bitter toil, and who out of these wins the splendid ultimate triumph”. [John W. Crowley. 1990:12;24]. („მე მსურს ვიქადაგო დოქტრინა არა სამარცხვინო უქმად ყოფნისა, არამედ ვიქადაგო სწავლება დაძაბული ცხოვრების, შრომის, ძალისხმევის, გარჯისა და ბრძოლის შესახებ; ვიქადაგო იმაზე, რომ წარმატების უმაღლეს ფორმას აღწევს არა ის, ვინც ადვილი ცხოვრებით ცხოვრობს, არამედ ის, ვინც არ უშინის ხიფათს, გაჭირვებას, მძიმე ჯაფას, და საბოლოოდ სწორედ ის ზეიმობს დამაგვირგინებელ და დიდებულ გამარჯვებას, ვისაც შესწევს ძალა და უნარი სირთულეების გადალახვისა.“)

ამ თვალსაზრისით შეიძლება დავასახელოთ რამდენიმე სიუჟეტი ანდერსონის ნოველებიდან, სადაც იგრძნობა რომანტიკას მოკლებული, და ყოველდღიური უდიდამო ყოფის მონოტონურობით გამოწვეული პერსონაჟის ფსიქოლოგიური ფეთქებადობა და დრამა.

დასკვნა

რასაკვირველია, ჩვენ კარგად გვესმის, რომ ჯონ კრაულის კრებულზე აგებული ჩვენი კომენტარი ეხება ანდერსონის მხატვრული პროზის ხედვის მხოლოდ რამდენიმე წახნაგს, მაგრამ ამ ეტაპზე ჩვენ მაინც გვინდა გამოვყოთ ერთ-ერთი – ის, რო-

მელიც ნაკლებად არის გამოყოფილი და ხაზგასმული ლიტერატურულ კრიტიკაში: ის, რომ კრიტიკაში გავრცელებული აზრი ანდერსონის ნოვატორობაზე უნდა ეხებოდეს მისი პროზის მხატვრულ ფორმას და სტილისტიკას, მაგრამ აზრით და შინაარსით მისი ნოველისტიკა წარმოადგენს ეროვნული ლიტერატურული და ეთიკური იდეოლოგიური ტრადიციის მოდიფიცირებულ ნაყოფს.

როგორც ვნახეთ, ანდერსონის შეფასებაში ლიტერატურული კრიტიკის ხედვა-მიდგომის ამპლიტუდები რამდენჯერმე შეიცვალა, მაგრამ ამის მიზეზი არა იმდენად ანდერსონია; დამოკიდებულების ასეთივე მონაცვლეობა შეიმჩნეოდა მისი მომდევნო თაობის მწერლებთან მიმართებაშიც, და იგივე პროცესი განიცადეს სკოტ ფიცჯერალდის, ჰემინგუეის და სელინჯერის შემოქმედების შეფასებებში. ამიტომ, მიზეზად უნდა მივიჩნიოთ, საერთოდ, ლიტერატურულ პროცესთა სიჭარბე ამერიკულ მწერლობაში, თითქმის გადატვირთვა განსხვავებული მიმართულებებით და ექსპერიმენტებით, რის გამოც კრიტიკას აშკარად უჭირდა ისეთი შეფასების გამოტანა, რომელიც ლიტერატურულ პროცესში გასარკვევ “მეგზურად” გაჰყვებოდა მკითხველთა ერთზე მეტ თაობას.

ლიტერატურა

1. *New Essays on Winesburg, Ohio* / ed. John W. Crowley (1990): New York: Cambridge University Press. p.p. 1-26
2. Sherwood Anderson, *Winesburg, Ohio* / ed. Malcolm Cowley (1979): New York: Penguin Books. p. 247

Comment on John Crowley's collection of New Essays on Winesburg, Ohio

Tamar U. Khetsuriani

Ilia State University

Cholokashvili av.3/5, Tbilisi 0162, Georgia

Tel.: 855 57 65 96

E-mail: tamrokhettstamara@yahoo.com

Abstract

In John W. Crowley's collection of new essays is given the analysis of *Winesburg, Ohio* (1919) by Sherwood Anderson, an American novelist and a short-story writer. *Winesburg, Ohio* is unusual in its form: it is a collection of closely integrated stories and is considered to be Sherwood Anderson's one of the best-known works.

It should be mentioned that Anderson's best works influenced almost every important American writer of the next generation. However, after his death, Anderson's reputation soon declined, but in the 1970s scholars and critics found a new interest in his work and studied his role in the evolution of the American Short Story. From this view-point Crowley's above-mentioned collection seems to be quite timely.

In the present article the attention is focused on the analysis of John Crowley's collection of new essays on *Winesburg, Ohio*. The work presents some details of contemporary reception of *Winesburg, Ohio*, and also gives comment on the importance of New Criticism that has opened up possibilities for new interpretations of the classics.

Keywords:

American short story, new criticism, literary context, naturalistic expressionism, theme-motives

**Комментарий к сборнику новых
эссе Джона Краули
(New Essays on Winesburg, Ohio –
Ed. by John W. Crowley)**

*Хецуриани Тамара Ушангиевна
Государственный Университет Ильи
пр. К.Чолокашвили 3/5, Тбилиси 0162, Грузия
Тел.: 855 576 596
E-mail: tamrokhetsamara@yahoo.com*

Резюме

В сборнике новых эссе Джона Краули дается анализ книги „Уайнсбург, Огайо” (1919), книги, которая прославила имя ее автора, американского писателя, Шервуда Андерсона. „Уайнсбург” отличается своей неординарной формой: книга состоит из отдельных новелл, повествующих о жизни героев, истории которых переплетаются друг с другом, создавая, таким образом, ощущение цельности „Уайнсбурга”.

Надо отметить, что лучшие произведения Андерсона оказали влияние на творчество

почти каждого выдающегося писателя последующего поколения. Однако, после его смерти, популярность писателя несколько снизилось, но уже с семидесятых годов прошлого века исследователи и критики вновь заинтересовались его творчеством и стали изучать роль Андерсона в развитии американской новеллы. Именно с этой точки зрения представляется актуальным сборник Джона Краули.

В данной статье внимание фокусируется на анализе сборника новых эссе Краули. В работе рассмотрено современное восприятие произведения Андерсона „Уайнсбург, Огайо”, а также обращается внимание на важность современной критики, дающей возможность новой интерпретации творчества классиков.

Ключевые слова:

Американская новелла, „новая критика”, литературный контекст, натуралистическая экспрессия, тема-мотивы.

Pronunciation Peculiarities of Vowels in Canadian English

Giorgi N. Kuparadze
Tbilisi State University
Humanitarian Science faculty
36 Chavchavadze aven., 0179, Tbilisi, Georgia
Tel.: 899 580 545
E-mail: gkuparadze@yahoo.com

Maia Turiashvili
Tbilisi State University
Humanitarian Science faculty
36 Chavchavadze aven., 0179, Tbilisi, Georgia
Tel.: 899 580 545; 893 252 313
E-mail: m.turiashvili@mail.ru

Abstract

Traditionally, we describe vowels and their pronunciation peculiarities according to height, lip position and the movement of the tongue. Many studies have established that these dimensions have acoustic correlates in the frequencies of different formants. Different resonances result the shape and position of the organs of speech. From this point of view, Canadian English is not an exception. Vowel system in Canadian English has developed in its own way: It combines both British and American rules. Vowel sounds, as it is stated in general, can be described mostly by careful listening. The present article deals with the analysis of objective and reproductive description of them.

Key words:

shift of vowels, merge, tense, morpheme, distinct, sound waves, frequency

Introduction

Since World War II English has become Lingua Franca, language of business and law and the first language for international communication.

Peter Trudgill states in his book: “*Language can be a very important factor in group identification, group solidarity and the signaling of difference, and when a group is under attack from outside, signals of difference may become more important*”. [Trudgill, P 1987]

Every language has dialects — forms of the language, characteristic of particular social groups. Canadian English is not an exception. It is the variety of English used in Canada. Some of the most important and distinctive aspects of English dialects (or ‘accents’) have to do with the pronunciation of vowel sounds. Vowel system in Canadian English has developed in its own way- it combines both British and American rules.

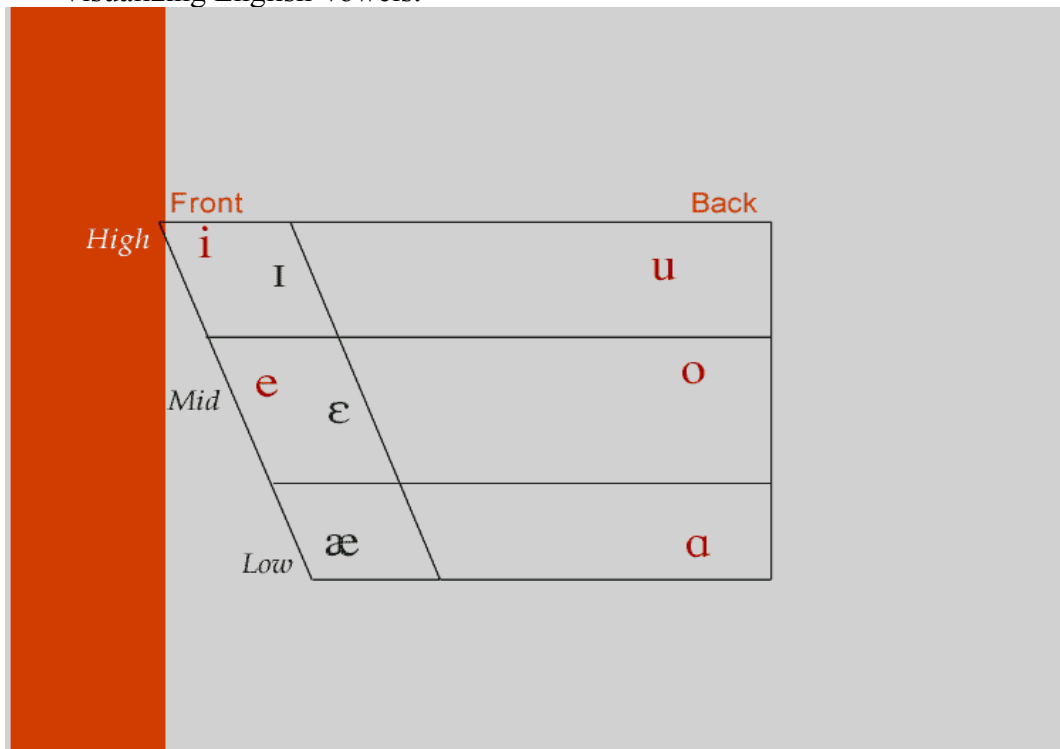
Canadian vowels can be described mostly by careful listening. However, it can be very difficult, even for trained experts, to simply hear very subtle differences in sound, and even harder to describe those subtleties in the ways that can be meaningfully compared. Below we will try to present the analysis of the physical properties of the sound waves of speech in order to establish more objective and reproductive description of Canadian vowels. We will use these data to compare these vowels in different contexts, rates and styles of speech. In this article, we are offering **R. Hagiwara’s** preliminary findings, based on 10 younger adult speakers from Winnipeg, who were recorded reading a script of words of that illustrate the vowel sounds of Canadian English in a standardized context (‘heat, heed, hit, hid’ etc.). Thus, we are trying to make the given phenomenon clear for all the readers, who are interested in the problem discussed below. [Hagiwara R. (2005): Linguistic Department, University of Manitoba Winnipeg. Popular version of paper 2pSC23, Presented May 17,2005, Vancouver,BC]

Main Body

Traditionally, we describe each vowel according to height, lip position and the movement of the tongue -how the tongue is configured to make the sound — higher or lower in the mouth, more front or more back — and locate them impressionistically in those dimensions. Many previous studies have established

that these dimensions have acoustic correlates in the frequencies of the first several formants - those resonances that result from the shape and position of the organs of speech. Furthermore, phonation of the vowel depends on the environment it is pronounced. Also, accent has become an important marker of national or regional identity.

Visualizing English Vowels:

If we take above characteristic features into consideration, it won't be ridiculous to observe why Canadian Vowels sound differently compared to IPA

IPA	CaE
ʌ	ʌ
ʊ	ʊ
u:	u
ju:	(j)u
aɪ	aɪ
ʌi	ɔɪ
oʊ	oʊ/o
aʊ	aʊ
ɑr	ɑɪ
ɪəʀ	ɪɪ
ɛəʀ	ɛɪ
ɔʀ	ɔɪ
ʊəʀ	ʊɪ

	AmE	AuE	BrE	CaE	IrE	NZE	SAE	ScE	WeE
ash	æʃ	æʃ	æʃ	a:ʃ	ɛʃ	æʃ	æʃ	ɶʃ	äʃ
all	a:l	ɔ:l	ɔ:l	ɒ:l	ɔ:l	ɔ:l	ɔ:l	ɔ:l	ɔ:l
father	'fɑ:ðə	'fɑ:ðs	'fɑ:ðə	'fɑ:ðɪ	'fɑ:ðə	'fɑ:ðə	'fɑ:ðə	'fɑ:ðəɪ	'fɑ:ðs
better	'bɛtə	'bɛrɜ	'bɛtə	'bɛrɪ	'bɛt̪ɪə	'bɪrə	'bɛts	'bɛt̪əɪ	'bɛts
day	dɛɪ	dɛɪ	dɛɪ	dɛɪ	de:	dɛɪ	dɛɛ	de:	dɛɪ
earth	ɜ:θ	ɜ:θ	ɜ:θ	ɜ:θ	ɜ:θ	ɛəθ	ɜ:θ	ɛ:θ	ɛəθ
drink	dɹɪŋk ^h	dʒɹɪŋk	dɹɪŋk ^h	dɹɪŋk ^ɹ	dɹɪŋk ^h	dʒɹɪŋk	dɹɪŋk ^h	dɹɪŋk ^h	dɹɪŋk
eat	i ^h	iɪt	i ^h	it	it	iɪt	i ^h	i ^h	it
top	t ^h ɒp	t ^h ɒp	t ^h ɒp	t ^h ɒp ^ɹ	t ^h ɔ:p	t ^h ɒp	t ^h ɒp	t ^h ɔ:p ^h	t ^h ɒp
four	fɔ:ɹ	fɔ:	fɔ:	fɔ:ɹ	fɔ:ə	fɔ:ə	fɔ:	fɔ:ɹɪ	fɔ:
foot	fʊt	fʊt	fʊt ^h	fʊt	fyt	fʊt	fʊt ^h	fæt ^h	fyt
goose	gʊs	gɹ̩s	gʊs	gɛʊs	gɹ̩s	gʊs	gʊs	gʊs	gʊs
blood	bɪʌd	blɛd	blɛd	blɪd	bɪʌd	blɛd	blɛd	blɪd	blɛd
bone	bɒːn	bɔːn	bɔːn	bɒːn	bɒːn	bɔːn	bɔːn	bɔːn	bɒːn
cow	k ^h æʊ	k ^h æʊ	k ^h aʊ	k ^h aʊ	k ^h eɹ	k ^h aʊ	k ^h əʊ	k ^h eɹ	k ^h eɹ
nail	neɪl	neɪl	neɪl	neɪl	neɪl	neɪl	neɪl	neɪl	neɪl
bite	bɑɪt ^h	bɑɪt	bɑɪt ^h	bɑɪt	beɪt	bɑɪt	bæɪt ^h	bɑɪt ^h	beɪt
ear	iə	iɜ	ɪə	iɹ	iə	iɛ	iɛ	iɹɪ	jɛ:

The transcription examples and comparison of mid back tense rounded vowel [o] with the high back vowel [u], are shown below: these are the words pronounced by Canadians who, generally, do not distinguish difference between [o] and [u] :

vowel=[o] (mid bk)	vowel=[u] (high bk)
hope [hop]	hoop [hup]
cope [kop]	coop [kup]
row [ro]	rue [ru]
sew [so]	sue [su]

For many representatives of Canadian and US English dialects the vowel pronounced by the speakers in these words appears to be a low back unrounded one. It behaves as a tense vowel. The vowel, Canadians have in their speech, is not as rounded as [u] or [o], but it can have a certain amount of lip-rounding in some Canadian dialects. The transcription examples shown below; quote above mentioned:

[a]	
'cot'	[kat]
'mop'	[map]
'rod'	[rad]
'father'	['fɑðə]

Now let's analyse the task in details and discuss the properties of Canadian vowels. The most common features of Canadian English are:

- Canadian raising** (კანადური აწეულობა)
- The low-back merger and the Canadian Shift** (კანადური დაწევა)
- The vowel space and monophthongs**
- Some regional differences**

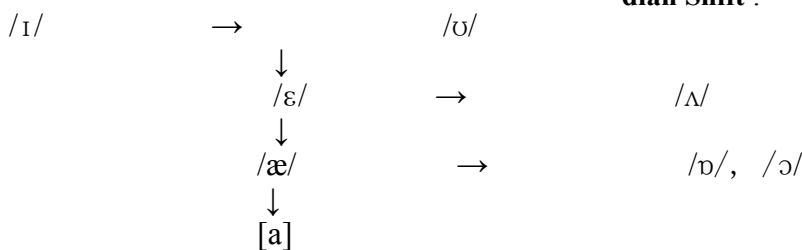
Canadian raising is a phonetic phenomenon that occurs in varieties of the English language, especially Canadian English, in which certain diphthongs are "raised" before voiceless consonants (e.g., /p/, /t/, /k/, /s/, /f/). /aɪ/ (the vowel of "eye") becomes [ɛɪ], while the outcome of /aʊ/ (the vowel of "loud") varies by dialect, with [ɛʊ] more com-

mon in the west and a fronted variant [ɛʉ] commonly heard in Central Canada.

Individuals who speak with Canadian raising will frequently be baffled by reports that, when saying “about”, they are being perceived as saying “about” or more precisely “a boat”. However, such people can note the difference in pronunciation between words with and without Canadian raising: “house” (verb) and “house” (noun), “lies” and “lice”, etc.

Perhaps, to non-Canadians the most common example of Canadian raising in everyday speech is that the word “out” is heard pronounced the same as “oat” while to Canadians the two are heard pronounced differently. This means that to a non-Canadian listener, the vowels spoken by a person with Canadian raising in the phrase “**out and about in a boat**” have all the same sound, rendering them as “**oat and aboat in a boat**”.

For many speakers Canadian raising applies not only before voiceless consonants, but more generally in a non-final syllable of a morpheme. This is sensitive to morpheme boundaries in a word. For such speakers, “rider” and “spider” do not rhyme, since the former has a morpheme boundary before the “-er”, and hence the voiced /d/ inhibits raising, whereas the latter has no such boundary, and hence raising can apply freely in a non-morpheme-final syllable. Similarly, “pilot” and “pile it” may be non-homophonous, since the former has a raised diphthong (due to its being in a non-morpheme-final syllable) while the latter has a normal, non-raised diphthong—although in such circumstances (before resonant consonants, it seems), the raising may be optional for some speakers. There are many other dialect-specific complexities: For example, even the speakers just described, for whom “rider”

A result of the merger is that the low-back region of the vowel space is less dense; allowing for the low-front vowel [æ] to retract to a low-central ar-

and “spider” do not rhyme, may differ on whether raising applies in “hydrogen”, although unquestionably it does apply to “nitrogen”

We can see that the /i/ vowel e.g. Canadian English Vowels “ee” in word “heed” and the /e/ vowel (‘ai’ in ‘aid’) are both very high and very front The /o/ vowel (‘oa’ in ‘oat’) is the furthest back. The lowest vowels are /ae/ (‘hat’) and /a/ (‘hot’). Vowels in ‘cot’ and ‘caught’, demonstrating that Canadian English is in fact one of those dialects that do not distinguish these two sounds.

In the course of analysis we have met some findings which are more surprising. Canadians are well known to have different vowel sounds in ‘lout’ and ‘loud’, where in other dialects these sounds are usually the same. This difference, Canadian Raising, is also seen in the difference between ‘ice’ and ‘eyes’, and other pairs of words. Canadian Raising is thought to affect vowels that move from low-to-high in the vowel space. For the ‘ou’ in ‘loud’ the tongue starts out very low in the mouth, but ‘moves’ up and back (toward ‘oo’). In ‘lout’, the vowel starts ‘higher’ in the mouth (closer to ‘u’ in ‘but’, which is the upside-down ‘v’ symbol) before starting its movement. This is how Canadian Raising is typically described: the starting point of these vowels ‘raises’ from ‘a’ to ‘upside-down’

A crucial aspect of Canadian English is the **complete merger** of the vowels [a] and [ɔ]. Since this is a property of the vowel inventory, it is technically an aspect of phonology, but it has a strong effect on the phonetic realization of other Canadian vowels. Though this merger has also occurred in the mid-western and western United States, in Canada it has triggered what [Clarke et al, 1995] call the **Canadian Shift** :

ticulation. This retraction [æ] moves in the opposite direction of where it has shifted in the **Northern (US) Cities Shift**. **Boberg** sums up the re-

sult rather succinctly: the word *stack* is pronounced in Windsor, Ontario (indeed, in the rest of Canada) with the same vowel of the word *stock* as pronounced in Detroit, just across the river [Boberg, Ch 2000].

The following links provide examples of the retraction of [æ] in Canadian English.

* "... driving like maniacs ..."

* "... half a pack a day ... (is pronounced as one word with [æ])

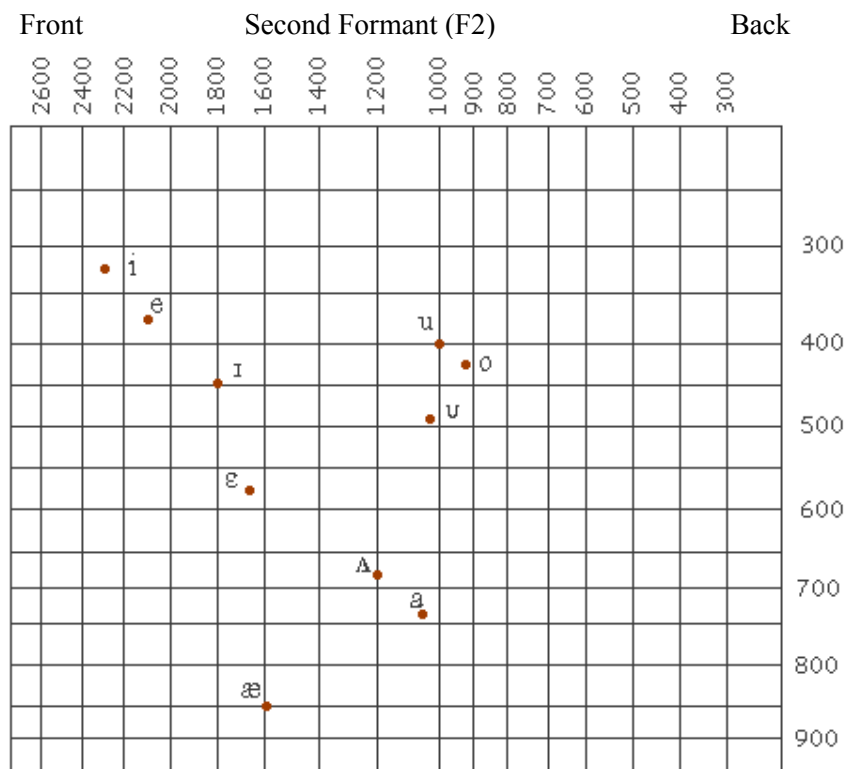
There is evidence that the merger of [a] and [ɔ] had taken place at least as early as the 1850s. Chambers cites the published memoirs of Susanna Moodie, a British woman who emigrated to southern Ontario. In one passage, she mocks an Ontarian's pronunciation of the word **sauce**, saying it sounded like "**sarce**." Given what we know about r-lessness in British English of the time, Chambers reasons that Moodie's spelling of "sarce" indicates that the Ontarian pronounced it as [sas], with a merged [a] rather than [ɔ] [Chambers, J 1993].

The merger of low back vowels appears to be

complete for these speakers, but the result is a lower-mid and probably rounded vowel rather than the low back unround vowel often described. With these data Canadian Raising can be quantified as an average 200 Hz or 1.5 Bark downward shift in the frequency of F1 before voiceless /t/. Analysis of the database will lead to a more accurate picture of the Canadian English vowel system, as well as provide a practical and up-to-date point of reference for further phonetic and sociophonetic comparisons.

The vowel space of Canadian English is further distinct in that the entire system is situated slightly farther back in the oral tract. That is, Canadian back vowels are pronounced with the tongue bunched slightly behind where it would be in British and American dialects.

In acoustic terms, this difference is reflected in the formant structure of each vowel. Recall that F2 varies inversely with backness; a high value for F2 indicates a vowel with the tongue bunched forward, as for front vowels. Each Canadian vowel has an F2 that is a little lower than the equivalent vowel in other dialects :

3Formant

(F1)

750-900 ----- Law

As we can see, the ‘raised’ sounds have starting points that are higher in the space, than the unraised sounds.

But that isn’t all. From the data, it looks as though it is not just the beginning of the vowel that has raised, but the whole of the movement. And not only has the whole movement been raised, but it has also moved front or back, depending on the overall direction of movement.

Monophthongs

Generally, even in quick speech, this difference in F2 values is not enough to make a Canadian incomprehensible, but it is still noticeable to the human ear. The following links provide examples of Canadian back vowels. We will also notice that the perception of extra-backness will be heightened by the monophthongal nature of the Canadian vowels. It is shown tense vowels tend to be phonetic diphthongs in English. In these examples, however, the tense vowels are steady-state; there is less of a diphthong contour. In any case, the /a/-component of the diphthong changes from a low vowel to a mid-low vowel ([ʌ] or [ɛ]).

* “Some nineteen-sixties commando show ...”(is pronounced as one word with [ʌ] and [ɛ]).

* “People that you see rushing home ...”

For some vowels, the differences in formant structure are enough that a particular vowel in one dialect could sound like a different vowel in another one. As discussed above, this appears to be the case for low vowels in Canadian English: the plot for the Canadian front [æ] is situated rather close to the American back [a]. An interesting perceptual effect emerges from the proximity of these vowels: an American English speaker might actually perceive the Canadian pronunciation of **stack** as their **stock**. The opposite effect is much more salient: Canadians often report the American pronunciation of **stock** to sound like their own **stack**. While this effect is strongest for speakers of Northern Cities dialects (like Detroit, Chicago, and Buffalo), Cana-

dians associate this with other varieties, including Southern American and Mid-Atlantic English.

There are a few **regional differences** in the vowels of Canadian English dialects too. The feature of [æ] -retraction is not found in Newfoundland English or in the **Maritime** provinces of **Nova Scotia, New Brunswick, and Prince Edward Island**. Some of these regions, notably **Newfoundland** and rural **Nova Scotia**, actually have a wide range of distinct varieties that are quite distinct from **Canadian English**.

One property of central and western Canadian English is in the pronunciation of the high back vowel [u] as fronted and diphthongized instead of a fully back monophthong. The variation between the two pronunciations is such that a single speaker could use either, especially in **Southern Ontario**, and while research on this variable is lacking, it seems to be a characteristic of the English spoken in the western provinces of **Alberta and British Columbia**.

Conclusion

Summing up all above discussed, we can conclude: **a) Canadian English has developed in its own way with very interesting and original vowel system and its characteristic features; b) Accent has become an important marker of national or regional identity.**

As we have seen, a dialect of a particular language is caused by socially and politically rather than purely linguistic. At this rate, any dialect of language is quite interesting for studying

References

1. Hagiwara R. (2005): Linguistic Department, University of Manitoba Winnipeg. Popular version of paper 2pSC23

2. Lilles J. (2000) : The Myth of Canadian English
3. Boberg Ch. (2000) : Geolinguistic Diffusion and the U.S.-Canada Border.
4. (1998) : Social Embedding of Changes in Progress. Journal of English Linguistics
5. (1997) : The Development of Canadian English. Moderna Sprak
6. Clarke S. and Ford E. (1995) : The Third Dialect of English : Some Canadian Evidence.
7. Clarke S. (1993) : The Americanization Of Canadian Pronunciation : A Survey of Palatal Glide Usage.
8. Chambers J.K (1993) : “Lawless and vulgar innovations”: Victorian views of Canadian English
9. Canadian Oxford Dictionary (C O D)

**ხმოვანთა საწარმოთქმო
თავისებურებები კანადურ
ინგლისურში**

გიორგი ყუფარაძე
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ჭავჭავაძის გამზ. 36, 0179, თბილისი, საქართველო
ტელ.: 899 580 545
E-mail: gkuparadze@yahoo.com

მაია ტურიაშვილი
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ჭავჭავაძის გამზ. 36, 0179, თბილისი, საქართველო
ტელ.: 893 252 313
E-mail: m.turiashvili@mail.ru

რეზიუმე

სტატიაში მიმოხილულია კანადურ ინგლისურში დაფიქსირებულ ხმოვანთა საწარმოთქმო თავისებურებანი, რომელთაც ადგილი აქვთ კომუნიკაციის პროცესში. ყურადღება გამახვილებულია იმ ძირითად ფაქტორებზე, რომლებიც განაპირობებენ ხმოვან ბგერათა განსხვავებულ ჟღერადობას ლექსიკურ ერთეულებში და წარმოშობენ გარკვეული სახის სირთულეებს მათი აღქმის თვალსაზრისით.

ჩატარებულმა გამოკვლევამ დაადასტურა, რომ აღნიშნული პრობლემის ძირითადი განმსაზღვრელი ფაქტორები არა მხოლოდ წმინდა ლინგვისტური ბუნებისაა, არამედ ისინი შესაძლებელია მიჩნეულ იქნან, როგორც სოციალური და პოლიტიკური ზეგავლენის უშუალო შედეგი.

საკვანძო სიტყვები:

ხმოვანთა გადაწევა, შერწყმა, დაჭიმული, მორფემა, განსხვავებული, ბგერითი ტალღები, სისშირე.

Особенности произношения гласных звуков в Канадском английском

Купарадзе Георгий Нодарович
Тбилисский государственный университет
Факультет гуманитарных наук
Пр. Чавчавадзе 36, 0179, Тбилиси, Грузия
Тел.: 899 580 545
E-mail: gkuparadze@yahoo.com

Туриашвили Майя Нодаровна
Тбилисский государственный университет
Факультет гуманитарных наук
Пр. Чавчавадзе 36, 0179, Тбилиси, Грузия
Тел.: 893 252 313
E-mail: m.turiashvili@mail.ru

Резюме

Традиционно, мы описываем гласные звуки и особенности их произношения при помощи высоты, положения губ и движения языка. Во многих учениях установлено, что эти размеры имеют акустические коррелаты в частотах различных формантов. Различные резонансы являются результатом разных форм и положе-

ний органов речи. С этой точки зрения, канадский английский не является исключением. Развитие системы гласных звуков в канадском английском языке происходит по-своему: она совмещает и британские и американские правила. Гласные звуки, по мере того как заявлено, в основном могут быть описаны при тщательном прослушивании. Данная статья согласна с анализом объективного и воспроизводственного описания.

Ключевые слова:

передвижение гласных, слияние, напряжённый, морфема, определенный, звуковые волны, частота.

ცრუ ოიკონიმები და მათი ეტიმოლოგიური კვლევა ფრანგულსა და ქართულ ენებში

ქეთევან ჯაში
ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი
რომანისტიკის დეპარტამენტი
ი. ჭავჭავაძის პრ. 32, 0179, თბილისი,
საქართველო
ტელ: 899 508 337
E-mail: kdjachy@yahoo.com

ნინო გურგენიძე
შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერ-
სიტეტი
ევროპეისტიკის ფაკულტეტი
ახმედ მელაშვილის 13, 6010, ბათუმი, საქა-
რთველო
ტელ: 892 111 185
E-mail: ngourguenidze@yahoo.fr

რეზიუმე

ყოველი ლიტერატურული ნაწარმოები ქვეყნისა და ერის ისტორიას, კულტურისა და ტრადიციას ასახავს. ნაწარმოებში სხვადასხვა სტილისტური ხერხით ხდება პერსონაჟის, სიუჟეტისა და ისტორიული ფაქტის გადმოცემა. ისტორიულ ფაქტთა გადმოცემა ხშირად ხორციელდება ოიკონიმების (oikia – ბერძნული სიტყვაა და ნიშნავს „ხალხს“, „საცხოვრებელს“) საშუალებით, რამდენადაც ქალაქის სახელწოდება საშუალებას იძლევა შეიქმნას ზოგადი წარმოდგენა ერის კულტურაზე, ხელოვნებასა და ისტორიაზე.

არსებობენ მწერლები, რომლებიც მათ მიერ შექმნილი სამყაროს, პერსონაჟების, არარსებული ფაქტების (სიუჟეტების), ემოციების გადმოსაცემად თვითონ ქმნიან ოიკონიმებს (არარსებული ქალაქის სახელწოდებებს), რომლებსაც ცრუ ოიკო-

ნიმები შეიძლება ეწოდოს. შექმნილი სიუჟეტის და პერსონაჟის ხასიათიდან გამომდინარე ხდება ქალაქის სახელწოდების მოტივირება. ასეთ შემთხვევაში ოიკონიმია ხდება ავტორის ინდივიდუალური სტილის გამომხატველი.

ცრუ ოიკონიმია სპეციფიკური ენობრივი ფენომენია და მისი კვლევა ისევე აქტუალურია როგორც პერსპექტიული.

საკვანძო სიტყვები:

ცრუ ოიკონიმები, ოკაზიონალური ოიკონიმები, ლიტერატურული ონომასტიკა, ანტროპონიმური ოიკონიმები.

შესავალი

ენა წარმოადგენს არა მარტო ენობრივი კომუნიკაციის და სამყაროს შეცნობის საშუალებას, არამედ ერის მახასიათებელსაც. კულტურის ცვლილებასთან ერთად ხდება ენის მოდიფიცირება. ყოველდღიურ კომუნიკაციაში გამოიყენება საკუთარი სახელები, რომლებსაც მიეკუთვნება რეალურად არსებული ადამიანის, ქალაქის, მდინარის, მთისა და ა. შ. აღმნიშნავი სიტყვები, აგრეთვე ადამიანის ფანტაზიის შედეგად შექმნილი სიტყვები, რომლებითაც მწერლები ასახელებენ ლიტერატურულ პერსონაჟებს, საგნებსა და არარეალურ სიუჟეტებს. ყოველი ლიტერატურული ნაწარმოები განსხვავებულ ხასიათს ატარებს, და მასში ვლინდება მწერლის ორიგინალობა. ისევე როგორც იგავებში, ზღაპრებშიც შესაძლებელია უსულო საგნების პერსონიფიცირება. ასევე მისაღებია ოიკონიმების შექმნა ნაწარმოების კონიტიურობის ან უბრალოდ მეტაფორული

მრავალ-ფეროვნებისათვის. ოიკონიმია, საკუთარი სახელია, რომელიც აღნიშნავს დასახლებულ პუნქტს, იმის მიუხედავად ბუნებრივადაა შექმნილი იგი, თუ ადამიანის წამოსახვის ნაყოფია. ყოველ ტერიტორიას საკუთარი სახელი აქვს, რომელიც განასხვავებს მას სხვა ტერიტორიისაგან. ოიკონიმები ეტიმოლოგიურად უკავშირდება ისტორიულ ფაქტებს, ქვეყნის გეოგრაფიულ მდებარეობას, ეთნოსს და ეპოქის ცვალებადობასთან ერთად სინქრონულად იცვლება ან ინარჩუნებს პირველად სახეს. ლიტერატურაში ოიკონიმების საშუალებით მწერალი გადმოგვცემს მოკლე ინფორმაციის ქალაქის ღირშესანიშნაობების ისტორიის შესახებ (Paris მკითხველის ცნობიერებაში ასოცირდება ეიფელის კოშკთან, ლუვრის მუზეუმთან, პარიზის ღვთისმშობლის ტაძართან), არსებობს შემოქმედება, რომელშიც მწერალი თვითონ ქმნის სახელს ოიკონიმის იგი ახალი იყენებს სამყაროს ან არსებული ტერიტორიის გადატანითი მნიშვნელობის გამოსახატავად. ასეთ შემთხვევაში ამ ფენომენს “ცრუ ოიკონიმია” ეწოდება. ავტორი ცრუ ოიკონიმებს იყენებს:

1. ილუზიისა და ფანტაზიის მრავალ-ფეროვნების შესაქმნელად.
2. ლიტერატურული ნაწარმოების სიუჟეტის გამძაფრებისა და ხელოვნური ესთეტიკისთვის.

ძირითადი ნაწილი

ავტორი ნაწარმოებში ქმნის სახელს მოცემული პერსონაჟების ტრადიციისა და ეთნიკურ საფუძველზე დაყრდნობით ანდა სიუჟეტიდან გამომდინარე, ამიტომ ისევე როგორც რეალური ოიკონიმები, თვითშექმნილ ქალაქთა სახელებიც ეტიმოლოგიურ ანალიზს მოითხოვს ლინგვისტური თვალსაზრისით სხვა მეცნიერებების

სინთეზის ფონზე როგორებიცაა ლიტერატურათმცოდნეობა, ფილოსოფია. გეოგრაფია, ისტორია და ფსიქოლოგია. ამის შედეგად კვლევა იღებს კომპლექსურ ხასიათს და საბოლოო შედეგი უფრო სარწმუნო ხდება. დღესდღეობით საკუთარი სახელები თავისებურ ლექსიკურ-გრამატიკულ კატეგორიას წარმოადგენს, რომელიც შეიძლება გამოვიკვლიოთ სხვადასხვა ასპექტით ენასა და მეტყველებაში, დიალექტსა და სალიტერატურო ენაში. განსაკუთრებით საინტერესოა ცრუ ოიკონიმთა კვლევა ლირიკულ და დრამატულ ნაწარმოებებში. ლიტერატურულ ტექსტებში ოიკონიმებს განსაკუთრებული სპეციფიკა აქვთ, ისინი იწვევენ ღრმა და მისტიკურ შეგრძნებებს, რომელთა აღქმაც მკითხველთა წარმოსახვას განაპირობებს. ყოველი მწერალი იყენებს ქალაქის სახელს, საკუთარი შემოქმედების შეჯერებისა და ნაწარმოებში მოცემული კონკრეტული კონიტიური აზრის ამოსაცნობად. ნომინაცია განსაზღვრავს სიუჟეტში მოცემულ ეპოქას, ისტორიას და კულტურას. ლიტერატურულ ნაწარმოებში მას ავტორი ინდივიდუალური კლასიფიკაციის ფონზე გადმოგვცემს.

ოიკონიმებს ლიტერატურულ ნაწარმოებში შეისწავლის ლიტერატურული ონომასტიკა. ეს ბერძნული სიტყვაა და ნიშნავს სახელის დარქმევის ხელოვნებას, რომელიც შეიძლება განვსაზღვროთ როგორც ავტორის მიერ შემოთავაზებული ობიექტის სუბიექტური ანარეკლი. ლიტერატურული ონომასტიკა გადმოგვცემს დედამიწის თითოეული ნაწილის ისტორიასა და ფაქტებს სახელებისა და ენობრივი ნორმების საშუალებით. ოიკონიმებსა და ობიექტებს შორის რეალური კავშირი არსებობს, ხოლო ცრუ ოიკონიმებს და ტერიტორიას შორის კავშირს თვით ავტორი ამყარებს. მწერლები ხშირად ინტერპრე-

ტაციულ ონიმებს იყენებენ. ლიტერატურული ონიმები ტექსტური სიუჟეტის მთავარი მხარეა, სახელის საშუალებით მწერალი გადმოგვცემს კოგნიტიურ ინფორმაციას.

ლიტერატურაში გამოყენებული საკუთარი სახელები – პოეტონიმები კვლევის საინტერესო ობიექტია, როგორც ლინგვისტიკის, ასევე ლიტერატურათმცოდნეობის თვალსაზრისით. ლიტერატურული ოიკონიმები თავისებურად წარმოებულ სახელებს წარმოადგენს, რომელთა სტრუქტურა დამოკიდებულია მწერლის შეხედულებაზე. მწერალი მათ საკუთარი და ენობრივი ფუნქციების შერწყმით ქმნის. ოიკონიმები, ისევე როგორც სხვა დანარჩენი ონიმები განსაკუთრებული ფუნქციით გამოირჩევიან. შემოქმედებითი ცრუ ოიკონიმები რეალური ოიკონიმებისაგან განსხვავებით სხვადასხვა სტილისტურ საშუალებას წარმოადგენენ, ისინი სამყაროს, სიუჟეტს, ტერიტორიას გადატანითი ნიშნებით ახასიათებენ. ლინგვისტები თვლიან, რომ ლიტერატურაში გამოყენებული ნომინაციები, რეალურ ცხოვრებაში არსებული ავტორისეულად აღქმული სახელებია. შესაძლებელია გამოვყოთ სხვადასხვა ტიპის ცრუ ოიკონიმები:

1. გამომხატველი ცრუ ოიკონიმები – ავტორი არსებულ ქალაქში მისი გმირების მოქმედებას გადმოგვცემს;

2. ოკაზიონალური ოიკონიმები – ავტორი სხვადასხვა სიტყვების, პრეფიქს-სუფიქსის ნაერთით, ნაწილაკების დართვით, დენოტატისათვის შესაფერის არარსებულ სახელს იღებს;

3. ანტროპოპონიმიური ოიკონიმები – რომლებსაც ავტორი ქმნის პერსონაჟის სიძლიერისა და ზეგავლენის გამოსახატავად.

გამომხატველი ცრუ ოიკონიმები გამოირჩევა სემანტიკური ორპლანიანობით. ისინი არამარტო მითითებულ ტერიტო-

რიას აღნიშნავს, არამედ არსებულ ქალაქში მიმდინარე ფაქტს, ნაწარმოებს განსაზღვრავს, აძლევს სახასიათო მიმართულებებს, ხშირად ირონიულს, სატირულს ან სიმბოლურს. ლიტერატურულ ნაწარმოებში აუცილებელი ხდება ტოპონიმის შესწავლა კომუნიკაციურ-კონცეპტუალურ ასპექტში, რომელიც გეოგრაფიული სახელების ენობრივ ელემენტებთან კავშირს ითვალისწინებს. ამ მხრივ ქართულ მწერლობაში ძალიან საინტერესოა გურამ დოჩანაშვილის შემოქმედება, თავისი ფილოსოფიური შეხედულებებითა და პრობლემატიკით, რომელიც სიმბოლოების სხვადასხვა სტილისტური ხერხის გამოყენებით ვლინდება. ნაწარმოებში “სამოსელი პირველი” მწერალი “ცრუ ოიკონიმების” მეშვეობით კოგნიტიურ დატვირთვას ანიჭებს ტექსტს: **ლამაზ - ქალაქი** – “ვარდისფრად შედებილ კედელთან იდგა ქალი – თეთრი კოჭებამდე კაბით, ქალაქთან მუდამ მდინარე ჩადის, ხეები, ხეები მდინარის პირას, მიწაში ღონივრად ფესვებგადგმულნი და შორიდან კი გაფოთლილი ტოტებით ჰაერს მსუბუქად ჩამოყრდნობილნი, ჰაერში მსუბუქად მოტივტივე. ხის ძირას–მადლიანი ჩრდილი, და კიდევ ბალახი, წვნიანი, რძიანი, ლორთქო” (გ. დოჩანაშვილი, 1990: 114). ტექსტში მწერალმა ირეალური ზებუნებრივი სილამაზის მქონე ირეალური სამყარო შექმნა, რომელშიც მოქმედი პერსონაჟებიც არარსებულია. სტრუქტურულად ოიკონიმი აგებულია ზედსართავისა და არსებითის მეშვეობით. ტექსტში შერჩეულია ზედსართავი, რომელიც ძალიან კონკრეტულად გადმოგვცემს არარეალურ ქალაქს, ისე როგორც მას ავტორი ხედავს. მასში ოიკონიმია გვევლინება როგორც ტოპონიმის სახესხვაობა და მას მეტაფორული დატვირთვა აქვს. ლამაზ - ქალაქი შეიძლება მივაკუთვნოთ გამომხატველ “ცრუ ოიკო-

ნიმებს”. **კამორა** – “გათენებისას მიმედ ამოტივივდებოდა ხოლმე დიდი, ნაცრისფერი, გლუვი ქალაქი-კამორა. გისოსებიან ფანჯრებში ფარდები საეჭვოდ შეირხეოდა, ყველა ფარდაზე უამრავი თვალი იყო ამოჭრილი, საგულდაგულოდ ჩარაზულ კარებში მრგვალი, კუშტი სახელურები ეკიდა-დასაბრახუნებელი”(გ. დოჩანაშვილი, 1990:345). ოიკონიმი სიმბოლურად დატვირთულია ცივი, უხეში სინონიმებით, რომელიც თავისთავად საშიშ ემოციას იწვევს. ეტიმოლოგიური ანალიზის მიხედვით შესაძლებელია **მორ**- ადებულია რუსული სიტყვისაგან **mope** – რადგან ზემოთ მოცემულ ტექსტში ნახსენებია ზედსართავი სახელი- ნაცრისფერი, დიდი, ზმნა-ტივივებდა, საეჭვოდ შეირხეოდა, რომელსაც ხშირად იყენებენ ზღვის ასაღწერად. **კა**-თავსართია და **ა**- ბოლოსართი. (**კა-მორ-ა**). ფონეტიკური ქდერადობით ჩამოგავს ესპანურ-იტალიურ ქალაქთა სახელებს, ამიტომაც შესაძლებელია ფუძე **მორა** ადებულია ესპანური ზმნისგან **morar** – საგან, რომელიც “სადმე ცხოვრებას” ნიშნავს. **კა**-ტოპონიმიში გავრცელებული თავსართია. ერთი მხრივ ესეც სიმბოლურია. **კანუდოსი** – “წვიმდა, რადაცნაირად, უგულოდ წვიმდა, მცირე წვეთები ისერებოდა დაბალ ჰაერში მიმედ ატივივებული ნესტი, და სამადსამი სევდამორეული, დაფიქრებული ვაკეირო ხის ძირას, ამოხნეკილ ფესვებზე იჯდა, ხმას არ იღებდნენ. “(გ. დოჩანაშვილი, 1990: 483). **ნუდო** – (**nudo**) იტალიური წარმოშობის სიტყვაა და როგორც ზედსართავი “მიშველს” ნიშნავს. გ. დოჩანაშვილს ირეალური სამყარო სრული სიცხადით, არსებულად აქვს წარმოდგენილი. **კა**-როგორც უკვე ვახსენეთ პრეფიქსია, **სი** – სუფიქსი. ბოლო ორი მაგალითი მიუკუთვნება ოკაზონალურ – (შემთხვევით) ოიკონიმიას. ამგვარად “ცრუ ოიკონიმები”

შესაძლებელია ლიტერატურაში წარმოდგენილი იყოს როგორც ლიტერატურული გამოხატულების ერთ-ერთი საშუალება, რომელიც გადმოგვცემს ნაწარმოების რეალურ და კოგნიტიურ ცნობიერებას. ქართული ლიტერატურის მსგავსად ფრანგული მწერლობის ტრადიციებისათვის მეტად უჩვეულო აღმოჩნდა, თანამედროვე ფრანგი მწერლების ლიტერატურული ოპუსები (opus ლათ. სიტყვაა და ნაშრომს, ნაწარმოებს ნიშნავს). ოიკონიმიის “ორმაგი ნიშანი“ გამოიყენეს ფრანგულ ლიტერატურაში. პირობითად შეიძლება ითქვას, რომ შექმნეს ახალი მიმდინარეობა “ლიტერატურული სამეცნიერო ფანტასტიკა”, რომელიც ფანტასტიკისაგან განსხვავებით არ შეიცავს აუხსნელ ელემენტებსა და მასში არ არის ჯადოსნური ელემენტები. ის არის ჩვეულებრივი ავტორისეული გამოხატვის ჟანრი, რომელიც ჩვეულებრივ წარმოდგენებს, მიღებულ პირობითობის ზღვარს სცდება. სამეცნიერო ფანტასტიკა, პირველ რიგში გონებაში განხორციელებული წარმოსახვითი ექსპერიმენტი. სწორედ ამ მეცნიერებაზე დაყრნობით გადმოგვცემს Henri Vernes თავის ნაწარმოებში “სილის ქალაქი” (La cité des sables), სადაც ავტორი თავის გმირს უქმნის ირეალურ, წარმოსახვით სამყაროს. **Kabbah** – Kabb ერთ-ერთი სასწაული ბუდიზმში, რომელიც აკონრტოლებს დროს,სივრცეს. **ah** – ბოლოსართი გაოცების გამომხატველი ნაწილაკია. სიმბოლურია –რადგან, მწერალს ასახული აქვს საოცრებებით დატვირთული გარემო. ამრიგად შედარების სახით, გადატანითი მნიშვნელობით მიღებულია გამომხატველი “ცრუ ოიკონიმი“. **Mindao** – (*ville imaginaire est une ville qui n'existe pas dans le monde réel, où se déroule le sens...*- წარმოსახვითი ქალაქი -ქალაქი რომელიც არ არსებობს რეალურ სამყაროში და სადაც ვითარდება

მოქმედება) (Vernes, 1997:37). **mind** (ინგლისური წარმოშობის სიტყვაა და გონებას, აზროვნებას ნიშნავს), **ao** – ავტორის მიერ ნაწარმოები ბოლოსართია. ერთიანობაში მიღებულია ოკაზონალური ცრუ ოიკონიმი. “**La griffe de l’ombre jaune**“-(ყვითელი აჩრდილის ბრჭყალები). ანრი ვერნის თხზულებაში განსხვავებული სტრუქტურით არის წარმოდგენილი ქალაქის სახელწოდება, **LasV** - რომელიც შედგენილია ფრანგული სიტყვა las –საგან, რაც ნიშნავს “დაღლილს” და საკუთარი გვარის პირველი ასოსგან. ამაზე მიუთითებს ისიც, რომ ბოლო v-აღნიშნულია დიდი ასოთი. ამით ავტორი საკუთარ დამოკიდებულებას, რეალობასთან შეუსაბამობას გამოხატავს. ის ოიკონიმიის ორიგინალურ სტრუქტურას წარმოადგენს და პირობითად შეიძლება “აბრევიაციული, ცრუ ოიკონიმია” ვუწოდოთ.

დასკვნა

მაშასადამე, ნაწარმოების თუ მოთხრობის ტექსტში ავტორს შეაქვს ერთი ან რამდენიმე ფანტასტიკური ვარაუდი, რომელსაც მეცნიერული დასაბუთება აქვს, სხვა მხრივ მოქმედება ლოგიკის, ენობრივი სტრუქტურის კანონების თანახმად ვითარდება. ამ უანრის სტილის ლიტერატურის აუცილებელი თვისება და მახასიათებელია რეალიზმი, ანუ აღწერითი მოვლენების ხასიათის დამაჯერებლობა. ამრიგად ცრუ ოიკონიმების სტრუქტურული აგებულება ინდივიდუალურად მწერალზეა დამოკიდებული, მაგრამ გარკვეულ ლინგვისტურ წესებს ემორჩილება. ამ შეთხვევაში შევეცადეთ გვეჩვენებინა, რომ ოიკონიმიის წარმოშობა არ არის დაფუძნებული მხოლოდ ეროვნულ კულტურაზე, ისტორიულ ფაქტებსა და გეოგრაფიულ მდებარეობაზე.

ზე, არამედ შესაძლებელია, რომ ავტორმა თავად თავისი ფანტაზიით შექმნას ოიკონიმი სხვადასხვა ლიტერატურულ ხერხებზე დაყრდნობით, რომელთა კვლევა ენათმეცნიერების თვალსაზრისით ძალზე საინტერესოა.

ლიტერატურა

1. გამყრელიძე თ. კიკნაძე ზ. შადური ი. შენგელაია ნ. თეორიული (2008): ენათმეცნიერების კურსი. თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა
2. დონანაშვილი გ. (1990): “სამოსელი პირველი” გამომცემლობა “საბჭოთა საქართველო” თბილისი
3. Vernes H. (1986): “La griffe de l’ombre jaune” éditions Gérard Paris
4. Vernes H. (1997): “La cité des sables” éditions Gérard Paris
5. Haman A. (1992): Les mots français, Hachette, Paris
6. Pégrier A. (2006): “Les noms de lieux en France” institut géographique national, Paris

False Toponymy and Their Etymological Research in French and Georgian Languages

Ketevan N. Djachy
Ilia State University,
Romance department
32 Ilia Chavchavadze aven., 0179, Tbilisi,
Georgia
Tel: 899 508 337
 E-mail: kdjachy@yahoo.com

Nino L. Gurguenidze
Shota Rustaveli State University
Department of Romance Studies
35 Ninoshvili aven., 6010, Batumi
Tel: 893 456 595
 E-mail: ngourguenidze@yahoo.fr

Abstract

The article is dedicated to a problem false toponymy study in French and Georgian languages. Every literary work defines history, culture and tradition of the country and nation. Fictional characters, plots and historical facts of literary works are shown by different stylistic devices. Historical facts are often expressed by the names of places (“oikia” is a Greek word meaning home, dwelling), as a city or a town name gives us a general opinion of the nation’s culture, art and history. Thus, the names of places generally define historical plot in a literary work. There are writers who invent names of places (imaginary names of cities and towns) in order to show their imaginary world, characters, unreal facts (plots) and to express their emotions, such kind of names are called false toponymy. Town and city names are formed from invented plots and characters. In this case names of places may be considered as the author’s stylistic device. Thus, the research of the names of places with its variety, development and various perceptions creates a great interest among scientists.

Keywords:

false toponymy, occasional toponymy, literary onomastika, anthroponymy

Ложные ойконимы и их этимологическое исследование во французском и грузинском языках

Джаши Кетеван Николаевна

Государственный университет Ильи

Департамент романистики

*Просп. И. Чавчавадзе 32, 0179, Тбилиси,
Грузия*

Тел.: 899 508 337

E-mail: kdjachy@yahoo.com

Гургенидзе Нино Левановна

Государственный Университет

им. Шота Руставели

Департамент европеистики

ул. Ниношвили 35, 6010, Батуми, Грузия

Тел.: 893 456 595

E-mail: ngourguenidze@yahoo.fr

Резюме

Данная статья посвящается проблеме изучения ложных ойконимов во французском и грузинском языках. Каждое литературное произведение подразумевает историю нации и страны, культуру и традиции. В произведении передача исторических фактов, сюжета, персонажа происходит различными стилистическими средствами. Передача исторических фактов очень часто происходит при помощи ойконимов, так как название города даёт возможность частично создать представление о культуре нации, искусстве и истории. В данном случае ойконимы в литературных произведениях частично определяют историю сюжета. Существуют писатели, которые в своём созданном мире для передачи несуществующих фактов (сюжетов), а так же для передачи эмоций персонажей, сами же создают ойконимы (названия несуществующих городов), которые мы назвали ложными ойконимами. Исходя из характера персонажа, сюжета, происходит название города. В этом случае ойконимию можно считать, как стилистическое средство автора произведения. Поэтому, исследование ойконимов со всей своей разновидностью, развитием и разносторонним восприятием, вызывает большой интерес исследователей.

Ключевые слова:

ложные ойконимы, литературная ономастика, окказиональные ойконимы, антропонимические ойконимы.

არავერბალური კომუნიკაციის თავისებურებანი იტალიურ ენაში

ქეთევან ჯაში

*ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი
რომანისტიკის დეპარტამენტი
ი. ჭავჭავაძის პრ. 32, 0179, თბილისი,
საქართველო
ტელ: 899 508 337
E-mail: kdjachy@yahoo.com*

ნანა ლომია

*ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი
რომანისტიკის დეპარტამენტი
ქ. ჩოლოყაშვილის N5, 0162
თბილისი, საქართველო
ტელ. 897 292 960
E-mail: n.lomia@libero.it*

რეზიუმე

სტატია ეძღვნება დისკურსში არავერბალური ელემენტების კვლევას. კომუნიკაციის პროცესის სწორად წასამართავად და მისი ადეკვატური შეფასებისათვის აუცილებელია არა მარტო დისკურსის ვერბალური ნაწილის შესწავლა, არამედ ყველა კომპონენტის კვლევა. მათ შორის პარალინგვისტური ხერხებისაც. ჯერ კიდევ რამდენიმე წლის წინ მეცნიერების საკვლევი საგანი იყო მხოლოდ ვერბალური კომინიკაცია, მაგრამ ვერბალური კომუნიკაცია ზოგადად კომინიკაციის მხოლოდ ერთ-ერთი ფორმაა, რადგანაც კომუნიკაცია არის კომპლექსური ქმედება. სტატიაში განხილულია ექსტრავერბალური ელემენტები, როგორებიცაა სახის გამომეტყველება, გამოსედევა, სხეულის პოზა თანამოსაუბრეთა შორის დისტანცია. აღწერილია სხვადასხვა ქესტები. მსგავსი მოვლენები იტალიური ენის მასალაზე დაყრდნობით არის განხილული.

საკვანძო სიტყვები:

არავერბალური კომუნიკაცია, კინესიკური კოდი, პარალინგვისტური ელემენტები, ქესტიკულაცია, დისკურსი

შესავალი

ადამიანის ცხოვრება ძალზე უინტერესო იქნებოდა, რომ არ ჰქონდეს ემოციების განცდისა და მათი გამოხატვის უნარი. თავდაპირველად, ამ პრობლემით ძველი ბერძენი ფილოსოფოსები დაინტერესდნენ, ხოლო მე-19 საუკუნიდან მოყოლებული ამ მოვლენას ფსიქოლოგია იკვლევს. წლების მანძილზე ამ საკითხთან დაკავშირებით სხვადასხვა თეორია ჩამოყალიბდა. 1872 წელს დარვინმა თავისი ნაშრომით “ემოციების გამოხატვა ადამიანებსა და ცხოველებში” უმნიშვნელოვანესი წვლილი შეიტანა ემოციის ბუნების კვლევაში. არანაკლებ მნიშვნელოვანია ზიგმუნდ ფროიდის ღვაწლი, რომელმაც ემოციები განიხილა როგორც ადამიანის შინაგანი სამყაროს ერთგვარი მექანიზმი, რომელიც ფსიქონალიტიკური მეთოდებით შეისწავლა. უდავოა, რომ ადამიანის შინაგანი სამყარო, მისი მდგომარეობა და განწყობა მისსავე დისკურსში აისახება. ადამიანი ენობრივ საშუალებებს იყენებს არა მარტო აზრების მტკიცების, ფიქსაციის და ორგანიზაციისათვის, არამედ იმისათვისაც, რომ გამოხატოს, აღძრას, გამოიწვიოს ემოციები. კომუნიკაციის პროცესში ადამიანი მოქმედებით გადასცემს ინფორმაციას, ანუ ახორციელებს კომუნიკაციას (Watzlawick, Beavin, Jakson, 1967:41)

ძირითადი ნაწილი

ნებისმიერი კომუნიკაცია შეიცავს როგორც ვერბალურ, ასევე არავერბალურ

კომპონენტს. ვერბალური შეტყობინებებით გადმოიცემა შინაარსობრივი ასპექტები, ხოლო, რაც შეეხება არავერბალურ კომპონენტს, იგი განსაზღვრავს წარმოთქმულ სიტყვათა სტილს. კომუნიკაცია არის კომპლექსური ქმედება. ჯერ კიდევ რამდენიმე ათწლეულის წინ მკვლევარების მთელი ყურადღება მიმართული იყო მხოლოდ ვერბალური კომუნიკაციისაკენ, მაგრამ უნდა აღინიშნოს, რომ ვერბალური კომუნიკაცია ზოგადად კომუნიკაციის მხოლოდ ერთ-ერთი ფორმაა და ზოგ შემთხვევაში არც თუ ისე სრული და ამომწურავი. დისკურსი მჭიდროდ არის დაკავშირებული კომუნიკაციის არავერბალურ კომპონენტებთან თუნდაც იმიტომ, რომ არსებობს შემთხვევები, როდესაც ყველაფრის გადმოცემა და გამოსატყობა არ ხერხდება მარტოდენ სიტყვებით, მხოლოდ ვერბალური კომუნიკაცია ვერ უზრუნველყოფს სრულყოფილ კომუნიკაციას.

ჩვეულებრივ დისკურსი არ ექცევა თანამოსაუბრეთა სრული კონტროლის ქვეშ, რაც საშუალებას აძლევს ყურადღებიან დამკვირვებელს დააფიქსიროს ბევრი ისეთი ნიუანსი, რომელიც ჩვეულებრივი ვერბალური კომუნიკაციის შემთხვევაში არ შეინიშნება და დაფარული რჩება.

ამგვარად, ხდება ხოლმე, რომ ემოციის გამოსატყობის დროს მოსაუბრე ისე იყენებს ექსტრავერბალურ საშუალებებს, რომ ვერც კი ათვისებობიერებს და ვერ ახერხებს მათ კონტროლს. მაგალითად, უხერხულობის, დაბნეულობის ან უეცარი შეკრთომის დროს ადამიანს მისგან დამოუკიდებლად სახე აუწითლდება ხოლმე, ან გაოგნებისას თვალები უფართოვდება და ა.შ. გამოყენებული არავერბალური ელემენტები ერთგვარად მართავს მთელ საკომუნიკაციო ქმედებას. არავერბალური ნიშნების გამოიყენება დამახასიათებელია

ემოციური მდგომარეობის დროს. ხშირად ასეთი საშუალებები უფრო ბევრის მოქმედია, ვიდრე უბრალოდ სიტყვები. ზოგ შემთხვევაში არავერბალური კომპონენტი ენაცვლება ვერბალურს და უპირისპირდება კიდევ მას. ხშირად ხდება, რომ დიალოგის დროს ადამიანის საქციელი, სხეულის მოძრაობა, სახის გამომეტყველება ააშკარავებს იმას, რაც დაფარული უნდა დარჩენილიყო. ვერბალურ და არავერბალურ კომუნიკაციას შორის აშკარა კონტრასტი იკვეთება, როდესაც წარმოთქმული სიტყვები სხეულით გამოსატყობ ქმედებას ეწინააღმდეგება. თუკი გვეცოდინება ვერბალური და არავერბალური კომუნიკაციის სწორად შეთავსება, უფრო დამაჯერებელი იქნება ჩვენი ქმედება და წარმატებულად წარვმართავთ სხვებთან ურთიერთობას. არავერბალური კომუნიკაცია ხასიათდება გამომხატველ საშუალებათა სიმრავლით, როგორებიცაა სხეულით გამოსატყობი მოძრაობები თანამოსაუბრეთა შორის დისტანცია, მიმიკა და სახის გამომეტყველება, რომელსაც შეუძლია ემოციები და გრძნობები სახის კუნთების მყისიერი აქტივაციის საშუალებით გამოსატყობს. მრავლის მოქმედია, აგრეთვე, სახის კანის ფერი, რომელიც შეიძლება შეიცვალოს ადამიანის ამა თუ იმ ემოციური მდგომარეობის მიხედვით. ინდივიდები ინფორმაციას გადასცემენ სხეულის პოზით, რითაც თანამოსაუბრეს შეუძლია გაიგოს კომუნიკაციაში მონაწილე ინდივიდის შინაგანი განწყობა და ის მნიშვნელობა, რომელსაც იგი აქსოვს კომუნიკაციურ კონტექსტში (Giannelli, 2006: 56).

ადამიანები მზერას აპყრობენ მეტწილად მათ, ვისთანაც რაიმე გრძნობა ან ინტერესი აკავშირებთ. მზერა და დისტანცია მუდამ უნდა შეეფერებოდეს შექმნილ სიტუაციას. მზერა შეიძლება იყოს ძალაუფლების მაჩვენებელი. საუბრის დროს,

როდესაც ერთ-ერთი თანამოსაუბრე და-
ქინებით უყურებს მეორეს, ეს უკანასკნელი
კი პირიქით, თვალს არიდებს მას, შეიძლე-
ბა დავასკვნათ, რომ პირველი გარკვეულ
ზეგავლენას ახდენს მასზე, დიდი მნიშვნე-
ლობის მატარებელია თვალეები, მათ უს-
იტყვოდ შეუძლია გადმოსცენ უამრავი და
ღრმა ემოცია. ინდივიდის სხეულის მოძ-
რაობა ბევრი დასკვნის გაკეთების საშუა-
ლებას იძლევა. მაღალი პოლიტიკური თუ
საზოგადოებრივი მდგომარეობის მქონე
ადამიანის პოზა უფრო თავისუფალი და
დამაჯერებელია, დაქვემდებარებული ადა-
მიანისა კი, პირიქით—დაძაბული და შეზ-
ღუდული. გარდა ასეთი შემთხვევებისა,
თავისუფალი პოზა ახასიათებს ადამიანს,
რომელიც შექმნილ სიტუაციაში კარგად
და უშფოთველად გრძნობს თავს, ხოლო
დაჭიმული პოზა მეტყველებს ემოციურ
დაძაბულობაზე. სახის გამომეტყველება
გადმოსცემს ინფორმაციას გარკვეული
ემოციების შესახებ, ხოლო სხეულის პოზა
მათ სიძლიერეზე მიუთითებს. დაკვირვე-
ბები ცხადყოფს, რომ ქალები ადვილად
ახერხებენ სხვადასხვა პირველადი ემო-
ციების ამოცნობას, რადგან დიდ ყურადღე-
ბას უთმობენ მოსაუბრის სახის გამომ-
ეტყველებაზე დაკვირვებას, ხოლო, რაც
შეეხება მამაკაცებს, ისინი მეტი მონდო-
მებით აკვირდებიან სხეულის მოძრაობას
და ხმის ტემბრს. ჩვეულებრივი საუბრის
დროს თანამოსაუბრეთა შორის დისტან-
ცია შეადგენს 1მ და 20 სმ, ან 1, 5 მ-ს.
ამ დაშორების სულ მცირედი გაზრდა ან
შემცირება უკვე მიანიშნებს გარკვეულ
დაძაბულობაზე. თანამოსაუბრეთა შორის
არსებული დისტანცია მნიშვნელოვანი
ფაქტორია კომუნიკაციის დროს. დისკურსის
მონაწილეები სხვადასხვაგვარად მოძ-
რაობენ. მოსაუბრისა და მსმენელის მოძ-
რაობები ერთმანეთისაგან განსხვავდება.
ადრესანტი ცდილობს გამოიყენოს ის-

ეთი მოძრაობები, რომ ხაზი გაუსვას თავის
სათქმელს და დაეხმაროს ადრესატს,
ადვილად გაიგოს შეტყობინების აზრი.
როდესაც მსმენელს უჩნდება სურვილი,
ჩაერთოს საუბრის პროცესში, ის ამ დროს
იყენებს სხეულის გარკვეულ მოძრაობებს
და ამით აგრძნობინებს მოსაუბრეს თავის
ინტენციას. იმ შემთხვევაში, თუ მოსაუბ-
რე უგულვებელყოფს მსგავს სიგნალებს,
მსმენელი იძულებული ხდება, უფრო მკა-
ფიო მოძრაობები გამოიყენოს. ჩვენს მიერ
მოძიებულ არც ერთ წყაროში არ ყოფილა
ნახსენები საუბრის ტემპი, სიჩქარე, თუმ-
ცა მიგვანჩნია, რომ ესეც ერთ-ერთი მნიშ-
ვნელოვანი ფაქტორია დისკურსის პრო-
ცესში. ადევნებული ადამიანის საუბრის
ტემპი უფრო ჩქარი და შფოთიანია, ხოლო
რაც უფრო დამშვიდებულ მდგომარეობა-
ში იმყოფება დისკურსის მონაწილე, მით
უფრო მშვიდი და ზომიერია მისი საუბარი.

დაბოლოს, გვსურს ყურადღება დავუთ-
მოთ **ჟესტებს**. მათ ისტორიულ მნიშვნელო-
ბას ანიჭებენ, როგორც ადამიანთა შორის
კომუნიკაციის საწყის და ძირეულ კომპო-
ნენტს. პირველყოფილი ადამიანი ხელებს
იყენებდა თავისი აზრებისა და გრძნობების
გამოსახატავად. ვერბალური ენის განვითა-
რებამდე ჟესტებმა მნიშვნელოვანი როლი
შეასრულა კომუნიკაციის პროცესში. ჟეს-
ტები ადამიანის სულის ანარეკლია (Guazzo,
1993: 45). ჟესტებმა დიდი წვლილი შეიტა-
ნა ვერბალური კომუნიკაციის ევოლუცია-
ში, ვიდრე ტოსკანური ნაციონალურ ენად
გარდაიქმნებოდა, ჟესტებს სხვადასხვა
ენობრივი ჯგუფების კომუნიკაციის დროს
დიდი დატვირთვა და გამოყენება ჰქონდა.
ტოსკანურ დიალექტზე დაწერილი პირვე-
ლი გრამატიკა“ თარგმნილ ” იქნა ჟესტე-
ბის დახმარებით. სიტუაცია შეიცვალა
ეროვნული ენის ჩამოყალიბების შემდეგ.
ამის შემდეგ ჟესტების გამოყენება უკვე
ასოცირდებოდა გაუნათლებლობასა და
დაბალ დონესთან, მაგრამ, მაინც ჟესტები

რჩებოდა ეროვნული ენის განვითარების ერთ-ერთ თანმხლებ კომპონენტად და დღესაც წარმოადგენს იტალიელთა კომუნიკაციის ერთ-ერთ ძირითად შემადგენელ ნაწილს. შესტებს აქვს ერთი ან რამდენიმე მნიშვნელობა, მაგრამ მათი აღქმა შესაძლებელია სიტყვათა დახმარების გარეშე. ამიტომაც, შესტების ენა ძალიან ხშირად ცვლის ვერბალურ დისკურსს. შესტები მეტწილად სიმბოლურია. ზოგ კულტურაში შესტების გადაჭარბებული გამოყენება ცუდი აღზრდის ნიშანიც კია. ზოგიერთი მეცნიერი გამოყოფს შესტთა ორ სემანტიკურ ტიპს: კომუნიკაციურსა და სიმპტომატურს. კომუნიკაციურ შესტებს ეკუთვნის ის არავერბალური ერთეულები, რომლებიც ადრესატს გადასცემს იმ ინფორმაციას, რომლის გადაცემა ადრესანტს განზრახ სურს, ხოლო რაც შეეხება სიმპტომატურ შესტებს, ისინი მეტყველი პირის ემოციურ მდგომარეობას ასახავენ (Григорьева, Григорьев .Крейдли. 2001: 10-21). იტალიაში სხვადასხვა შესტებს თავისებური ახსნა გააჩნია. მაგალითად: **ულვაშების დაგრება**–“ულამაზესია!” ძველ დროს, სადღესასწაულო დღეებში ელევანტურად ჩაცმული მამაკაცები საგანგებოდ იგრეხდნენ ულვაშებს, რაც წარმოაჩენდა მათ სილამაზეს. დღევანდელობაში ულვაში ყველა მამაკაცს როდი აქვს, მაგრამ ისინი მაინც იყენებენ ამ შესტს კარგი მანერებისა და ელევანტური ადამიანის მისამართით. ეს შესტი გამოიყენება სიტყვიერი თანხლების გარეშე, დადებითი მნიშვნელობით.

პეშვად შეკრული ხელის მტევანი – გაოგნებისა და გაბრაზების ნიშანია. ადამიანი ამ შესტით სვამს კითხვას: “რა გინდა? რას აკეთებ?” მას აქვს აგრეთვე, შეურაცხყოფის მნიშვნელობა და გულისხმობს “სულელი!”-ს. ეს ერთ-ერთი ყველაზე გავრცელებული შესტია იტალიაში, გამოიყენება სხვადასხვა სიტუაციაში და იტალიური მეტყველების ერთ-ერთი შემადგენელი

კომპონენტია. **ნიკაპზე ხელის წარტყმა**–“ნიშნავს – არა, არ მაინტერესებს!” თითქმის ეხება ნიკაპს ქვევიდან ბიძგი წინისკენ. მას ნეგატიური მნიშვნელობა აქვს. **რქები პორიზონტალურად** – ამას სხვადასხვა დატვირთვა აქვს, მათ შორის ერთ-ერთია ავი თვალისგან თავდაცვა. **ლოყაზე თითის ჩამოსმა** – ის დამნაშავეა, ის ბოროტმოქმედია.” ცერა თითი მოძრაობს ლოყის გასწვრივ მიმართულებით ზევიდან ქვევით. ამ შესტს სავარაუდოდ დამნაშავე ბანდის წევრები იყენებდნენ. იგი გამოიყენებოდა მაფიოზურ ორგანიზაციებში, მას კარგად იცნობენ სამხრეთ იტალიაში.

ნებისმიერი კულტურა სხვადასხვანაირ როლს ანიჭებს მისი საკომუნიკაციო შესაძლებლობების ფარგლებში მყოფ კინესიკურ კოდს. მაგალითად, იტალიელებს კომუნიკაციის ისეთი საშუალებები აქვთ, რომელიც მხოლოდ მათთვის არის დამახასიათებელი. საერთოდ, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, იტალიელების კინესიკური ქცევა მეტად მდიდარია და არ არის შეზღუდული რაიმე სპეციალური ნორმებით.

დასკვნა

ამა თუ იმ ენის არავერბალური კომპონენტების ცოდნა მეტად მნიშვნელოვანი საკითხია და საჭიროა გარკვეული ყურადღება დაეთმოს მის სწავლასა თუ სწავლებას, რადგან ამ ნიუანსების გარეშე შეუძლებელია მოცემული ერის კულტურისა და ენის ძირფესვიანი შესწავლა და ამ ენაზე სწორი კომუნიკაციის წარმართვა. მოცემულ საკითხს იკვლევს არაერთი მეცნიერი იტალიაში არსებობს სპეციალური კურსები, სადაც ძირფესვიანად შეისწავლება იტალიური ენის კინესიკა.

ლიტერატურა

1. Giannelli M.T. (2006): Comunicare in modo etico. Raffaello Cortina Editore. Milano

2. Guazzo S, (1993): La Civil Conversazione/ Panini
3. Григорьева С. А, Н. В. Григорьев, Г. Е.Крейдлин. (2001): Словарь Языка Русских Жестов. Москва- Вена
4. დელედა გ. (2009): ლერწამი ქარში, იბტელექტი, (თარგმანი ნანა ზარდიაშვილის)
5. Deledda G, (1965): Canne al vento. Mondadori
6. Volli U. (1994): Il libro della comunicazione. Il Seggiatore. Milano
7. ცერცვაძე ნ, (2007): ფატოკური კომუნიკაცია და მისი ტიპოლოგია იტალიურ ენაში. «გამომცემლობა თბილისი»
8. Watzlawick, Beavin, Jakson, (1971): Pragmatica della comunicazione umana, (trad.it Massimo Ferretti). Casa Editrice Astrolabio. Roma

Особенности невербальной коммуникация в итальянском языке

*Джачი Кетевან Николаевна
Государственный университет Ильи
Департамент романистики
Пр. И. Чавчавадзе 32, 0179, Тбилиси, Грузия
Тел.: 899 508 337
E-mail: kdjachy@yahoo.com*

*Ломия Нана Велодиевна
Государственный университет Ильи
Департамент романистики
Пр. К. Чолокашвили N 5, 0162 ,Тбилиси, Грузия
Тел.: 897 292 960
E-mail: n.lomia@libero.it*

Резюме

В статье рассматривается вопрос о невербальных средствах дискурса. Для проведения полноценной коммуникации и для дальнейшей ее адекватной оценки, необходимо исследование не только вербального состава дискурса, но и невербальных компонентов коммуникации. Паралингвистические средства являются одним из составляющих как письменного, так и устного дискурса. На протяжении десятков лет для ученых объектом исследований был вопрос только о вербальной коммуникации, но исходя из того, что коммуникация это комплексная система, вербальная коммуникация это одна из ее форм. В статье рассматриваются экстравербальные элементы: выражение лица, взгляд, дистанция между коммуникантами, движения и т. д. Приведены несколько жестов. Подобные явления рассматриваются на материале итальянского языка.

Ключевые слова:

Невербальная коммуникация, кинэсический код, паралингвистические элементы, жестикуляция, дискурс.

Particularity of Nonverbal Communication in the Italian Language

*Ketevan N. Djachy
Ili State University
Romance Department
32 Ili Chavchavadze aven., 0179, Tbilisi, Georgia
Tel: 899 508 337
E-mail: kdjachy@yahoo.com*

Nana V. Lomia
Ilia State University
Romance Department
K. Cholokashvili av. 5,
0162, Tbilisi, Georgia
Tel.: 897 292960
E-mail: n.lomia@libero.it

Abstract

The article is dedicated to the research of non-verbal elements in discourse. For directing communication process correctly and for its adequate evaluation it is essential not only to study verbal part but to research all components of discourse. Among these components the paralinguis-

tic methods are emphasized which are often used in an oral or written discourse. Just few years ago scientists studied only verbal communication, but verbal communication, in general, is one of the forms of communication, for the communication is a complex act.

The work also deals with extra-verbal elements, such as: face expression, look, distance between speakers, movements. Different gestures are also described. There are described alike phenomena based on the Italian language material.

Keywords:

nonverbal communication, kinesic code, paralinguistics, gesticulation, discourse

სვტოგეზო

Curriculum Vitae

ციური ახვლედიანი

თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
ჰუმანიტარულ-მეცნიერებათა ფაკულტეტი, რომანული ფილოლოგიის დეპარტამენტი,
ემერიტუს-პროფესორი
E-mail: tsiuriakhvlediani@yahoo.com

სპეციალობა: ფრანგული ფილოლოგია, ესპანური და იტალიური ენები
კვალიფიკაცია: ფრანგული, ესპანური და იტალიური ენების პედაგოგი
სამეცნიერო შრომები: 110 სამეცნიერო ნაშრომი, 6 მონოგრაფია, 8 საელმძღვანელო
სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ენათმეცნიერება (ზოგადი და რომანული ენათმეცნიერება, ტიპოლოგიური და შედარებითი ენათმეცნიერება)

ირინა ბაგდონიენე

პოლონელთა კულტურულ-საგანმანათლებლო გაერთიანება საქართველოში „პოლონია“
E-mail: keskiul@rambler.ru

სპეციალობა: სლავური ფილოლოგია
კვალიფიკაცია: ფრანგული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი
სამეცნიერო შრომები: 11 სამეცნიერო ნაშრომი.
სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ენათმეცნიერება

ნინო გურგენიძე

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. განათლებისა და მეცნიერების ფაკულტეტი. ევროპეისტიკის დეპარტამენტი.
E-mail: ngourguenidze@yahoo.fr

სპეციალობა: ფრანგული ფილოლოგია
კვალიფიკაცია: ფრანგული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი
სამეცნიერო შრომები: 1 სამეცნიერო ნაშრომი.
სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ენათმეცნიერება, ლინგვისტიკა

მარინა ზორანიანი

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ ტექნიკური ფაკულტეტი
უცხოური ენებისა და კომუნიკაციის დეპარტამენტი, ფილოლოგიურ მეცნიერებათა
კანდიდატი, ასოცირებული პროფესორი
სპეციალობა: ინგლისური ენა და ლიტერატურა

კვალიფიკაცია: ფილოლოგი, ინგლისური და ფრანგული ენისა და ლიტერატურის
მასწავლებელი

სამეცნიერო შრომები: 35 სამეცნიერო ნაშრომი (მათ შორის 8 სახელმძღვანელო).

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ბიზნეს-ინგლისური, მეთოდოლოგია, პედაგოგია.

ელენა იაროსლავოვა

სამხრეთ ურალის უნივერსიტეტი, უცხო ენების კათედრა, ქ. ჩელიაბინსკი, რუსეთი
E-mail: yaen@bk.ru

სპეციალობა: საერთო და ზოგადი პროფესიული განათლების მეთოდოლოგია

კვალიფიკაცია: დოცენტი, პედაგოგიური მეცნიერების კანდიდატი

სამეცნიერო შრომები: 65 სამეცნიერო სტატია

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: სოციოკულტურა და კროს-კულტურული
კომპეტენცია

სვეტლანა კოლოვა

სამხრეთ ურალის უნივერსიტეტი, უცხო ენების კათედრა, ქ. ჩელიაბინსკი, რუსეთი
E-mail: svetlanakolova@gmail.com

სპეციალობა: საერთო და ზოგადი პროფესიული განათლების მეთოდოლოგია

კვალიფიკაცია: დოცენტი, პედაგოგიური მეცნიერების კანდიდატი,

სამეცნიერო შრომები: 68 სამეცნიერო სტატია, 25 სამეცნიერო-მეთოდური
პუბლიკაცია

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: სოციოკულტურა და კროს-კულტურული
კომპეტენცია.

ნანა ლომია

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის რომანისტიკის დეპარტამენტის
დოქტორანტი

E-mail: n.lomia@libero.it

სპეციალობა: იტალიური და ინგლისური ენები და ლიტერატურა

კვალიფიკაცია: ფილოლოგი, იტალიური ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი

სამეცნიერო შრომები: 4 სამეცნიერო სტატია

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: იტალიური ენა და ლიტერატურა, ლინგვისტიკა, ფსიქოლინგვისტიკა.

ნინო ლომსაძე

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ჰუმანიტარულ-სოციალური ფაკულტეტი, ინგლისური ფილოლოგიის მიმართულების დოქტორანტი
E- mail:n. lomsadze@yahoo.com

სპეციალობა: ინგლისური ენა, ფილოლოგია

კვალიფიკაცია: ინგლისური ენის უფროსი მასწავლებელი

სამეცნიერო შრომები: 4 სამეცნიერო სტატია.

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ინგლისური ენა, ლიტერატურა, გრამატიკა, ტექსტის ლინგვისტიკა, მეთოდოლოგია

თამარ მაჭავარიანი

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ-ტექნიკური ფაკულტეტი. უცხოურ ენათა და კომუნიკაციის დეპარტამენტი. ასისტენტ-პროფესორი.

სპეციალობა: ინგლისური ფილოლოგია

კვალიფიკაცია: ინგლისური ენის მასწავლებელი

სამეცნიერო შრომები: 3 სამეცნიერო ნაშრომი.

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ინგლისური ენის სწავლების თანამედროვე მეთოდოლოგია

მეგი მჭედლიშვილი

თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ-მეცნიერებათა ფაკულტეტი, რომანული ფილოლოგიის დოქტორანტი
E- mail:n. mchedlishvilimegi@yahoo.com

სპეციალობა: რომანული ფილოლოგია

კვალიფიკაცია: ფრანგული და ესპანური ენის მასწავლებელი

სამეცნიერო შრომები: 9 სამეცნიერო სტატია.

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ფრანგული და ესპანური ენა და ლიტერატურა, ფატიკური კომუნიკაცია (ფრანგული და ესპანური ენების მასალაზე)

ნონა რუაძე

თბილისის ივ. ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, რომანული ფილოლოგიის მიმართულების
დოქტორანტი

E-mail: nonaruadze@rambler.ru

სპეციალობა: ფრანგული ფილოლოგია

კვალიფიკაცია: ფრანგული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი

სამეცნიერო შრომები: 2 სამეცნიერო სტატია, 1 წიგნის ექსპერტი.

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ფრანგული ენა, ფონეტიკა, ტექსტის ლინგვისტიკა.

გულნარა სადიხოვა

აზერბაიჯანის ენათა უნივერსიტეტი, ფრანგული ფრაზეოლოგიისა და სტილისტიკის კა-
თედრა

Email: gulnarasadiq.70@mail.ru

სპეციალობა: ფრანგული ენა და ლიტერატურა

კვალიფიკაცია: ფრანგული ენის მასწავლებელი

სამეცნიერო შრომები: 27 სამეცნიერო ნაშრომი, მათ შორის 25 პუბლიკაცია.

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ფრანგული ენა, ფონეტიკა, ტექსტის ლინგვისტიკა.

თინათინ სინჯიაშვილი

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ-ტექნიკური ფაკულტეტი,
უცხოური ენებისა და კომუნიკაციის დეპარტამენტი

E-mail: n. tinikosin@yahoo.com

სპეციალობა: ინგლისური ენა და ლიტერატურა

კვალიფიკაცია: ფილოლოგი, ინგლისური და ფრანგული ენისა და ლიტერატურის
მასწავლებელი

სამეცნიერო შრომები: 21 სამეცნიერო შრომა, (მათ შორის 1 ლექსიკონი და 1
ინგლისურ-ქართული სასაუბრო)

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ინგლისური ენის ლექსიფოლოგია, ტექნიკური
თარგმანი.

მანანა ივანისელი

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ-ტექნიკური ფაკულტეტი,
უცხოური ენებისა და კომუნიკაციის დეპარტამენტი

სპეციალობა: ინგლისური ენა და ლიტერატურა

კვალიფიკაცია: ინგლისური და გერმანული ენების მასწავლებელი

სამეცნიერო შრომები: 6 (ორი სახელმძღვანელო)

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ლექსიკოლოგია, მეთოდოლოგია.

ხათუნა ტაბატაძე

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, უცხო ენების და კომუნიკაციის დეპარტამენტი
E-mail: tabatadze08@mail.ru

სპეციალობა: რუსული ენა და ლიტერატურა

კვალიფიკაცია: დოქტორანტი

სამეცნიერო შრომები: 12 სამეცნიერო ნაშრომი.

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: რუსული ლიტერატურის ვერცხლის საუკუნე.

მაია ტურიაშვილი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
E-mail: m.turiashvili@mail.ru

სპეციალობა: ანგლისტიკა

კვალიფიკაცია: ბაკალავრი

სამეცნიერო შრომები: 2 სამეცნიერო ნაშრომი

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ინგლისური ენა და ლიტერატურა

ნინო ჭრიკიშვილი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, რომანული
ფილოლოგიის დეპარტამენტი
E-mail: n.chrikishvili@yahoo.com

სპეციალობა: ესპანური ენა და ლიტერატურა

კვალიფიკაცია: დოქტორანტი

სამეცნიერო შრომები: 2 სამეცნიერო ნაშრომი.

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ესპანური ენა და ლიტერატურა, ესპანური ენის ისტორია, ფონეტიკა.

თამარ ხეცურიანი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

E-mail: tamrokhstamara@yahoo.com

სპეციალობა: ინგლისური ენა და ლიტერატურა

კვალიფიკაცია: ინგლისური ენის მასწავლებელი

სამეცნიერო შრომები: 1 სამეცნიერო ნაშრომი.

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობა

გიორგი ყუფარაძე

თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი

E-mail: gkparadze@yahoo.com

სპეციალობა: ინგლისური ფილოლოგია

კვალიფიკაცია: ინგლისური ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი

სამეცნიერო შრომები: 30 სამეცნიერო სტატია, 8 სახელმძღვანელო და 1 მონოგრაფია

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: ინგლისური ენა და ლიტერატურა, ფონეტიკა, მეთოდოლოგია, ტექსტის ლინგვისტიკა, ლინგვისტური ანთროპოლოგია

ქეთევან ჯაში

ილიას სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, მეცნიერებისა და ხელოვნების
ფაკულტეტი, რომანისტიკის დეპარტამენტის სრული პროფესორი, ფილოლოგიის
მეცნიერებათა დოქტორი

E-mail: kdjachy@yahoo.com

სპეციალობა: ფრანგული ფილოლოგია

კვალიფიკაცია: ფილოლოგი, ფრანგული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი

სამეცნიერო შრომები: 28 სამეცნიერო ნაშრომი, 8 ლექსიკონი და 9 სახელმძღვანელო

სამეცნიერო ინტერესების სფერო: შედარებითი ენათმეცნიერება, რომანისტიკა,

ქურნალის რედკოლეგია

- მაია ჩხეიძე** – საქართველოს უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა სკოლის სრული პროფესორი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის უცხოური ენებისა და კომუნიკაციის დეპარტამენტის უფროსი
- რუსუდან თაბუკაშვილი** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის უცხოური ენებისა და კომუნიკაციის დეპარტამენტის გერმანული და ფრანგული ენების მიმართულების ხელმძღვანელი, ფილოლოგიის დოქტორი, სრული პროფესორი
- ვიოლა ფურცელაძე** – თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
- ია ჩიქვინიძე** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, უცხოური ენებისა და კომუნიკაციის დეპარტამენტი, გერმანული და ფრანგული ენების მიმართულება, ფილოლოგიის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
- ჰანს რუდიგერ ფლუკი** – ბოხუმის უნივერსიტეტის პროფესორი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი
- კულპაშ ბეიბიტოვა** – გუმილიოვის სახ. ვერაზის ნაციონალური უნივერსიტეტის პროფესორი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი (ქ. ასტანა)
- ტანია გრისჰამერი** – ფილოლოგიის მაგისტრი (DAAD)
- ქეთევან გაბუნია** – თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ფილოლოგიის დოქტორი, რომანული ფილოლოგიის მიმართულების ხელმძღვანელი, სრული პროფესორი
- ია ბურდული** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, უცხოური ენებისა და კომუნიკაციის დეპარტამენტი, გერმანული და ფრანგული ენების მიმართულება, ფილოლოგიის დოქტორი, ასისტენტ-პროფესორი
- მარია მისაილოვა** – მოსკოვის ლომონოსოვის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სრული პროფესორი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, საბუნებისმეტყველო აკადემიის (PAEH) აკადემიკოსი
- სილვია ბოტევა** – სოფიის წმინდა კლემენტ ოპრიდელის სახელობის უნივერსიტეტი, რომანული ფილოლოგიის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი, პროფესორი
- ტატიანა მეგრელიშვილი** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, უცხოური ენებისა და კომუნიკაციის დეპარტამენტი, რუსული ენისა და ლიტერატურის მიმართულება, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
- ალბა გრაციანო** – იტალიის ტუმის უნივერსიტეტის ენების ცენტრის დირექტორი, ფილოლოგიის დოქტორი, სრული პროფესორი
- ალესანდრა სპადაფორა** – იტალიის ტუმის უნივერსიტეტის ენების ცენტრი, ფილოლოგიის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
- გიორგი ყუფარაძე** – თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ფილოლოგიის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი

Редколлегия журнала

- Майя Чхеидзе** – Грузинский университет, гуманитарная научная школа, руководитель департамента языков, доктор филологических наук, фулл-профессор
- Русудан Табукашвили** – Грузинский технический университет, департамент иностранных языков и коммуникации, руководитель направления немецкого и французского языков, доктор филологии, фулл-профессор
- Виола Пурцеладзе** – Тбилисский государственный университет, доктор филологических наук, профессор
- Ия Чиквинидзе** – Грузинский технический университет, департамент иностранных языков и коммуникации, направление немецкого и французского языков, доктор филологии, ассоциированный профессор.
- Ганс Руддигер Флук** – Профессор Бохумского университета, доктор филологических наук
- Кульпаш Бейбитова** – Профессор национального университета Евразии им. Гумилева (г. Астана), доктор филологических наук
- Таня Грисхаммер** – Магистр филологии (DAAD)
- Кетеван Габуня** – Тбилисский государственный университет, факультет гуманитарных наук, доктор филологии, руководитель направления романской филологии, фулл-профессор
- Ия Бурдули** – Грузинский технический университет, департамент иностранных языков и коммуникации, направление немецкого и французского языков, доктор филологии, ассистент-профессор
- Мария Михайлова** – Московский государственный университет им. М. Ломоносова, доктор филологических наук, профессор, академик Академии естественных наук (РАЕН)
- Сильвия Ботева** – Софийский университет им. Святого Климента Охридского, руководитель департамента романской филологии, профессор
- Татьяна Мегрелишвили** – Грузинский технический университет, департамент иностранных языков и коммуникации, направление русского языка и литературы, доктор филологических наук, ассоциированный профессор
- Альба Грациано** – Университет Туши Италии, директор центра языков, доктор филологии, фулл-профессор
- Алессандра Спадафора** – Университет Туши Италии, центр языков, доктор филологии, ассоциированный профессор
- Георгий Купарадзе** – Тбилисский государственный университет, факультет гуманитарных наук, доктор филологии, ассоциированный профессор

Scripta manent

Editorial board

Maia Chkheidze – University of Georgia, Humanitarian scientific school, Head of the Department of Languages, Doctor of Philological Science, Full Professor

Rusudan Tabukashvili – Head of the German and French Languages direction of Georgian Technical University, Doctor of Philology, Full professor

Viola Purzeladze – Tbilisis' State University, Doctor of Philological Science, Professor

Ia Chikvinidze – Georgian Technical University, Department of Foreign Languages and Communication, Doctor of Philology, Assosiated Professor

Hans Rudiger Fluck – Professor of the Bokhums' University, Doctor of Philological Science

Kulpash Beibitova – Gumilev's National Eurasian University (Astana), Doctor of Philological Science, Professor

Tanya Griskhamer – Master of Philology (DAAD)

Ketevan Gabunia – Tbilisis' State University, Humanitarian Science Faculty, Head of the Dirrection in Romanian Philology, Doctor of Philology, Full-Professor

Ia Burduli – Georgian Technical University, Department of Foreign Languages and Communication, Doctor of Philology, Assistant Professor

Maria Mikhaylova – Moscow's State University, doctor of Philological Science, the academician of academy (PAEH) on the nature study

Sylvia Boteva – Sofia's Uniersity of Holy Klement Okhridsky, the leader of the romanian philology department, professor

Tatiana Megrelishvili – Georgian Technical University, Department of Foreign Languages and Communication, Russian language and literature direction, Doctor of Philological Science, Assosiated Professor

Alba Graziano – University of Tuscia, Italy, Language Center Director, Doctor of Philology, Full Professor

Alessandra Spadafora – University of Tuscia, Italy, Language Center, Doctor of Philology, Assosiated Professor

Georgi Kuparadze – Tbilisis' State University, Humanitarian Science Faculty, Doctor of Philology, Assosiated Professor